

EBH
Egyenlő
Bánásmód
Hatóság

EGYENLŐ=
BÁNÁSMÓD HATÓSÁG

2014

Tájékoztató

az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2014. évi tevékenységéről,
valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség
előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
alkalmazásának tapasztalatairól

Egyenlő Bánásmód Hatóság, 2014.

Kiadó: Egyenlő Bánásmód Hatóság
Felelős kiadó: Dr. Honecz Ágnes
Szerkesztő: Dr. Gregor Katalin – Dr. Pánczél Márta
Grafika: Papp Julianna
Tipográfia, nyomdai előkészítés: Pauker-Holding Kft.
Grafikondizájn: Wéber Andrea

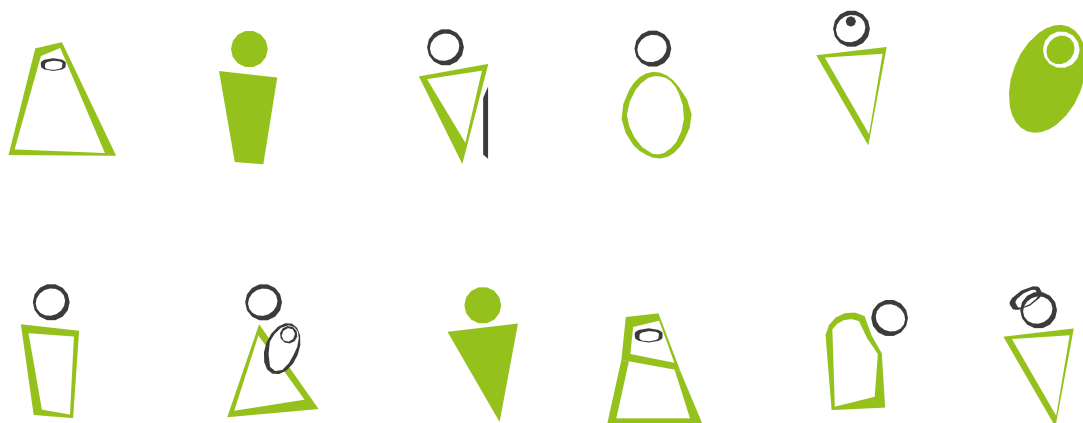
Készült: Pauker Nyomda Kft.
Budapest – 2015.
Felelős vezető:
Vértes Gábor ügyvezető igazgató

Minden jog fenntartva!

Tartalom

Bevezető	5
I. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2014. évi tevékenysége a számok tükrében	6
II. Esetek a hátrányos megkülönböztetés különböző területeiről	10
II. 1. Áruk forgalma, szolgáltatások igénybevétele	10
<i>Belépés: nőknek ingyen, férfiaknak 1000 Ft (EBH/545/2013)</i>	10
<i>Szexmunkásoknak nem nyitunk bankszámlát! (EBH/181/2014)</i>	11
<i>Betegsége miatt nem szállhatott fel a buszra (EBH/70/2014)</i>	12
<i>Mozgáskorlátozottak a vonaton (EBH/99/2014, EBH/136/2014, EBH/412/2014)</i>	13
<i>Vakvezető kutya az étteremben (EBH/196/2014)</i>	14
<i>Volvo eladó, rézbőrűek kíméljenek! (EBH/475/2014)</i>	14
II. 2. Foglalkoztatás	15
<i>Fiatalabb kollégára lenne szükség (EBH/470/2014)</i>	15
<i>Terhesség a határozott idejű munkaszerződés alatt (EBH/189/2014)</i>	16
<i>Terhesség a próbaidő alatt (EBH/379/2014)</i>	17
<i>GYES után, avagy hova lett a munkaköröm? (EBH/479/2014)</i>	20
II. 3. Oktatás	21
<i>Sok bába közt az autista gyermek (EBH/113/2014)</i>	22
<i>A szakértő véleménye a meghatározó (EBH/437/2014)</i>	23
<i>A szilfid operaénekes (EBH/518/2014)</i>	24
<i>Anyá csak egy van (EBH/366/2014)</i>	25
<i>Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása – állásfoglalás kérése</i>	26
II. 4. Egyéb ügyek	27
<i>Egy szoknya egy nadrág (EBH/188/2014)</i>	27
<i>Sportösztöndíj csak edzőknek (EBH/55/2014)</i>	29
<i>Nem hátrány, ha a munkáltató megveszi a bérletet (EBH/78/2014)</i>	30
<i>Külföldi ösztöndíj gyerekekkel (EBH/157/2014)</i>	31
<i>Túlsúlyos gyermek a sportorvosnál (EBH/532/1014)</i>	32
<i>Muzulmán misszió a börtönben (EBH/157/2014)</i>	32
<i>Egyezség végrehajtásának ellenőrzése kétéves időszakban (2012. II. félév- 2014. I. félév)</i>	33
III. Nemzetközi kapcsolatok	36
EQUINET - Egyenlőségi Testületek Európai Hálózata (European Network of Equality Bodies)	36
ECRI - Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság	40
FRA - Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége	41
ERIO - Európai Roma Információs Iroda	42
Roma Integráció Évtizede Program	42
Európai Unió Bizottsága, Jogérvényesítési Főigazgatóság	43
IV. Itthon történt	46
EBESZ látogatása	46
ECRI látogatása	46
EBESZ „20 évvel a Budapest Dokumentum elfogadása után: az emberi jogi jogvédők biztonságos és támogató környezetének elősegítése – Az emberi jogi jogvédők védelmével kapcsolatos EBESZ/DIEJH irányelvek”	46
V. Válogatás a bíróságok előtti ügyekből	48
<i>Csoportot is érhet zaklatás (EBH/162/2014)</i>	48

<i>Mopeddel tilos (EBH/64/2013, EBH/70/2013)</i>	49
<i>A zaklatott tanár (EBH/165/2013)</i>	50
<i>Kölcsön kenyér visszajár (EBH/87/2014)</i>	50
<i>Az egyezség sem tarthat örökké (EBH/265/2014)</i>	51
VI. A TÁMOP-5.5.5/08/1 projekt - A diszkrimináció elleni küzdelem, a társadalmi szemléletformálás és hatósági munka erősítése	52
VI. 1. Intézményi kommunikáció és tudásmegosztás a diszkriminációs magatartások megelőzésében.....	52
VI. 1. 1. Tudásmegosztás és szemléletformálás.....	52
Szakmai, programok, referenci hálózat, partnerségek	
VI. 1. 2. Intézményi kommunikáció.....	57
Pályázati programok	
<i>Váltsd valóra! – dizájn pályázat</i>	57
<i>Azonos tisztelettel – rövidfilmpályázat</i>	58
<i>Logópályázat</i>	59
Online és offline kommunikáció	
<i>Intézményi és ügyviteli arculatváltás</i>	59
<i>Honlap és mobil applikáció</i>	61
<i>Kiadványok terjesztése</i>	62
Reklámtárgyak.....	65
VI. 2. Produkciós munkák és médiakampányok.....	67
<i>Médiakampány</i>	67
<i>Médiamegjelenések</i>	67
<i>Médiaelemzés</i>	67
VI. 3. Ismeretátadás kiadványokkal.....	68
<i>Kutatási kötetek</i>	68
<i>Egyenlő bánásmód – mindenkit megillet! – oktatófilm</i>	69
<i>Engem érdekel – Hangoskönyv</i>	70
<i>Egyenlőség gyerekszemmel / I do Care - angol és magyar nyelvű ifjúsági album</i>	71
<i>Azonos tisztelettel - Multimédiás DVD</i>	72
VI. 4. A diszkriminációs mechanizmusok feltárása és tudatosítása – kutatási programok.....	73
VI. 4. 1. A kutatási eredmények megosztása	73
VI. 4. 2. EBH-kutatások	74
<i>A képzési program hatásvizsgálata</i>	74
<i>Jogtudatosság-mérés a felsőoktatási hallgatók és a fesztiválokon résztvevő fiatalok körében</i>	75
<i>Elégedettség-mérés az ügyfelek és a hatósági rendezvények résztvevőinek körében</i>	78
VI. 5. A projekt zárása.....	80
VI. 6. Az intézményi kommunikáció és a képzési program eredményei	81
A megyei egyenlőbánásmód referenci hálózat	84

Bevezető

Az EBH az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 14. § (1) e) rendelkezése alapján „rendszeresen tájékoztatja a közvéleményt és az Országgyűlést az egyenlő bánásmód érvényesülésével kapcsolatos helyzetről”.

A hatóság, az Ebktv.-ben a formai és tartalmi követelmények konkrét meghatározása nélkül előírt fenti kötelezettségének a gyakorlatban -a folyamatos intézményi kommunikáción túlmenően- az éves szakmai tevékenységéről szóló írásbeli tájékoztató nyilvánosságra hozásával tesz eleget, valamint megküldi a tájékoztatót az Országgyűlésnek.

A 2014 évi működésünk bemutatása a hatósági jogalkalmazással kapcsolatos számokat, tényeket és tapasztalatokat tartalmazza, az egyenlő bánásmód érvényesülésével kapcsolatos helyzetről a jogérvényesítés szempontjából ad felvilágosítást.

Az egyedi esetkezelés, a látókörünkbe került diszkriminációs panaszok kivizsgálása és megállapító határozat esetén a megfelelő jogorvoslat mellett a hatóság ebben az évben is intenzív projekttevékenységet folytatott. A 2009-ben megkezdett társadalmi tudatformáló kiemelt projekt lezárásának évében számot adunk az egyenlő bánásmód érvényesülését kommunikációs eszközökkel elősegíteni kívánó aktivitásunkról is.

A hatóság kilenc jogász munkatársa több mint ezer panaszt kezelt és pontosan négyszázharminckét vizsgálatot indított, az EBH a hatósági eljárásban kettőszázötvenegy közigazgatási döntést hozott 2014-ben.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése huszonhárom esetben volt megállapítható és szankcionálható. Száz esetben a kérelmet vagy közérdekű igényérvényesítést elutasító határozattal, további huszonhét esetben a felek között létrejött egyezség jóváhagyásáról döntött a hatóság.

A TÁMOP programiroda hét munkatársával a projektben többek között négy egyetemi workshopot, három tapasztalatátadó tanácskozást, tizenhárom kiállítást rendeztünk, három pályázatot bonyolítottunk le és intézményi ügyviteli valamint online arculatfrissítést végeztünk.

A szakmai és projekttevékenységünkről szóló tájékoztatónkat ajánlom a közvélemény és az Országgyűlés tagjai, a döntéshozók, valamint minden érdekelt és érdeklődő figyelmébe.

A magyar közigazgatás vélhetően legkisebb, de autonóm jogállású államigazgatási szerveként az egyenlő bánásmód érvényesüléséért 2014-ben végzett tevékenységünkről a következő oldalakon tájékozódhat.

Dr. Honecz Ágnes
Elnök

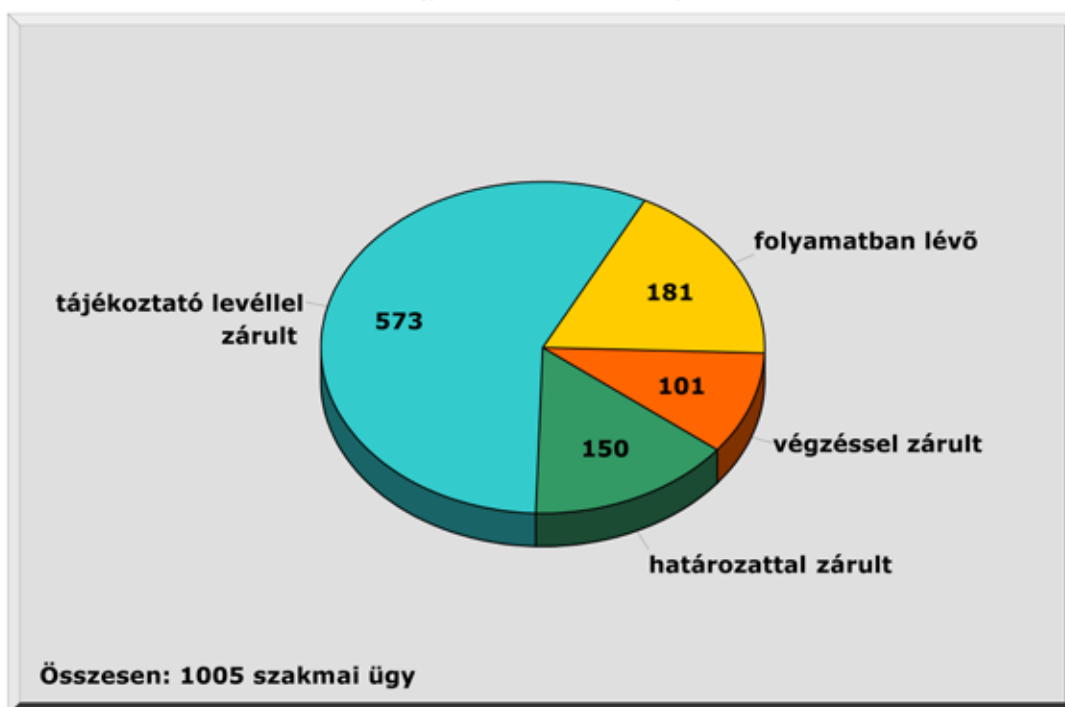
I. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2014. évi tevékenysége a számok tükrében

Az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz 2014-ben 818 írásos beadvány érkezett. Az előző évről áthúzódó 187 ügyel együtt 1005 panasszal foglalkozott a hatóság. Közülük 110 beadványt a megyei egyenlőbánásmód-referensek továbbítottak. A megyei ügyfélfogadásokon további 1835 ügyfélkapcsolatot rögzítettek a referensek olyan ügyekben, amelyek nem a hatóság hatáskörébe tartoznak.

A legtöbb panasz – az eddigi évekhez hasonlóan – tavaly is Budapestről és Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén valamint Bács-Kiskun megyéből érkezett, míg a legkevesebb panaszos Tolna, Vas és Jász-Nagykun-Szolnok megyékből kereste fel a hatóságot.

2014-ben 432 ügyben folyt hatósági eljárás, további 573 esetben levélben tájékoztatta az ügyfeleket a hatóság arról, hogy jogorvoslati kérelmükkel mely más szervezet tudnak felkeresni, mert az nem tekinthető diszkriminációs panasznak. A hatóság munkatársai 63 tárgyalást Budapesten tartottak meg, 32 alkalommal vidéki tárgyaláson vettek részt.

2014-ben vizsgált panaszok megoszlása (panaszok száma)

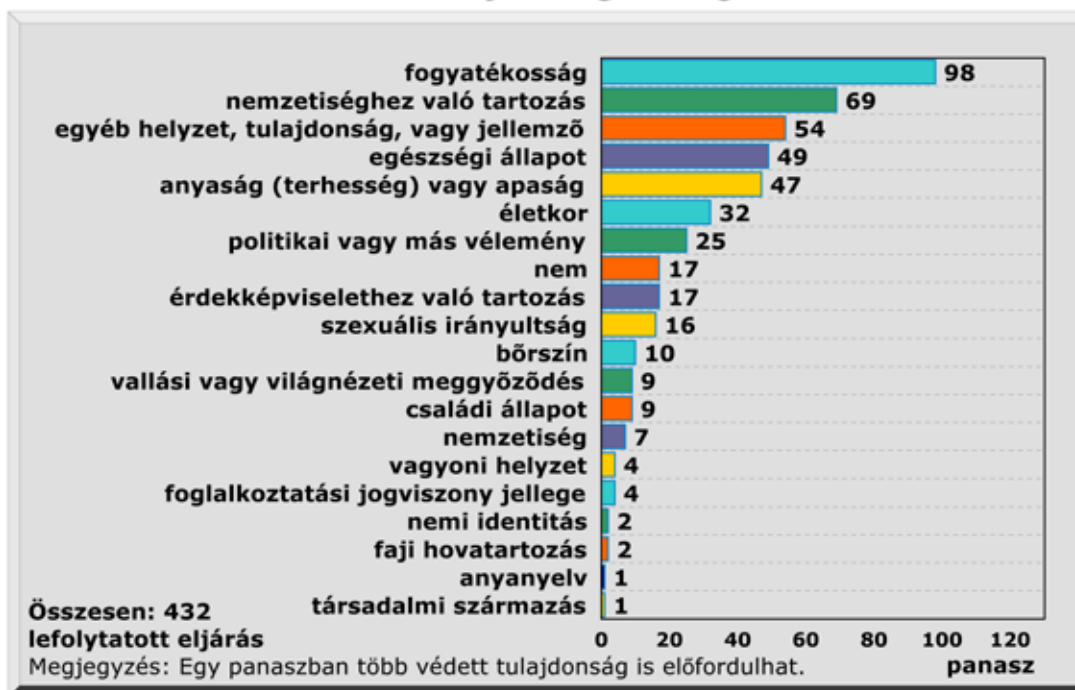
© EBH

A 2014-ben vizsgált ügyekben - a 2013-as évhez hasonlóan - a kérelmezők leggyakrabban fogyatékosságukat (98 esetben) és nemzetiséghez tartozásukat (69 esetben) jelölték meg védett tulajdonságként a panaszbeadványokban.

2013-ban a harmadik leggyakrabban megjelölt védett tulajdonság az egészségi állapot volt, 2014-ben azonban 54 ügyben a kérelmező az egyéb helyzetet jelölte meg, mint védett tulajdonságát a

beadványában. A jogsértést megállapító határozatok leggyakrabban a kérelmező fogyatékoságával kapcsolatban állapították meg az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét.

A 2014-ben folytatott eljárások esetében a védett tulajdonságok megoszlása

© EBH

2014-ben 251 közigazgatási döntés született. A hatóság eljárása 100 esetben elutasító határozattal, 91 esetben eljárást megszüntető végzéssel zárult (az ügyfél nem tett eleget a hiánypótlási felhívásnak vagy visszavonta a kérelmét), 10 esetben érdemi vizsgálat nélküli elutasítással végződött.

A hatóság 23 esetben állapította meg, hogy az eljárás alá vont megsértette az egyenlő bánásmód követelményét és 27 esetben egyezséget jóváhagyó határozatot hozott.

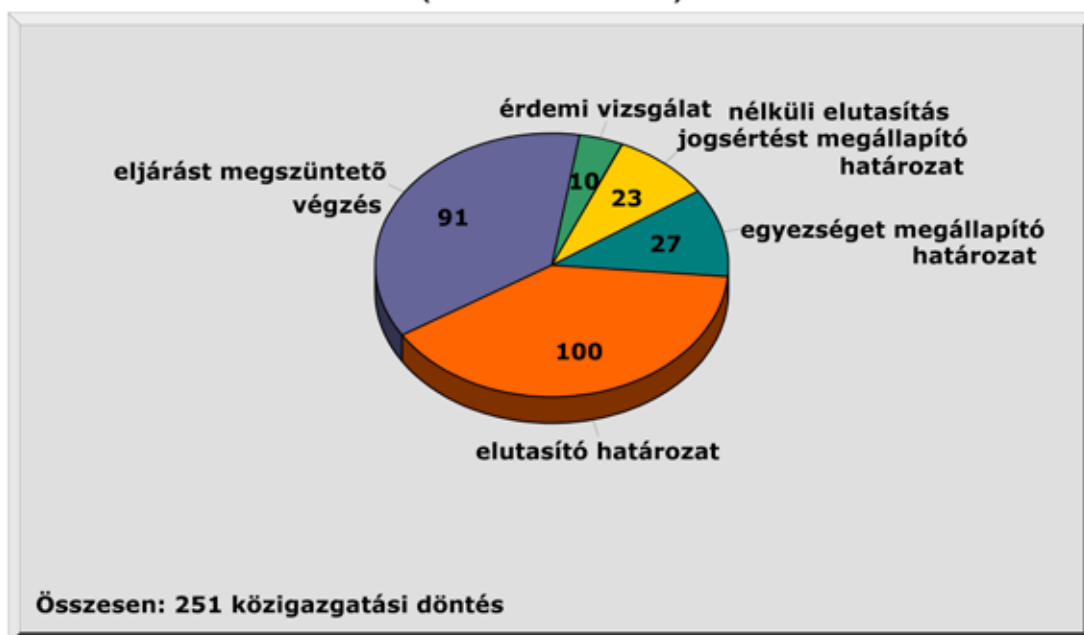
A diszkrimináció területe szerint a 2014-ben vizsgált esetekben az előző évhez hasonlóan a legtöbb panasz a foglalkoztatással kapcsolatban érkezett (143 eset). A panaszosok közül legtöbben a foglalkoztatási jogviszony létesítésénél vagy megszüntetésénél érezték úgy, hogy sérült az egyenlő bánásmód követelménye.

A szolgáltatások igénybevételének területéről 91 esetet, oktatáshoz és képzéshez kapcsolódóan 53 esetet vizsgált a hatóság.

Legtöbb esetben a jogsértő magatartás megtiltását alkalmazta szankcióként az Egyenlő Bánásmód Hatóság. Minden 3. ügyben a határozat nyilvánosságra hozatalát is elrendelte a saját, illetve az eljárás alá vont honlapján. Bírság kiszabására is minden 3. esetben került sor.

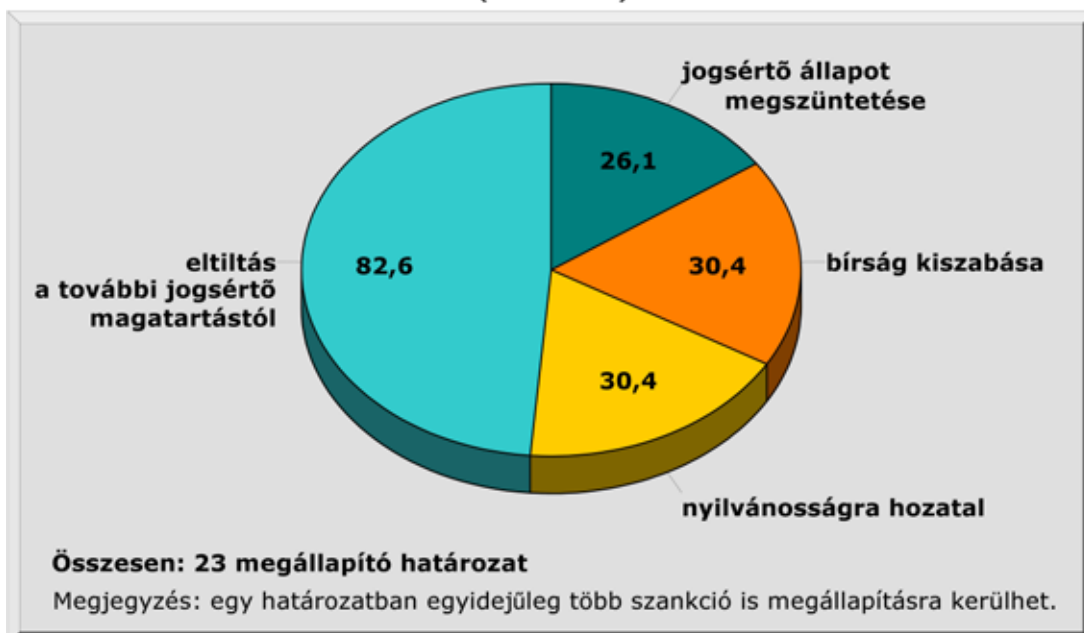
A hatóság döntéseivel szemben (a 2013 évi döntésekkel együtt) 2014-ben 27 esetben fordult az ügyfelek valamelyike bírósághoz.

Közigazgatási döntések 2014-ben (döntések száma)

© EBH

Szankciók megoszlása a 2014. évben hozott jogszértést megállapító határozatok esetében (százalék)

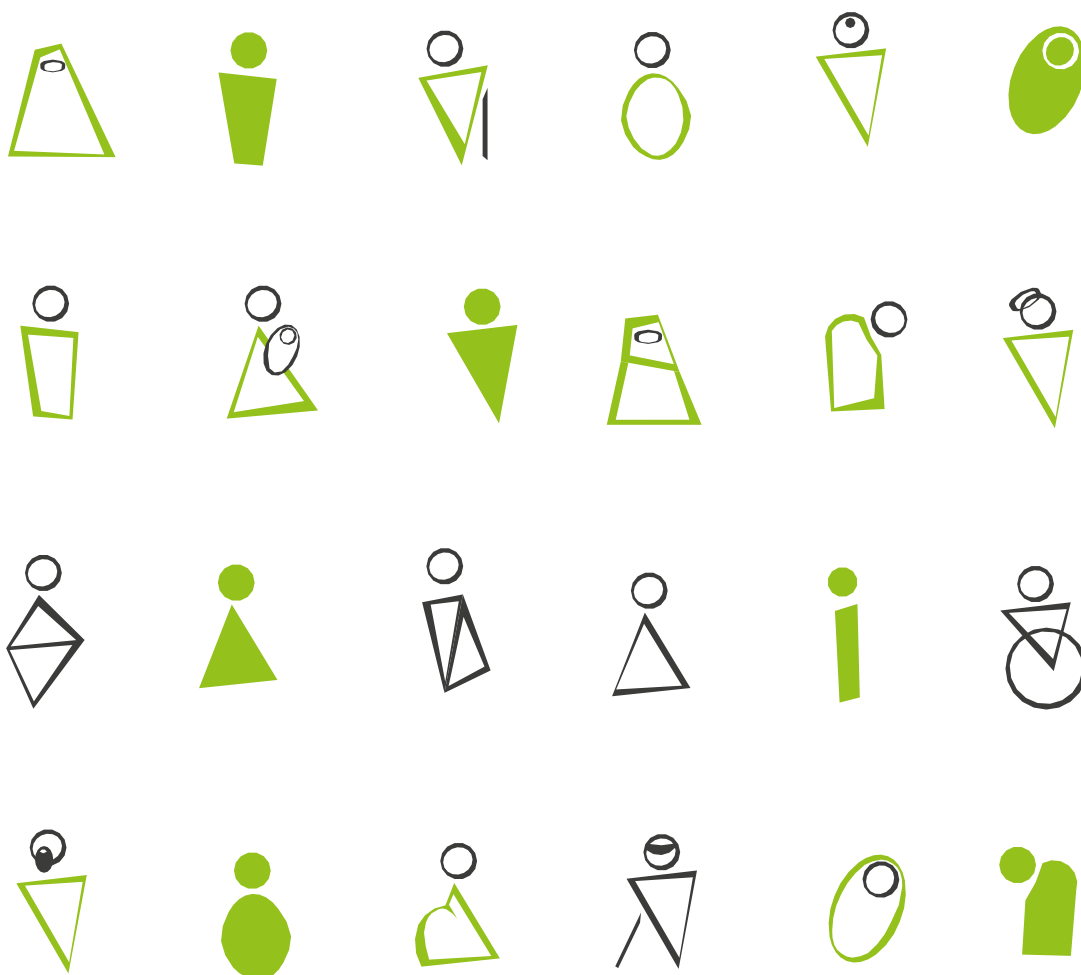
© EBH

Az előző évről áthúzódó ügyeket is figyelembe véve a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 31 esetben elutasította a felperes keresetét vagy megszüntette a pert (pl. azért, mert a keresetet visszavonták, vagy idézés kibocsátására sem került sor hiánypótlás elmulasztása miatt).

A bíróság 5 esetben helyezte hatályon kívül a határozatot és új eljárás lefolytatására kötelezte a hatóságot. Ezekben az ügyekben 2015-ben a Kúria két esetben a hatóság határozatát tartotta jogszerűnek és hatályon kívül helyezte az I. fokú bíróság ítéletét.

A 31 eset közül 5 ügyben rendkívüli perorvoslati eljárásban a Kúria is hozott döntést 2014-ben. Minden esetben a hatóság javára döntött és hatályában fenntartotta a bíróság ítéletét.

A hatóság munkatársai 2014-ben 31 esetben vettek részt bírósági tárgyalásokon.

II. Esetek a hátrányos megkülönböztetés különböző területeiről

II. 1. Áruk forgalma, szolgáltatások igénybevétele

Többször fordulnak a hatósághoz olyan érdeklődők, akik egyes szórakozóhelyek beléptetési gyakorlatát nehezményezik. Azt kifogásolják, hogy a férfiaknak belépő jegyet kell vásárolniuk, a nők azonban gyakran ingyen, vagy olcsóbb belépőjeggyel vehetik igénybe a szórakozóhely szolgáltatásait. A panaszok általában jelzés szintűek maradnak ezekben az ügyekben, határozathozatalra ritkán kerül sor. A hatóság tájékoztatását követően a panaszos jellemzően nem kíván személyesen részt venni az eljárásban, a hatóság pedig hivatalból nem járhat el az üzemeltetővel szemben.

Belépés: nőknek ingyen, férfiaknak 1000 Ft (EBH/545/2013)

2014-ben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elutasította annak a felperesi szórakozóhelynek a keresetét, amelyet a hatóság még előző évben elmarasztalt nemi alapú diszkriminatív beléptetési gyakorlata miatt.

Kérelmező azt sérelmezte a hatóság előtt, hogy egy szórakozóhelyre férfiként csak 1000 Ft értékű, levásárolható italkupon ellenében léphetett be, miközben a nőknek ugyanebben az időpontban nem kellett kupont vásárolniuk a belépéshez. Az eljárásban a szórakozóhely nem vitatta, hogy különbséget tett férfiak és nők között, a kérelmező által sérelmezett módon. Azzal érvelt, hogy ugyan bevezetésekor az italkuponos rendszer mindkét nemre egyaránt vonatkozott, de egy hónappal később mégis változtattak a nők javára, mert a bejáratnál a jellemzően 10-30 perces sorban állás során egyes férfiak – fizikai erejüket kihasználva – a mielőbbi bejutás érdekében tolazkodtak, a nőket hátrébb tolták, akik így lényegesen később jutottak be a szórakozóhelyre. A vendéglátóhely biztonsági szolgálata próbálta a problémát kezelni, de a várakozás közterületen történt, ahol intézkedni nem tudtak. Eljárás alá vont álláspontja szerint az, hogy a nőknek italkupon nem kell vásárolniuk, „pozitív intézkedést” megvalósító, „az alkotmány figyelembe vételével” biztosított kedvezmény a nőket „alkati sajátosságai (kisebb fizikai erő)” miatt ért hátrányok kiküszöbölése érdekében, amivel megszüntették a férfiak érdekltségét a tolazkodásban.

A hatóság nem fogadta el a szórakozóhely által előadottakat a megkülönböztetés ésszerű indokaként. Amennyiben ugyanis a szórakozóhely által bevezetett új, kuponos beléptetési rend nagyobb tolazkodással, a nők számára számottevően késleltetett bejutással, és ezért lényeges hátránnyal járt, bejutásuk felgyorsításához nem volt szükséges az, hogy egyúttal ingyen léphessenek be. Rendelkezésre álltak más, nem diszkriminatív módszerek is az üzleti döntés alapján bevezetett új beléptetési rendszerrel okozott torlódás csökkentésére, amivel az új helyzethez igazíthatta volna a beléptetési kapacitását a szórakozóhely. A hatóság nem fogadta el az eljárás alá vont hivatkozását a „pozitív intézkedésre” sem, tekintettel arra, hogy az Ebktv. előnyben részesítésről szóló rendelkezései alapján a szórakozóhely által alkalmazott előnyben részesítésnek törvényen vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten kellett volna alapulnia, ez azonban az adott esetben nem volt megállapítható. A hatóság megállapította a jogsértést, és kötelezte az eljárás alá vontat, hogy 30 napon belül alakítson ki a férfiakra és nőkre egységesen vonatkozó beléptetési feltételeket.

Eljárás alá vont a hatóság határozatának bírósági felülvizsgálatát kérte. Érdemben – többek között – hivatkozott arra, hogy álláspontja szerint férfiak és nők nincsenek összehasonlítható helyzetben, mert nem alkotnak homogén csoportot. Kifejtette, hogy a nők nem csupán fizikai erejük folytán, hanem a társadalomban, a családban és a munkaerőpiacon is hátrányban vannak a férfiakhoz képest, számukra a belépőjegy megfizetése is nagyobb teher egy szórakozóhelyen, ezért indokolt előnyben részesítésük, melyet a szórakozóhely az Alaptörvény alapján gyakorolt.

A bíróság ítéletében kimondta, hogy a férfiak és a nők a szórakozóhelyen egymással összehasonlítható helyzetben voltak, eljárás alá vontnak (felperesnek) pedig sem a közigazgatási, sem a peres eljárásban nem sikerült bizonyítani, hogy az intézkedés célszerűsége és indokoltága fennállt. Kimondta továbbá azt is, hogy nincs olyan jogszabály, amely a magánjogi jogalanyok számára az adott esetben megengedi az előnyben részesítést, ezért erre a felperes jogot nem alapíthatott. Mindezekre tekintettel a bíróság a felperes keresetét elutasította.

Szexmunkásoknak nem nyitunk bankszámlát! (EBH/181/2014)

Hatóságunkhoz minden évben érkeznek panaszok hitelintézetekkel szemben. Ezekben az esetekben a kérelmezők általában azt sérelmezik, hogy a hiteligénylés során kerülnek hátrányba, valamely védett tulajdonságuk miatt. 2014-ben azonban arra is volt példa, hogy bankszámlaszerződést sem kívántak kötni a panaszossal.

Kérelmező civil szervezet panaszában azt sérelmezte, hogy egy bank nem kötött vele bankszámlaszerződést. Kérelmező képviselője felkereste a bank egyik fiókját számlanyitási szándékával. Kitöltötte a számlanyitáshoz szükséges nyomtatványokat, benyújtotta alapszabályát, aláírási címpéldányát, illetve a bírósági nyilvántartásba vételéről szóló kivonatot. Az ügyintéző a kérelmező képviselőjét úgy tájékoztatta, hogy az iratokat faxon továbbítják a központba, majd a következő napon telefonon fogják keresni annak érdekében, hogy megbeszéljék a számlanyitási időpontját. Körülbelül 45 perccel azt követően, hogy elhagyta a bankfiókot, kérelmező képviselőjét felhívták telefonon, és közölték, hogy a bank üzletpolitikája miatt nem kívánnak a szervezettel szerződést kötni. Kérelmező képviselője úgy vélte, hogy a szerződéskötés megtagadásának az lehetett az indoka, hogy kérelmező a szexmunkások és a prostitúcióra kényszerített emberek érdekében fejt ki segítő tevékenységet és álláspontja szerint kérelmező szervezet elnevezése, tagjainak vélt foglalkozása, vélt nemi identitása és vélt társadalmi származása miatt részesült hátrányos megkülönböztetésben a bank részéről.

Az eljárás megindításáról szóló értesítést követően előterjesztett nyilatkozatában a bank kifejtette, hogy kérelmező számlanyitási kérelmét annak megvizsgálása után üzletpolitikai döntés miatt utasította el. A hatóság értesítése után a bank a kérelmet valamint a rendelkezésre álló iratokat ismételt megvizsgálta, és megállapította, hogy az elbírálás során „egyes kockázati tényezőket tévesen mérlegelt és téves következtetésre jutott”, amikor megtagadta a számlanyitást és egyben biztosította kérelmezőt arról, hogy most már kötnék vele szerződést.

Az ügyben tartott tárgyaláson a hitelintézet képviselője előadta, hogy a számlanyitási kérelem vizsgálata során a *pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény* alapján kötelessége volt átvilágítani kérelmezőt. Az átvilágítás nyomán más civil szervezetek, illetve természetes személyek esetében is előfordul, hogy fennakadnak a szűrőn, és a hitelintézet nem köt velük szerződést. A kérelmező átvilágítását végző munkatárs az alapszabályt elolvasta, és abból vonta le azt a „messzemenő téves következtetést”, hogy „esetlegesen a Büntető Törvénykönyvbe ütköző magatartást megvalósító csoportokkal tart kapcsolatot” a kérelmező. A hitelintézet nem kívánta feltárni, hogy melyek voltak azok a biztonsági tényezők, amelyeket rosszul mérlegeltek az alapszabály alapján.

A hatóság álláspontja szerint a tagok (vélt) nemi identitására és társadalmi származására kérelmező nevéből és tevékenységéből következtetni nem lehet. Azonban kérelmező elnevezéséből és alapszabályából kiderül, hogy a szexmunkások érdekében fejt ki tevékenységét, ezért megállapítható volt, hogy rendelkezik olyan jellemzővel, amely az Ebktv. 8. § t) pontja alapján egyéb helyzetnek tekinthető. A szexuális szolgáltatás nyújtása ugyanis Magyarországon – jogszabályban előírt feltételekkel – legális tevékenység. A prostituáltakkal szemben a társadalomban előítéletek élnek, továbbá sok tekintetben különböző veszélyeknek kitett, hátrányos társadalmi helyzetű csoportnak tekinthetők.

Tekintettel arra, hogy kérelmező a szexmunkások érdekében tevékenykedik, a hatóság megállapította, hogy ezzel összefüggésben helyzete az Ebktv. 8. t) pontja szerinti egyéb helyzet fogalma alá vonható. A hitelintézet nem tudta magyarázatát adni annak, hogy a szervezet alapszabályából miként következett az ügyfél és a hitelintézet első kapcsolatfelvételét követő egy órán belül arra, hogy kérelmező „esetlegesen a Büntető Törvénykönyvbe ütköző magatartást megvalósító csoportokkal tart kapcsolatot”, és maga is egyértelműen elismerte, hogy következtetése a pénzmosással összefüggő kockázat fennállása tekintetében nem volt helytálló. A hatóság előtt a kimentés alapjául szolgáló körülményeket azonban konkrétan meg kell jelölni és bizonyítani – ezt a bank a hatóság kifejezett felhívására sem tette meg.

A hatóság tehát a hitelintézet védekezését nem fogadta el, és a jogsértés megállapítása mellett 1 000 000 Ft bírságot szabott ki. A szankció megállapításánál figyelemmel volt arra, hogy a bankkal szemben már sor került bírság kiszabására az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt, viszont azt is tekintetbe vette, hogy a hitelintézet hajlandó lett volna az általa okozott hátrány kompenzálására, amit azonban kérelmező nem fogadott el.

Betegsége miatt nem szállhatott fel a buszra (EBH/70/2014)

A következő eset arra példa, hogy nem mindig állapítható meg az egyenlő bánásmód megsértése akkor sem, amikor a szolgáltatás nyújtását olyan okból tagadják meg vagy korlátozzák, amely valamiképpen összefüggésben áll a kérelmező valamely védett tulajdonságával is.

Kérelmezőnek több éve, ismeretlen okból mindkét lábán lábszárfekély van, amit bár folyamatosan kezelnek, nem gyógyítható. Sebei váladékoznak, mely erős, kellemetlen szaggal jár, a kérelmező csak könyökmankóval tud közlekedni. A kérelmező egy nagyváros vonzáskörzetében él, ahová a kezelések érdekében csak busszal tud bejutni, mivel sem családja, sem más segítsége nincs. A városi tömegközlekedés igénybevételéhez szükséges bérlettel rendelkezett, állítása szerint mégis többször előfordult, hogy amikor csak ő várakozott a buszra, az megállás nélkül továbbhaladt, több esetben letessékelték, illetve elmondása szerint „ledobták” a buszról. Panasza szerint a sofőrök kiabáltak vele, megszegyenítették a többi utas előtt. Egy alkalommal – állítása szerint – úgy lökték le a buszról, hogy elesett és a rendőrséget is ki kellett hívni.

Az eljárás alá vont társaság dolgozói és képviselői nem erősítették meg a kérelemben foglaltakat, a kérelmező által megjelölt napokon szolgálatban levő autóbuszvezetők jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozata szerint nem is találkoztak vele, nem volt vele konfliktusuk. A hatóság megkereste a rendőrséget, de a rendőrség sem támasztotta alá, hogy lett volna olyan rendőri intézkedés, amelyre a kérelmező hivatkozott. Az azonban megállapítható volt, hogy valóban volt olyan eset, amikor a sofőr nem engedte felszállni a kérelmezőt ápolatlansága, piszkos ruházata miatt.

A hatóság határozatában megállapította, hogy a kérelem megalapozatlan. A kérelmező védett tulajdonságát, az egészségi állapotát dokumentumokkal valószínűsítette, sérelmét azonban az őt ért bántalmazás, megaláztatás vonatkozásában nem tudta megfelelően valószínűsíteni. Annak kapcsán, hogy előfordult olyan eset, amikor nem engedték felszállni a buszra, a hatóság tekintettel volt a szolgáltatónál érvényben levő utazási feltételekre, mely szerint „*kizárható az utazásból az a személy, aki ... tisztátalan ruházata miatt a többi utas terhére lehet, ... továbbá a közlekedést, illetve az utasokat zavarja*”. A közszolgáltatást nyújtó busztársaság elsődleges feladata a közforgalmú közlekedés, a személyszállítás biztosítása, melynek során nem csupán a közlekedési, hanem a közlekedésbiztonsági, közegészségügyi előírásokat is be kell tartania, figyelemmel kell lennie az azt igénybe vevő személyek jogaira, jogos érdekeire is.

A kérelmező által becsatolt orvosi iratok többek között tartalmazták, hogy a sebei elfertőződtek, állapota miatt indokolt lenne szociális intézeti gondozása, a sebek tisztán tartása. Az orvosi vé-

leményre alapozva megállapítható volt, hogy kérelmező nem megfelelő higiénés állapota zavarhatta a többi utast, ami jogszerű indoka volt kizárásának az utazásból, ezért a hatóság a kérelmet elutasította.

Mozgáskorlátozottak a vonaton (EBH/99/2014, EBH/136/2014, EBH/412/2014)

Továbbra is gyakoriak a hatóság gyakorlatában azok a panaszok, amelyekben fogyatékos személyek sérelmezik, hogy nem jutottak hozzá valamely közszolgáltatáshoz. Ezeknek a panaszoknak jelentős része vasúti személyszállítási szolgáltatást végző szolgáltató ellen irányul. Az utóbbi időszakban megfigyelhető, hogy a szolgáltató megegyezésre törekszik a panaszossal és a jövőre nézve vállalja szolgáltatása hozzáférhetőségének javítását. Ez a konkrét esetekben azt is jelenheti, hogy a szolgáltatás átszervezésével, az akadálymentes lehetőségek bővítésével olyan viszonylatokban is megnyílik a mozgásukban akadályozott fogyatékos személyek részére a szolgáltatás igénybevétele, ahol korábban az nem volt elérhető, vagy biztosítása akadozott, más esetekben pedig a tájékoztatás egyértelműsítésére kerül sor az akadálymentes járatokról. A következő esetek jól szemléltetik a szolgáltató törekvését és együttműködését az eljárásban.

Mozgássérültek egyesülete fordult a hatósághoz személyszállítási közszolgáltatást végző gazdasági társasággal szemben. Az egyesület azt panaszolta, hogy hiába rendelte meg a közszolgáltatást végzőnél két alkalommal is az egyesület mozgássérült tagjainak kirándulásához az akadálymentes szolgáltatást, a kiállított járművel kapcsolatosan több probléma is adódott. A beszállításhoz egy alkalommal nem állt rendelkezésre a szükséges berendezés. Nem volt elegendő hely a kerekesszékek elhelyezéséhez, valamint nem volt hozzáférhető mozgássérültmosdó sem. Az eljárás során a közszolgáltató és az egyesület között egyezség jött létre. A közszolgáltató elnézést kért a kellemetlenségekért és vállalta, hogy a korábbi utazásokban érintett csoportot következő kirándulásukkor – előre bejelentett időpontban – díjmentesen, speciális járművel, kísérettel el- és visszaszállítja a panaszban szereplő viszonylatban. Az egyesület elfogadta a felajánlást, és a felek kérelmére a hatóság az egyezséget határozatával jóváhagyta.

Egy másik ügyben a kérelmező azt sérelmezte, hogy a szolgáltatást nem veheti igénybe kerekesszékkal, így nem tud eljutni lakóhelyéről arra a településre, ahol az a felsőoktatási intézmény található, amelynek a hallgatója.

Az eljárás során a felek között szintén egyezség született, amelyben a társaság vállalta, hogy 2014. december 15-től - előzetes igénybejelentés mellett - lehetővé teszi az akadálymentes közlekedést a két település (Orosháza-Szeged) közti viszonylatban, ehhez elvégzi a szükséges építészeti átalakításokat és üzembe helyezi a megfelelő berendezést. Az egyezségben a szolgáltató azt is vállalta, hogy amennyiben a megrendelésben megjelölt járat nem alkalmas kerekesszékkal közlekedő utas szállítására, erről a megrendelés beérkezését követően haladéktalanul, egyértelmű tájékoztatást nyújt a megrendelő részére, és tájékoztatja arról is, hogy a szolgáltatás nyújtását mely, a megrendelésben foglalthoz legközelebb eső időpontban és járaton tudja megvalósítani.

Másik két ügyben a mozgáskorlátozott panaszosok Budapest–Pápa viszonylatban nem tudtak utazni annak ellenére, hogy igényüket az akadálymentes szolgáltatásra előzetesen bejelentették, és azt választ kapták, hogy az ahhoz szükséges berendezést a szolgáltató biztosítani fogja. Ezekben az esetekben is egyezséget kötött a szolgáltató a panaszosokkal. A szolgáltató az egyezségben vállaltak szerint – tekintettel arra is, hogy az ilyen jellegű igények számának 20%-os növekedését észlelte az előző évhez képest –, az egyszerűsítés és az átláthatóság növelése érdekében pontosította a rendelkezés kezelésére vonatkozó belső szabályzatát és tisztázta az egyes feladatok végrehajtásának szervezeti kérdéseit.

Vakvezető kutya az étteremben (EBH/196/2014)

A mozgásukban korlátozott személyek mellett a látássérültek is egyre nagyobb számban élnek joggal, és terjesztik a hatóság elé a szolgáltatások hozzáféréssel kapcsolatos panaszukat.

Egy látássérült kérelmező panaszában azt sérelmezte, hogy amikor egy étterembe a családjával és a vakvezető kutyájával bement, az alkalmazottak – mielőtt az ételt elfogyasztotta volna – arra kérték őt, hogy a vakvezető kutyáját az étterem udvarára vigye ki. Mivel a kutya nem maradhatott az étteremben, kérelmező és családja távozott.

Az eljárás alá vont külföldi cégvezető az eljárás megindításáról szóló értesítés kézhezvételét követően azonnal sajnálatát fejezte ki írásban, és elmondta, hogy a hazai jogi szabályozásról, miszerint a segítő kutyákat köteles a szolgáltató egységébe beengedni, nem volt tudomása. A felek a hatósági eljárásban egyezséget kötöttek. A megállapodásban rögzítették a bocsánatkérést, továbbá azt, hogy a közeljövőben a vonatkozó szabályozásnak megfelelően jár el a cégvezető, és erre munkatársait is kioktatja. Az egyezség mellékletét képezte egy kivonat a szociális és munkaügyi miniszter 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendeletéből a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól. A cégvezető vállalta azt is, hogy kérelmezőt és kutyáját egy alkalommal vendégül látja egy ebédre.

Volvo eladó, rézbőrűek kíméljenek! (EBH/475/2014)

Az áruk forgalmazása, szolgáltatások nyújtása területén – az előző évekhez hasonlóan – 2014-ben is érkeztek a hatósághoz nemzetiséghez tartozással vagy bőrszínnel kapcsolatos sérelmeket panaszoló kérelmek.

Egy ügyben közérdekű igényérvényesítőként járt el a kérelmező. Panaszában előadta, hogy az egyik autókereskedés internetes oldalán egy Volvo 740 típusú személygépkocsi leírásánál a következő szöveg volt olvasható: „*Tes(t)ók, testvérek, rézbőrűek inkább ne is gyertek, ne raboljuk egymás idejét.*”, mely mondat a romákra utal, akiket a kft. által feladott hirdetés a nemzetiséghez való tartozásuk miatt a lehetséges vásárlók közül kizár.

A hatóság a kft-t nyilatkozattételre hívta fel. Az eljárás alá vont képviselője nyilatkozatában előadta, hogy az általa korábban feladott hirdetés szövegét ismeretlenek megváltoztatták, ennek következtében kerülhetett sor az idézett szöveg megjelenésére. A kft. képviselője hozzátette, hogy sajnálatos módon hasonló, a jó hírnevet sértő magatartás korábban már több alkalommal előfordult a céggel szemben. A hirdetést egyúttal eltávolították a weboldalról, és a szolgáltatás lemondásáról is intézkedtek.

A hatóság a tényállás feltárása érdekében tárgyalást tartott, amelyen az eljárás alá vont képviselője fenti nyilatkozatán túl előadta, hogy több szóbeli fenyegetést is kapott már a használtautó-kereskedéssel foglalkozó cég, emellett ismételt hangsúlyozta, hogy a sérelmezett szöveg nem az eljárás alá vonttól származik. A kérelmező vitatta az eljárás alá vont által előadottakat, figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint, amennyiben valóban ismeretlen személy változtatta meg a hirdetés szövegét, annak nyoma kell, hogy legyen.

A felek rövid tanácskozást követően végül egyezséget kötöttek. Az egyezség keretében az eljárás alá vont kft. bocsánatot kért a kérelmezőtől, és vállalta, hogy a jövőben nem jelentet meg a kérelmező által sérelmezett kijelentéshez hasonló tartalmú, valamely nemzetiségre utaló kijelentést. Kérelmező a bocsánatkérést elfogadta. Eljárás alá vont vállalta továbbá, hogy amennyiben a jövőben hirdetést tesz közzé bármely felületen, annak szövegét heti egy alkalommal ellenőrzi annak érdekében, hogy ne forduljon elő olyan visszaélés, amelyben az általa feltett hirdetés szövegét illetéktelen személy módosítani tudná. Végül az eljárás alá vont vállalta, hogy a jövőben olyan felhasználónevet és jelszót használ,

amely tartalmát tekintve nem köthető hozzá, ily módon megnehezíti más személyek számára a saját felhasználói profiljához az illetéktelen hozzáférést. Kérelmező elfogadta az eljárás alá vont által az egyezségben vállaltakat, és kijelentette, hogy azokat megfelelő elégtételnek tekinti.

II. 2. Foglalkoztatás

Évről évre a foglalkoztatás területéről érkeznek a legtöbb panasz a hatósághoz, így volt ez 2014-ben is. Legtöbbször az anyaság (terhesség) miatti hátrányos megkülönböztetésre panaszkodtak. Gyakori az életkor, a nemzetiséghez való tartozás, az egészségi állapot, vagy az egyéb helyzet miatti diszkriminációra vonatkozó beadvány, de szinte minden védett tulajdonsággal kapcsolatban érkezett panasz a foglalkoztatás területén. A panaszok több mint háromnegyed része közvetlen hátrányos megkülönböztetésre, a többi panasz jellemzően zaklatásra vonatkozott, és csupán néhány panasz érkezett megtorlásra, vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan. Az alábbiakban nézzünk néhány jellemző esetet a 2014-es évből!

Fiatalabb kollégára lenne szükség (EBH/470/2014)

Az 57 éves kérelmező panaszában előadta, hogy egy munkaerőpiaci szolgáltató kft. által meghirdetett mezőgazdasági munkára – málnaszedésre – jelentkezett csoportvezetőnek, X Önkormányzat területére. A munkát hirdető kft. képviselőjével két alkalommal találkozott, először egy tájékoztató, később egy terepbejárás keretében. Ezt követően a személyes adatait is rögzítették a munkaszerződés megírásához. Kérelmező szerint ekkor azt közölte vele a kft. nevében eljáró ügyintéző, hogy „amint indul a szezon, telefonon értesítik”. Később, amikor a kérelmező telefonon érdeklődött, a munkát meghirdető kft. képviselője úgy nyilatkozott, hogy „még nem indult be minden csoport, de nyugodjon meg, számítanak a munkájára”.

Több hét elteltével a kérelmező ismét – ezúttal e-mailben – érdeklődött az állás felől, amikor azt a választ kapta a kft. részéről eljáró személytől, hogy „mivel egész nap sokat kell talpalni, inkább egy fiatalabb kollégára volna szükség”. Kérelmező a panaszához csatolta az eljárás alá vont kft. ügyintézőjével folytatott levelezést, amelyben az ügyintéző egyrészt elkérte kérelmező személyes adatait, majd kérelmező érdeklődésére később a kft. nevében (munkahelyi e-mail címéről) azt írta, hogy „mivel iszonyat sokat kell talpalni egész nap, ezért fiatalabb kollégára lenne szükség, és ezt kérek, ne hogy bántásként vedd”, valamint azt is kijelentette, hogy „nem kaptam veled kapcsolatban felsőbb utasítást”. A kérelmező panaszában azt sérelmezte, hogy meg sem kérdezték arról, tudná-e vállalni a meghirdetett munkát, és pusztán az *életkorára* hivatkozva kizárták egy számára megígért munkalehetőségből.

A fentiek alapján a hatóság eljárást indított a kft.-vel szemben, és nyilatkozattételre hívta fel. A kft. képviselője válaszul előadta, hogy a kérelmező által hivatkozott mezőgazdasági munkára semmilyen szerződéssel nem rendelkezik, így munkavállalókat sem alkalmazott illetve nem keresett. A kft. képviselője kifejtette továbbá, hogy a félreértést az okozhatta, hogy a társaságuk biztosította az irodahelyiséget és az informatikai infrastruktúrát az Y Szövetkezet részére, amely a mezőgazdasági munkát meghirdette és a toborzást végezte. Hozzátette, hogy az eljárás alá vont kft.-nek van ugyan S. R. nevű alkalmazottja - akivel kérelmező a kapcsolatot tartotta -, ugyanakkor - mivel az eljárás alá vontnak nem volt szerződése - utóbbi személy a kft. nevében releváns nyilatkozatot sem tehetett. A kft. az ügyben nem érintett, így az ügy érdemi eldöntése szempontjából a felhívásban foglaltak teljesítése is „irreleváns”.

A hatóság ezt követően megkereste az Y Szövetkezetet, és nyilatkozattételre hívta fel arra vonatkozóan, hogy valóban a társaságuk szervezte-e a szóban forgó mezőgazdasági munkát, és amennyiben igen, milyen kapcsolatban álltak az eljárás alá vont kft.-vel. Az Y Szövetkezet nyilatkozatában előadta,

hogy X Önkormányzata számára a szövetkezetük nem végzett mezőgazdasági munkát, illetve ezzel kapcsolatos szervezést vagy toborzást. Az eljárás alá vont kft. kizárólag a működéshez szükséges infrastruktúrát – irodahelyiséget, telefont, internetet – biztosította a szövetkezetük részére, egyéb szerződéses jogviszony alapján.

A hatóság határozatában megállapította, hogy a kérelmező valószínűsítette az általa elszenvedett személyes, konkrét sérelmet, hiszen egy szóbeli megállapodás ellenére nem végezhette el az adott mezőgazdasági munkát. Az életkorát, mint védett tulajdonságát is valószínűsítette, hiszen 1957-ben született, azaz az 57. életévét panaszra benyújtását követően rövid idővel betöltötte. Az ok-okozati összefüggés tekintetében az eljárás alá vont kimentési kötelezettségének nem tudott eleget tenni, mivel nem tudta igazolni, hogy eljárása a meghirdetett munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetésen alapult. Semmivel sem támasztotta alá, hogy a munka jellege okán kérelmező azt az életkora miatt nem tudta volna ellátni. S. R.-nek a kft. nevében – a munkahelyi e-mail címéről – írt, fent idézett sorai egyértelművé teszik az ok-okozati összefüggés meglétét, azt, hogy az életkorára tekintettel részesítették kérelmezőt hátrányos megkülönböztetésben. Emellett a kérelmező által becsatolt e-mailek, amelyekben S. R. elkérte a kérelmező személyes adatait, illetve szervezte a szóban forgó mezőgazdasági munkát, egyértelműen cáfolják az eljárás alá vont arra vonatkozó állítását, mely szerint nem tehetett a kft. nevében releváns nyilatkozatot.

Fentiekre tekintettel a hatóság megállapította, hogy az eljárás alá vont kft. a kérelmezővel szemben életkora miatt közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott. Mindezek alapján a hatóság az eljárás alá vontat eltiltotta a jövőbeni jogsértéstől, és elrendelte a határozat közzétételét a hatóság, valamint az eljárás alá vont weboldalán.

Terhesség a határozott idejű munkaszerződés alatt (EBH/189/2014)

A kérelem szerint kérelmező egyszer már meghosszabbított munkaszerződését annak lejártát követően a munkáltató nem hosszabbította meg, illetve nem kötött kérelmezővel határozott idejű munkaszerződést, mivel időközben kiderült, hogy a munkavállaló várandós.

Terhessége bejelentését követően - kérésére - a munkáltató a csemegepultos munkakör helyett könnyebb ülőmunkát, pénztárosi munkakört biztosított kérelmezőnek, munkaszerződését ennek megfelelően módosította. A szerződés lejártát követően azonban a munkáltató nem foglalkoztatta tovább, miközben a kérelmezővel együtt dolgozó munkavállalók határozott vagy határozatlan idejű szerződéssel továbbra is a munkáltató alkalmazásában maradtak.

Az eljárás során a hatóság megállapította, hogy a szóban forgó kereskedelmi egységben összesen 35 személy határozott idejű munkaszerződése járt volna le ugyanazon a napon – 2013. május 31-én –, mint kérelmezőé. Közülük hat fő esetében nem történt továbbfoglalkoztatás, 11 személlyel határozatlan idejű szerződést kötöttek, 16 esetben a határozott idejű szerződés lejártát 2013. augusztus 31-re, egy esetben 2013. december 31-re módosították, egy személy korábban megszüntette munkaviszonyát. A pénztárban dolgozók között kérelmezőn kívül nem volt olyan munkavállaló, akinek 2013. május 31-én ténylegesen megszűnt volna a munkaszerződése, a munkáltató minden érintettet továbbfoglalkoztatott, legalább 2013. augusztus 31-ig. Hasonlóképpen, a csemegepulton dolgozó négy érintett munkavállaló közül két személynek hosszabbították a szerződését, két fő pedig nem volt kérelmezővel összehasonlítható helyzetben, mert egyiküknél a munkavégzést kifogásolta a munkáltató, másik pedig maga döntött úgy, hogy nem folytatja munkaviszonyát.

A hatóság eljárásában a kérelmező nem tudta valószínűsíteni, hogy határozatlan idejű szerződést kötöttek volna vele, ha nem terhes, ezt a statisztikai adatok sem támasztották alá. Ugyanakkor a többi

dolgozó továbbfoglalkoztatásából megállapítható volt, hogy a vele összehasonlítható helyzetű munkavállalók közül kérelmező volt az egyetlen, akinek nem folytatódott valamilyen formában a foglalkoztatása, legalább 2013. augusztus 31-ig.

A hatóság nem fogadta el a munkáltató azon védekezését, hogy kérelmező munkaszerződésének lejártakor a pénztárban megoldott volt a létszám, ugyanis hirdettek pénztárosi pozíciót és vettek is fel munkavállalót ebben az időszakban, valamint azt sem, hogy a szezonális lett volna kihatással kérelmező foglalkoztatására, mert ennek a hatásnak a többi munkavállaló foglalkoztatásában is meg kellett volna jelennie.

A hatóság megállapította, hogy a munkáltató a kérelmezőt terhessége miatt közvetlen hátrányos megkülönböztetésben részesítette, amikor munkaszerződését nem hosszabbította meg, legalább 2013. augusztus 31-ig. Szankcióként a hatóság 500 000 Ft bírságot szabott ki.

Eljárás alá vont a határozatot bíróság előtt megtámadta, miközben a hatóság által megállapított tényállást nem vitatta. Azzal érvelt, hogy a hatóság figyelmen kívül hagyta a polgári jog általános alapelveit, valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben foglalt elvárásokat és kötelezettségeket. A munkáltató konkrétan a szerződési szabadságra és az elvárhatóságra hivatkozott. Álláspontja szerint nem állt fenn olyan munkáltatói gazdasági érdek, amely indokolta volna, hogy a munkáltató olyan munkavállalóval kössön határozott idejű szerződést, aki nem fog munkát végezni.

Az ítélet szerint a hatóság helytállóan hivatkozott a perben a munkáltató érvelésével szemben arra, hogy az egyenlő bánásmód követelménye eleve és jogszerűen korlátozza a polgári jog terén megfogalmazott szerződéses szabadságot. Kérelmezőt a terhessége előbb-utóbb nyilvánvalóan időlegesen alkalmatlanná tette volna a munkavégzésre és ilyenkor az alkalmazása természetesen ellentétes a munkáltató érdekeivel. A várandósság azonban ilyen esetben sem lehet a munkaviszony megszüntetésének illetve a meghosszabbítás megtagadásának alapja. A bíróság azt is megállapította, hogy a munkáltató gazdasági érdekei semmilyen körülmények között nem adnak felhatalmazást a diszkriminációra.

Terhesség a próbaidő alatt (EBH/379/2014)

Kérelmező a hatóságnál 2014. április 28-án jegyzőkönyvbe mondott panaszában előadta, hogy munkáltatója (eljárás alá vont) 2014. január 20-án próbaidő alatt azonnali hatállyal megszüntette a 2013. október 1-jén aláírt munkaszerződés szerinti munkaviszonyát. Kérelmező álláspontja szerint az őt ért hátrány - jogviszonyának azonnali hatályú megszüntetése - várandóssága miatt történt. Kérelmező csatolta munkaszerződését, a munkaviszony megszüntetéséről készült munkáltatói intézkedést, és igazolta védett tulajdonságát.

Az eljárás alá vont a hatóság felhívására írásban nyilatkozott a kérelemre, amelyben előadta, hogy 2013. október és 2014. április között a cégnél munkaviszonyt létesített 625 fő szakeladó munkaszerződése határozatlan időre szólt. Ebben a munkakörben 6 hónapos próbaidőt kötöttek ki a munkavállalóknak, és határozott idejű szerződéssel senkit sem foglalkoztattak.

A 625 fő közül 225 főnek szűnt meg próbaidő alatt a munkaviszonya, 2 munkavállalónak közös meg egyezéssel. Az eljárás alá vont nyilatkozott arról, hogy teljes munkavállalói létszáma 2014. januárban 14 264 fő volt, ebből 9 709 női munkavállaló volt, közülük 1006 főnek volt 3 év alatti gyermeke és 125 fő esetében a munkavállaló várandósságáról már tudott a munkáltató.

Kérelmezőt Budapesten, a P utca x szám alatti üzletben foglalkoztatták szakeladóként, ahol a 29 fős munkavállalói létszámból 5 fő nő, közülük hárman fizetés nélküli szabadságon voltak, GYED-ben illetve GYES-ben részesültek, míg egy nő TGYÁS-ban részesült, további egy fő pedig terhességével összefüggésben betegállományban volt.

Kérelmező orvosi igazolást a terhességéről a munkáltatónak nem nyújtott be, munkaviszonyát pedig azért szüntették meg, mert a munkaviszonyban töltött 3 hónap alatt, amely a kereskedelemben fő szezonnak számított, két esetben előfordult, hogy kérelmező az utolsó pillanatban jelezte, nem áll munkába, így a boltvezetőnek nehézséget okozott a pótlása.

A hatóság tárgyaláson hallgatta meg kérelmezőt, az eljárás alá vont cég képviselőjét, valamint tanúként annak a boltnak a vezetőjét és helyettesét, ahol kérelmező korábban dolgozott. Kérelmező beadványát azzal egészítette ki, hogy 2013. január 17-én közölte terhességét a felettesével, ugyanis ezen a napon még dolgozott. Ezt követően, munkaidő után rosszul lett, orvoshoz ment, aki 2013. január 18-án felvette táppénzre veszélyeztetett terhesként. Az azonnali hatályú felmondást kérelmező postán kapta meg január 20-i dátummal. Mivel az orvosi igazolást kérelmező csak január 27-én kapta meg, azt már nem vitte be az eljárás alá vonthoz, hiszen ekkor már nem dolgozott ott, és nem látta annak értelmét.

A tanúként meghallgatott boltvezető elmondta, hogy kérelmező felettese volt, munkájára teljes körű rálátással bírt. Kérelmező munkájával nem volt probléma, azonban megbízhatatlan munkaerő volt, több esetben miatta kellett átírni a dolgozók beosztását, amely a 25 fős boltban nem volt problémamentes. Előadta továbbá, hogy kérelmező a próbaidő alatt kétszer volt táppénzes állományban. Tanú kérelmező terhességéről az egyik alkalmazottól értesült, aki szintén az üzletben dolgozott, kb. két héttel azelőtt, hogy kérelmező munkaviszonyát megszüntették. Kérelmezővel szóban a tanú közölte, hogy megválnak tőle, mert bizonytalan munkaerő, így még a próbaidő alatt elküldik. Tanú azt is mondta a meghallgatásakor, hogy kérelmező foglalkoztatását 2014. április végéig lehetővé kívánta tenni, azonban erre nem került sor, mivel kérelmező ügyvédhez kívánt fordulni.

Kérelmező a tárgyaláson vitatta, hogy a boltvezető által megnevezett alkalmazott tudott volna január 17-ét megelőzően a terhességéről, hiszen még maga sem tudott arról. Tanú megerősítette, hogy kérelmező munkájával nem volt probléma, de megbízhatatlan munkaerő volt, ugyanakkor elmondta azt is, hogy igazolatlan hiányzásai nem voltak, és távollétét cserével oldották meg.

Tanú hangoztatta továbbá, hogy mindenképpen meg kívánt válni kérelmezőtől, legkésőbb a próbaidő végén, és még 2013 decemberében eldöntötték, hogy nem foglalkoztatják tovább. Tanú minderről két beosztottjával - akik maguk is kérelmező felettesei - beszélt.

A tanúként meghallgatott boltvezető-helyettes elmondta, hogy kérelmező felettese volt, a boltban áruházigazgató-helyettesi beosztásban dolgozik. Kérelmező jól dolgozott, munkájával nem volt probléma, de nem lehetett rá számítani, volt eset, hogy betelefonált a boltba, aznap nem tud dolgozni, és nehéz volt megoldani a helyettesítését. Tanú a terhességről kérelmező elbocsátását megelőzően szerzett tudomást, azonban nem közvetlenül kérelmezőtől. Tanú elmondta, hogy még mielőtt kérelmező terhessége szóba került volna, eldöntötték a boltvezetővel, hogy megválnak tőle. Emlékezete szerint ez a kérdés november vagy december táján már felmerült. Tanú tudott arról, hogy a boltvezető 2014. április végéig alkalmazni szeretne volna a panaszost, azonban a kérelmező „ügyvéddel fenyegetőzött”, ezért a boltvezető a korábbi elbocsátása mellett döntött. Tanú a tárgyaláson elmondta még, hogy 2013 decemberében az üzletben már szóbeszéd tárgya volt kérelmező várandóssága.

Az ügyfelek által előadottak, a becsatolt okiratok és a tanúk vallomása alapján a hatóság megállapította, hogy a kérelem alapos. Az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény* (Ebkvtv.) 5. § d) pontja alapján az egyenlő bánásmód követelményét köteles megtartani a munkáltató a foglalkoztatási jogviszony, az utasításadásra jogosult személy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony, illetve az ezekkel közvetlenül összefüggő jogviszonyok tekintetében. Az Ebkvtv. 7. § (1) bekezdés alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás. Az Ebkvtv. 8. § 1) pontja értelmében közvetlen

hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport anyasága, terhessége miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

Az Ebktv. 19. §-a alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén indított eljárásokban – így az Egyenlő Bánásmód Hatóság előtt is – az osztott bizonyítási teher elve érvényesül. Az Ebktv. 19. § (1) bekezdése szerint a jogsérelmet szenvedett félnek kell valószínűsítene, hogy hátrány érte, és a sérelem elszenvedésekor rendelkezett az Ebktv. 8. §-ában megjelölt valamely védett tulajdonsággal. Az összehasonlítás alapjául szolgáló személlyel vagy csoporttal szemben a jogsérelmet szenvedett fél hátrányos megkülönböztetése akkor állapítható meg, ha lényeges különbséget közöttük csupán az Ebktv. 8. §-ában megnevezett valamely védett tulajdonság tekintetében lehet találni. A sérelmet szenvedettnek minden esetben meg kell jelölnie azt a tulajdonságát, amely alapján őt sérelem érte. Kérelmező orvosi igazolással valószínűsítette várandósságát, és csatolta a munkáltató azonnali hatályú felmondását, mellyel valószínűsítette, hogy hátrány érte.

Az Ebktv. 21. § c) pont szerint az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz a foglalkoztatási jogviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítésében és megszüntetésében. Az Ebktv. 22. § (1) bekezdés a) pont alapján nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés.

Az Ebktv. a bizonyítás szabályai körében az alábbiakat rögzíti:

19. § (1) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosultnak kell valószínűsítene, hogy

a) a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte vagy - közérdekű igényérvényesítés esetén - ennek közvetlen veszélye fenyeget, és

b) a jogsérelmet szenvedő személy vagy csoport a jogsértéskor - ténylegesen vagy a jogsértő feltételezése szerint - rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik felet terheli a bizonyítás, hogy

a) a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy

b) az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani

Az iratokból és az ügyfelek előadásából tényként volt megállapítható, hogy

- kérelmezőt az eljárás alá vont 2013. október 1-től alkalmazta szakeladóként, határozatlan idejű szerződéssel, 6 hónapos próbaidő kikötése mellett,
- kérelmező munkaviszonyát az eljárás alá vont 2014. január 20-án azonnali hatályú felmondással a próbaidő alatt megszüntette,
- kérelmezőt az orvos 2014. január 18-ával vette táppénzes állományba,
- kérelmező terhesgondozási kiskönyvén az első bejegyzés dátuma 2014. január 16.

Fentiekből megállapítható, hogy kérelmező próbaideje az eljárás alá vontnál 2014. április 2-án járt volna le. Kérelmező közvetlen felettese mindketten megerősítették, hogy kérelmezőt 2014. április végéig foglalkoztatni szerették volna, azonban erre azért nem került sor, mert kérelmező „ügyvéddel fenyegetőzött”. Az eljárás során arra nézve semmilyen adat, vagy tény nem merült fel, hogy kérelmező a várandósságát azt megelőzően közölte volna munkahelyén, hogy azt 2014. január 16-án megállapították. A tanúként meghallgatott boltvezető és helyettese csupán szóbeszédre hivatkoztak, azonban a kérelmezőtől csak 2014. január 17-én szereztek tudomást az állapotáról. A várandós, gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 92/85/EGK irányelv jelen ügyre is alkalmazható fogalom meghatározása értelmében „várandós munka-

vállaló az a munkavállaló, aki állapotáról a nemzeti jogszabályoknak illetve gyakorlatnak megfelelően tájékoztatja munkáltatóját”. Kérelmező 2014. január 16-án szerzett orvostól tudomást a terhességéről, és ezt másnap reggel közölte a munkáltatóval. Ezt követően 2014. január 18-án táppénzes állományba került, amelyről telefonon tájékoztatta a munkáltatót, aki az azonnali hatályú felmondást 2014. január 20-i dátummal kiállítva postázta ki kérelmezőnek. A terhességről a munkáltató kérelmezőtől 2014. január 17-én szerzett tudomást, a munkaviszony megszüntetésének időpontja és a tudomásszerzés között mindösszesen 3 nap telt el, amely tény önmagában alkalmas az eljárás alá vont azon védekezésének meggyengítésére, hogy kérelmező elbocsátását már decemberben fontolgatta. Ugyancsak ezen okfejtést gyengíti az a tanúk által előadott hivatkozás arra nézve, hogy kérelmezőt – aki bár megbízhatatlan munkaező volt – mégis 2014. április végéig alkalmazni kívánták, és erre amiatt nem került sor, mert kérelmező „ügyvéddel fenyegetőzött”. Teljesen életszerű kérelmező jogi képviselő iránti igénye olyan helyzetben, amikor a munkahelye, munkaviszonyának megtartása van veszélyben, és erre minden kétséget kizáróan akkor került sor, amikor kérelmező terhességéről a boltvezető - magától a kérelmezőtől - tudomást szerezvén, még aznap, tehát 2014. január 17-én közölte kérelmezővel, hogy megszüntetik a jogviszonyát.

A hatóság nem fogadta el az eljárás alá vont kimentéseként azt sem, hogy kérelmező nem volt megbízható munkaező, ezzel kapcsolatban ugyanis azon kívül, hogy a boltvezető egy 2013. december 31-i esetre hivatkozott, semmit nem adott elő, sőt kérelmező volt felettesei egybehangzóan megerősítették, hogy egyébként kérelmező igazolatlanul nem hiányzott, távolléteit táppénzes papírral igazolta.

Az eljárás alá vont arra nézve – bár a hatóság erre vonatkozóan kötelezte – semmit nem adott elő és nem csatolt, hogy a kérelmezőt is foglalkoztató üzletben vele azonos időszakban hány fő volt határozatlan idejű, próbaidős szerződéssel foglalkoztatva, és mi történt ezekkel a munkavállalókkal. Arra nézve sem csatolt vállalása ellenére munkaszerződéseket, hogy ugyanebből az üzletből hat hónapos terhesen illetve veszélyeztetett terhesként próbaidő alatt táppénzre kerülő P. B.-t és V. A-t foglalkoztatta.

A hatóság a szankció alkalmazásánál figyelembe vette, hogy kérelmező emberi méltóságát és egzisztenciális helyzetét egyaránt sértette az eljárás alá vont, amikor kérelmezőtől tudomást szerzett várandósságáról, és rövid időn belül azonnali hatállyal megszüntette kérelmező munkaviszonyát a próbaidő alatt. Intézkedésére gyakorlatilag még a terhesség bejelentésének napján sor került, figyelemmel azonban arra, hogy a munkáltató intézkedését írásba kell foglalni, és az üzletvezetőnek erre nem volt hatásköre, az eljárás alá vont néhány nappal később, 2014. január 20-án tudott szabályszerűen eljárni.

A hatóság megállapította, hogy a bepanaszolt munkáltató (eljárás alá vont) kérelmezővel szemben terhességével összefüggésben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, és azzal, hogy kérelmező munkaviszonyát azonnali hatállyal a próbaidő alatt megszüntette, kérelmezővel szemben védett tulajdonsága miatt közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg. A hatóság az eljárás alá vontat kötelezte 1.000.000.- Ft pénzbírság megfizetésére és eltiltotta a jövőbeni jogsértő magatartás tanúsításától.

A hatóság a pénzbírság összegének megállapítása során figyelembe vette az eljárás alá vont anyagi helyzetét, és azt, hogy vele szemben elmarasztaló döntés meghozatalára korábban nem került sor, illetve figyelemmel volt a kérelmezőt ért hátrány súlyára, mely szerint állapotára, várandósságának előrehaladott voltára tekintettel a munkaezőpiaci elhelyezkedése korlátozott volt.

GYES után, avagy hova lett a munkaköröm? (EBH/479/2014)

A hatóság tapasztalatai alapján gyermekszülést követően akkor sem feltétlenül számíthatnak a nők zökkenőmentes visszatérésre a munka világába, ha látszólag biztos munkahellyel rendelkeznek a gyermekvállaláskor.

A következő esetben egy országos élelmiszer-kereskedelmi üzlethálózat teljes munkaidős, középvezető beosztású munkavállalója GYES-ről visszatérve először azzal szembesült, hogy vezetői munkakörében nem folytathatja munkaviszonyát. Helyette egy hatórás, másik munkakört ajánlottak fel számára, majd itt sem kezdhetette meg a munkát, hanem egy lakóhelyétől jóval távolabb eső munkahelyen, négyórás munkaszerződéssel foglalkoztatták volna.

A panasz szerint kérelmező – miután gyermekgondozás céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadsága véget ért –, nem térhetett vissza eredeti munkavégzési helyére, részlegvezetői munkakörébe, mivel azt időközben betöltötték. A munkáltató ugyanezen munkavégzési helyen hatórás részmunkaidős pénztárosi állást ajánlott fel kérelmezőnek, aki ezt el is fogadta volna, azonban – már miután munkaköri alkalmassági vizsgálaton is részt vett –, arról tájékoztatta a munkáltató helyi képviselője, hogy mégsem töltheti be a felkínált pozíciót, mert nem a munkavégzés helyével azonos településen lakik, hanem 7 km-rel távolabb, és a tömegközlekedési bérlet költségét költségtakarékossági okokból a munkáltató nem tudja vállalni. A munkáltató ekkor négyórás, részmunkaidős állást ajánlott fel a kérelmező lakóhelyétől 35 km-re fekvő településen, amit kérelmező szintén elfogadott volna, ha a napi munkakezdés időpontjának meghatározásánál a munkáltató figyelembe veszi, hogy tömegközlekedéssel a kérelmező lakóhelyéről nagyon korai időpontban lehetetlen beérkezni a munkahelyre. Mivel kérelmező a bejárás lehetetlensége miatt nem fogadta el az ajánlatot, a munkaszerződést a munkáltató felmondta.

A munkáltató az eljárás során visszautasította, hogy kérelmezővel szemben megsértette volna az egyenlő bánásmód követelményét. Arra hivatkozott, hogy a kérelmezőre is vonatkozó kollektív szerződés alapján egyoldalúan módosíthatja a munkavégzés helyét, ennek ellenére törekszik arra, hogy a munkavállaló elégedett legyen a munkahelyével. Amikor kérelmező a fizetés nélküli szabadságról visszatért, nem volt lehetséges a foglalkoztatása az eredeti munkakörében, mert munkavégzésének korábbi helyén csak egy ilyen pozíció volt, az pedig be volt töltve. A felajánlott hatórás állásra azért lett volna lehetőség, mert egy munkavállaló éppen meg kívánta szüntetni a munkaviszonyát, erre azonban végül csak hónapokkal később került sor, így kérelmező nem állhatott helyette munkába. A munkaszerződést azért mondták fel, mert kérelmező nem fogadta el a felkínált négyórás munkakört, más felajánlható szabad munkakör pedig nem volt a munkáltatónál. Kérelmező számára a tömegközlekedési bérlet költségét megtérítették volna, ennek sem volt köze ahhoz, hogy munkaviszonyát megszüntették.

Az ügyben a hatóság tárgyalást tartott, melyen a felek között egyezség született. A munkáltató fenntartotta, hogy kérelmezővel szemben az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette meg, azonban tekintettel arra, hogy maga is belátta eljárása kifogásolhatóságát, vállalta, hogy kérelmező részére kártérítést fizet. Az egyezséget a hatóság határozatával jóváhagyta.

A két utóbb ismertetett ügy kapcsán érdemes megemlíteni, hogy mindkét panasz alapján ugyanazon üzletlánc ellen folyt az eljárás. Miután az első ügyben a hatóság jogsértést állapított meg, és szankciót alkalmazott, a második ügyben a munkáltató az eljárás során eredményesen törekedett arra, hogy az ügy a felek közötti egyezséggel záruljon.

A foglalkoztatással kapcsolatos fejezet végén megjegyezzük, hogy a hatóság több más érdekes ügyben is elmarasztalta, illetve pénzbírsággal sújtotta a jogsértő munkáltatókat. Ezekről az ügyekről azt követően számolunk be, ha a hatóság határozatának bírósági felülvizsgálatára vonatkozó perek lezárultak.

II. 3. Oktatás

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság a 2014-es évben is nagy hangsúlyt fektetett az oktatás területén kialakult diszkriminációs esetekben indult eljárások körültekintő lefolytatására. A hatóság jellemzően magánszemélyek panaszai alapján indított eljárást az érintett oktatási intézmény és esetlegesen annak fenntartója

ellen. Az eljárás alá vonás alapja az esetek többségében az a tény volt, hogy az oktatási, nevelési feladatot ellátó intézmény nem biztosította a tanulási nehézséggel küzdő, sajátos nevelési igényű vagy fogyatékos gyermekek számára a szakértői bizottság véleményében meghatározott fejlesztést. Habár az erre vonatkozó kötelezettséget, valamint a hetente biztosítható időkeretet is tartalmazza a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* 6. sz. melléklete, a hatóság tapasztalatai szerint gyakori az óvodák, általános iskolák ilyen jellegű mulasztása. A hatóság minden területen igyekszik előmozdítani az egyezségkötést a panaszos és az eljárás alá vont fél között. Az oktatási ügyeknél különös fontossággal bír ez a lehetőség a jogvitarendezés vonatkozásában. Az alkalmazott jogkövetkezmények tekintetében egységes és következetes gyakorlat rajzolódott ki az előző év során is, a hangsúlyt a prevencióra és a jogsértéstől való eltiltásra helyezve. A határozatok nyilvánosságra hozatala hatékony tájékoztatást biztosított az ilyen mulasztások jogellenes voltáról az oktatás területének valamennyi szereplője számára.

Sok bába közt az autista gyermek (EBH/113/2014)

A súlyos gyermekkori autizmusban szenvedő kiskorú kérelmező törvényes képviselője útján a hatósághoz benyújtott kérelmében több, általa elszenvedett sérelmet is előadott. A panasz szerint nem kapta meg megfelelően a tanulási képességet vizsgáló bizottság által előírt fejlesztést abban az általános iskolában, amellyel a panasz benyújtásának időpontjában tanulói jogviszonya fennállt.

Ezen kívül 2013. év végén egy rövid időszakot tekintve a bepanaszolt általános iskolával fennálló tanulói jogviszonya megszűnt és a szóban forgó időtartam alatt egyetlen oktatási intézménnyel sem állt jogviszonyban. A kérelmező panaszt terjesztett elő a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálatnak azzal a tagintézményével szemben is, amelyben a panasz benyújtásakor a tanulási képességet vizsgáló bizottság szakvéleménye szerint állapotának megfelelő fejlesztést kellett volna kapnia. A kérelmező panaszában rámutatott arra, hogy 2013 szeptembere és 2014 januárja között otthon volt és semmilyen fejlesztésben nem részesült. A kérelmező a hatóság eljárását kérte az illetékes pedagógiai szakszolgálattal szemben is, mivel annak tanulási képességet vizsgáló bizottsága – mely a fent említett két intézmény kijelöléséért volt felelős a kérelmező számára – a kérelmezőre vonatkozó szakértői vélemények elkészítése során hibákat ejtett. Az említett három intézményen kívül a hatóság a kérelem alapján megindított eljárásába – saját kérésére – az illetékes tankerületet is bevonta, tekintettel elsősorban arra, hogy a pedagógiai szakszolgálat és a szakszolgálat bepanaszolt tagintézményének fenntartója a tankerület.

A hatóság a tényállás tisztázása érdekében tárgyalást tartott. A tárgyaláson a felek egyetértettek abban, hogy egy speciálisan autisták ellátásával foglalkozó ambulanciától szakértői véleményt kérnek és e szakértői vélemény alapján készíti el a szakszolgálat tanulási képességet vizsgáló bizottsága az új szakértői véleményt és tesz javaslatot a kérelmező fejlesztésének konkrét irányaira, valamint egy új, a kérelmező fejlesztésére minden tekintetben alkalmas intézményt jelöl majd ki.

Bár a tárgyaláson az ügyfelek mindegyike kifejezte nyitottságát a hatóság előtti eljárásban egyezség megkötésére, az egyezség végül nem jött létre. A nem sokkal a tárgyalást követően elkészült új szakértői vélemény figyelembe vette a speciálisan autistákkal foglalkozó ambulancia szakvéleményében foglaltakat. Az új szakvélemény új oktatási intézményt jelölt ki a kérelmező számára. A kijelöléssel a kérelmező törvényes képviselője egyetértett. Mindazonáltal az eljárás e pontján egyértelművé vált, hogy a kérelmező fejlesztésével kapcsolatban sarkalatos problémát jelent a szállításának megszervezése az oktatási intézménybe. A kérelmező ugyanis – az autistákkal foglalkozó ambulancia igazolása szerint – autizmusa miatt csak gépkocsival és állandó felnőtt felügyelettel utaztatható. A szállítással kapcsolatban a kérelmező hivatkozott a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* (Köznevtv.) 76. § (7) bekezdésére, amely szerint az utaztatásról a kötelező felvételt biztosító iskolába a fenntartó gondoskodik.

A hatóság az ügyben keletkezett iratanyag, valamint a tárgyaláson és azt követően tett nyilatkozatok alapján az alábbiakat állapította meg:

Az illetékes pedagógiai szakszolgálat a kérelmezővel szemben fogyatékoságával összefüggésben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét azzal, hogy a rá vonatkozó szakértői vélemények elkészítésekor adminisztrációs hibákat ejtett és az elkövetett hibákat a későbbiekben sem orvosolta. A szakszolgálat továbbá átláthatatlan, bizonytalan és ellentmondásos helyzetet hozott létre a kérelmező körül azáltal, hogy a 2013 szeptemberében kelt szakértői véleményben olyan intézményt jelölt ki, amellyel tanulói jogviszony létesítése nem volt lehetséges, ugyanakkor az az intézmény pedig, amellyel a gyermek tanulói jogviszonyban állt, nem volt felelős a fejlesztésért. A kérelmező számára korábban kijelölt általános iskolával kapcsolatban a hatóság megállapította, hogy a kérelmezővel szemben fogyatékoságával összefüggésben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét azzal, hogy számára a vonatkozó szakértői vélemény által előírt fejlesztést nem megfelelően biztosította, valamint 2013 decemberétől egy rövid, dátumszerűen meg nem határozható ideig tanulói jogviszonyát megszüntette és ezalatt az időszak alatt a kérelmezőnek egyetlen köznevelési intézménnyel sem állt fenn tanulói jogviszonya.

A hatóság az ügyben hozott határozatában megállapította továbbá, hogy a pedagógiai szakszolgálat kérelmező fejlesztéséért felelős tagintézménye a kérelmezővel szemben fogyatékoságával összefüggésben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét azzal, hogy számára a 2013 szeptemberében kelt szakértői vélemény által előírt fejlesztést nem megfelelően biztosította. Végül a hatóság megállapította, hogy az eljárás alá vont tankerület a kérelmezővel szemben fogyatékoságával összefüggésben a pedagógiai szakszolgálat és a szakszolgálat tagintézményének fenntartójaként, valamint a kérelmezőnek a számára kijelölt oktatási intézménybe való eljutásával kapcsolatban felmerült felelőssége okán megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság valamennyi eljárás alá vont intézményt eltiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsításától. A tankerületet ezen felül kötelezte, hogy a következő (2014/2015-ös) tanév kezdetétől számított 8 napon belül a hatóságot írásban tájékoztassa arról, hogy a kérelmező utaztatását a számára kijelölt oktatási intézménybe a tanév folyamán milyen módon biztosítja. A hatóság továbbá valamennyi eljárás alá vont vonatkozásában elrendelte határozatának a hatóság honlapján történő közzétételét 45 napra. A hatóság a szankció kiszabása során figyelemmel volt arra, hogy az eljárás alá vont intézmények több ízben maguk is elismerték, hogy a kérelmezővel kapcsolatos eljárásaik, illetve intézkedéseik során hibákat követtek el. A hatóság a döntését fokozott figyelemmel a kiskorú kérelmező érdekeire hozta meg, azzal a céllal, hogy a kérelmező 2014. szeptember 1-jétől a számára legmegfelelőbb oktatási intézményben kezdhesse meg tanulmányait úgy, hogy az eljutása oda megnyugtató módon biztosítva legyen. E célt szem előtt tartva a hatóság a vizsgált időszakban történt múltbeli jogsértések vonatkozásában elegendőnek tartotta a jogsértő intézmények eltiltását a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsításától. A jövőre nézve a hatóság elengedhetetlenül fontosnak tartotta a tankerület számára a kérelmező szállításával kapcsolatos kötelezettség előírását, az eljárás során ugyanis komoly és reális aggályok merültek fel azt illetően, hogy a kérelmező eljutása a számára kijelölt oktatási intézménybe megfelelően biztosított lesz-e.

Az eljárás alá vont intézmények egyike sem kérte a hatóság döntésének bírósági felülvizsgálatát. Az eljárás alá vont tankerület – eleget téve a határozatban előírt kötelezettségének – a tanév kezdetét követően írásban tájékoztatta a hatóságot arról, hogy a kérelmező szállítását kísérő személyzettel együtt a hét minden tanítási napján biztosítja.

A szakértő véleménye a meghatározó (EBH/437/2014.)

Az előző esetenél egyszerűbb, ugyanakkor problémakörét tekintve hasonló ügy bontakozott ki, amikor egy Down-szindrómás gyermek fejlesztését az iskola csak részben, a saját diszkrecionális döntése alapján biztosította.

Kérelmező, mint kiskorú gyermekének törvényes képviselője, kérelemmel fordult a hatósághoz, amelyben előadta, hogy gyermeke Down-szindrómával született, ezért különleges bánásmódhoz szükséges feltételekkel rendelkező intézménybe írást, ugyanis a szakértői vélemény alapján a gyermek kiemelt

figyelmet, különleges bánásmódot igényel, sajátos nevelési igényű óvodás. A szakvélemény a gyermek számára - a fejlesztési területek megjelölése mellett - fejlesztést írt elő a megjelölt szakemberek (gyógypedagógus, logopédus és mozgásterapeuta) segítségével. Panaszos álláspontja szerint gyermeket az intézmény magatartása és mulasztása miatt hátrány érte, mivel nem kapta meg az előírt fejlesztéseket. Az eljárás alá vont óvoda elismerte, hogy a szakértői véleményt, az abban megjelölt fejlesztési területeket és óraszámokat csupán javaslatnak tekintette, és az óvoda munkatársai, mint szakemberek döntöttek el, hogy mikor, melyik területen érett meg a gyermek az egyes fejlesztési feladatok magasabb minőségi kivitelezésére.

A hatóság azt vizsgálta az ügyben, hogy az eljárás alá vont óvoda a kérelmező gyermekével szemben megsértette-e az egyenlő bánásmód követelményét a gyermek fogyatékoságával és egészségi állapotával összefüggésben akkor, amikor nem biztosította, illetve nem az előírtaknak megfelelően biztosította számára a szakértői bizottság szakvéleményében előírt fejlesztéseket. A hatóság a felek nyilatkozatai alapján megállapította, hogy kérelmező gyermeke nem kapta meg a szakértői véleményben előírt fejlesztést sem óraszámban, sem pedig tartalmilag. A hatóság azt is figyelembe vette, hogy a fogyatékos gyermekek korai fejlesztése kiemelkedő jelentőséggel bír, nagyon fontos, hogy a gyermek a korai életszakaszban megkapja a szükséges fejlesztéseket. Az Ebktv. szabályain kívül a hatóság a döntésénél figyelemmel volt a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* 47. § (1) bekezdésére is, amely kimondja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Fentiekre tekintettel a hatóság a kérelmező kérelmének helyt adott, és az eljárás alá vonttal szemben megállapította az egyenlő bánásmód követelményének megsértését, amely közvetlen hátrányos megkülönböztetés formájában valósult meg. A hatóság az eljárás alá vont részére megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását, valamint elrendelte a jogsértést megállapító jogerős határozatának nyilvánosságra hozatalát 30 napra a hatóság, valamint az eljárás alá vont honlapján. A hatóság a döntését kérelmező kiskorú gyermekének érdekeire irányuló fokozott figyelemmel hozta meg. Figyelemmel volt arra is, hogy az utóbbi időben hasonló témában több panasz is érkezett, így a döntés megismertetése a nyilvánossággal prevenció célját is szolgálja. A hatóság különösen figyelembe vette a jogsértéssel okozott hátrány visszafordíthatatlanságát, a jogsértő állapot elhúzódó időtartamát és a sérelem következményeit is.

A szilfid operaénekes (EBH/518/2014)

A soron következő eset arra mutat rá, hogy habár a kérelmező védett tulajdonsága és hátránya is megállapítható volt, a két alapvető elem okozati összekapcsolása nélkül az egyenlő bánásmód követelményének sérelme nem állapítható meg.

Kérelmező azt sérelmezte, hogy a bepanaszolt egyetemre nem vették fel klasszikus énekművész (operaénekes) mesterszak költségterítéses képzésére, illetve a felvételin nem megfelelően értékelték, lepontozták, a pótfelvételin a szükségesnél több anyagot kérdeztek tőle. Előadta azt is, hogy előző évben is felvételizett, és akkor sem vették fel, ezért közigazgatási pert is indított, amely most szünetel. Álláspontja szerint látássérültsége, életkora, valamint alacsony termete és sovány testalkata miatt nem akarják felvenni. Megállapítható volt, hogy a bepanaszolt intézmény a rá vonatkozó jogszabályok, valamint a nyilvánosan is közzétett és megismerhető belső szabályzatai szerint járt el a felvételi során, és – bár kérelmező látássérültsége és életkora kapcsán feltétlenül rendelkezett védett tulajdonsággal – semmilyen tény, körülmény nem utalt arra, hogy ezen tulajdonságai szerepet játszottak volna az általa nyújtott teljesítmény elbírálásában. Ezért a hatóság a kérelmet elutasította.

Anyja csak egy van (EBH/366/2014)

Az alábbi eset példa az úgynevezett „átsugárzó diszkrimináció” megvalósulására. Ebben az ügyben nem csak a leszbikus édesanyát, hanem a jó hírű iskolába vágyó gyermeket is hátrányos megkülönböztetés érte.

Kiskorú kérelmező törvényes képviselője panasszal fordult a hatósághoz, mivel az általános iskola, ahová gyermekét tanévkezdés előtt a 7. osztályba szeretne volna beíratni, a gyermek felvételét elutasította. Kérelmező törvényes képviselőjének álláspontja szerint az elutasítás oka az volt, hogy a gyermek szűk családját - rajta kívül - vele azonos nemű élettársa alkotja. Kérelmező erről a leendő osztálytanítót a személyes látogatáson tájékoztatta, majd másnap elektronikus levélben értesítést kapott az osztálytanítótól, hogy nem tudja vállalni a gyermek felvételét az osztályába, a családi állapota miatt. A kérelmező törvényes képviselője által becsatolt elektronikus levélből egyértelműen megállapítható volt, hogy az osztálytanító a felvételt elutasító döntését a gyermek családi állapotára hivatkozással hozta meg, és az oktatási intézmény vezetése az osztálytanító indokait ismerve tájékoztatta a kérelmező törvényes képviselőjét arról, hogy nem lát módot az osztálytanító döntésének a megváltoztatására. A hatóság figyelembe vette, hogy a tanúként meghallgatott osztálytanító hivatkozott ugyan arra, hogy az egy órás találkozás alkalmával a gyermek visszahúzódozó volt, azonban elismerte azt is, nem mondta a szülőknek, hogy a visszahúzódozó viselkedés akadálya lenne a felvételnek. A hatóság álláspontja szerint egyértelmű oksági kapcsolatra lehetett következtetni az osztálytanító azon kijelentéséből is, miszerint abban az esetben, ha nem tudott volna arról, hogy a gyermeket azonos nemű szülők nevelik, részt vehetett volna a próbahétben, és maga sem tudott másik olyan esetről beszámolni, amikor visszavonták a próbanapon történő részvételre tett ígéretüket. A hatóság a fentiekre tekintettel megállapította a védett tulajdonság és a bekövetkezett hátrány közötti összefüggést.

A hatóság ezt követően azt vizsgálta, hogy a megkülönböztetésnek a tárgyilagos mérlegelés szerint volt-e ésszerű indoka az oktatási intézmény részéről. A hatóság nem fogadta el az eljárás alá vont azon érvelését, miszerint a felvétel elutasítása a kérelmező és a többi tanuló érdekében történt, tekintettel arra, hogy a konkrét esetben az általa előadottak pusztán feltételezésen alapultak, kérelmezőnek esélyt sem adva arra, hogy a közösség tagjaival megismerkedjen. A hatóság nem értékelte ésszerű indokként az eljárás alá vont arra irányuló hivatkozását sem, hogy van olyan helyzet, amelyet a pedagógus nem tud kezelni. A hatóság álláspontja szerint ugyanis egy gyermek befogadását az osztályközösségbe nem lehet megtagadni arra hivatkozva, hogy a gyermek a többségi társadalomtól eltérő családban él, és emiatt a közösség őt nem fogadná el, illetve hogy az adott pedagógus a kialakult konfliktus feloldására nem képes. Az oktatási intézménynek egyik feladata a felügyeletére bízott gyermekek egymás iránti toleranciára nevelése, összhangban a gyermekek jogairól szóló 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett Egyezményvel. Ilyen értelemben nem képezheti különbségtétel alapját sem a gyermeknek, sem szülőjének, vagy törvényes képviselőjének valamely védett tulajdonsága. Kizárólag abban az esetben tehető különbségtétel, ha azt a törvény kifejezetten megengedi. Az eljárás alá vont magatartásával éppen a sokszínűség el- és befogadása ellen hatott, amelyre nem szolgálhat mérséklőként az általa alkalmazott pedagógus alkalmatlansága a konfliktus kezelésére. A lefolytatott bizonyítás alapján az eljárás alá vont részéről az Ebktv-ben rögzített kimentés nem volt eredményes, az eljárás alá vont olyan ésszerű indokot nem szolgáltatott, amely az intézkedése jogszerűségét igazolta volna.

A hatóság az eljárás alá vont oktatási intézménynek megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását, elrendelte jogerős határozatának közzétételét a jövőbeli hasonló esetek elkerülése érdekében és pénzbírság kiszabásáról is rendelkezett. A hatóság a döntés meghozatalakor figyelemmel volt arra, hogy egy oktatási intézményben a felvételt olyan szempontokra alapítani, amely indokolatlanul kirekeszti azokat a gyermekeket egy közösségből, akik a többségtől eltérő családmodellben élnek, a gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesülése szempontjából aggályos, és nem csak a hazai, hanem a nemzetközi normákkal is ellentétes. A hatóság arra is figyelemmel volt, hogy nem csupán a kiskorú

kérelmezőt érte hátrány, hanem törvényes képviselőjét is, akinél az emberi méltóság megsértése abban érhető tetten, hogy az eljárás alá vont intézmény a törvényes képviselő párkapcsolatára hivatkozással döntött a gyermek felvételének megtagadásáról.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása – állásfoglalás kérése

Számos panasz érkezett a hatósághoz az elmúlt években az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű (sni) gyermekek óvodai ellátásával kapcsolatban. Ebbe a körbe tartozó konkrét ügyben - több ügyet is érintő - jogértelmezési probléma merült fel, amellyel kapcsolatban a hatóság az Emberi Erőforrások Minisztériumának köznevelésért felelős államtitkárához fordult. Az alábbiakban tehát nem egy konkrét jogeset ismertetése következik, hanem a hatóság részéről az illetékes minisztériumhoz intézett kérdések, és az arra adott válasz.

A hatóság a következő kérdésekkel fordult a minisztériumhoz:

1. A települési önkormányzatnak feladata-e a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása (és ehhez a törvényben meghatározott feltételek biztosítása)?
2. Ha a szakértői vélemény szerint integráltan nevelhető sni-s gyermek lakóhelye szerinti településen lévő óvoda alapító okirata nem tartalmazza az integráltan nevelhető sni-s gyerekek ellátását, és az adott gyermek (szülő) ezt igényli, köteles-e az önkormányzat (képviselő-testület) kiegészíteni az általa fenntartott óvoda alapító okiratát az sni-s gyermekek ellátásával (az adott gyermek sajátos nevelési igényére tekintettel), megteremteni ennek törvényi feltételeit, és megoldani a szakértői vélemény által előírt fejlesztést? (Az adott ügyben a településen egy óvoda működött.)
3. Ha az önkormányzat feladata a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása, akkor ezen kötelezettségéről kizárólag a törvény 74. § (2) bekezdése szerint intézmény alapítása és fenntartása, illetve köznevelési szerződés révén gondoskodhat, vagy egyéb módon is elláthatja ezt a feladatot, például úgy, hogy egy másik (közeli) település önkormányzatával megállapodik, hogy a másik település intézménye fogadja az adott település sni-s gyermekeit?
4. Ha a települési önkormányzatnak nem feladata a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása, akkor ki köteles arról gondoskodni, annak feltételeit megteremteni?
5. Milyen feladat hárul(t) a gyermek lakóhelye szerint illetékes tankerületre, tankerületi igazgatóra, (az új szabályozás szerint a jegyzőre), és a pedagógiai szakszolgálatra a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátásának biztosításával kapcsolatban?

A tárca illetékese válaszában kifejtette, hogy a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének megszervezésére a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* (Nkt.) 74. § (1) alapján, a települési önkormányzatok kötelezettek. A 8. § (3) értelmében az óvodai nevelés 6. melléklet szerinti finanszírozott időkerete (heti 61 óra) magában foglalja a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokhoz, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásokra fordítható heti ötven óra időkeretet, továbbá a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatásának heti tizenegy óra időkeretét.

A települési önkormányzatok kötelesek megszervezni a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését. Amennyiben a településen egy óvoda működik, úgy abban az óvodában meg kell szervezni a jelzett ellátást, több óvoda esetében a fenntartó települési önkormányzat nem köteles valamennyi óvodában megteremteni a feltételeket. Szem előtt kell viszont tartani, hogy az ellátás nem sérülhet, és a gyermekekre, szülőkre ez esetben sem hárulhat aránytalan teher.

Az óvodai nevelésről a települési önkormányzat intézmény alapítása és fenntartása vagy köznevelési szerződés révén gondoskodik. Az Nkt. nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a települési önkormányzat az óvodai nevelésre (ezen belül a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátására is) más települési önkormányzattal együttműködési szerződést kössön, vagy társult önkormányzatok közösen tartsanak fenn ilyen intézményt. Az Nkt. 47. § (4) b) pontja szerint a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szakirányú végzettségű gyógypedagógus, a foglalkozásokhoz speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök szükségesek.

A jogszabály arról is rendelkezik, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi hálózat útján is biztosítható, megszervezése és működtetése az állami intézményfenntartó központ (KLIK) feladata. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált oktatásához szükséges gyógypedagógusok biztosítása tehát történhet úgy, hogy az adott (integráló) intézmény maga alkalmazza, vagy az utazó gyógypedagógusi hálózat biztosítja.

A gyermeket ellátó óvodát a szakértői bizottság jelöli ki, a köznevelési intézményt a szülő választja ki a szakértői bizottság által javasolt intézmények közül. A gyermeket ellátó intézményt a szakértői bizottság a szakértői véleményében kötelezően jelöli ki.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 20. § (1) bekezdése értelmében, ha az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás a többi gyermekkel, tanulóval közös óvodai csoportban, iskolai osztályban azért nem szervezhető meg, mert az intézményi jegyzékben nincsen megfelelő óvoda, iskola, a szakértői bizottság a szakértői véleményét megküldi – óvoda esetében – a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőnek, - iskola vonatkozásában - tankerületi igazgatónak. A jegyző, illetve tankerületi igazgató intézkednek arról, hogy a gyermek, tanuló kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási intézmény kijelölésre kerüljön. Erről kötelesek 30 napon belül tájékoztatni a szakértői bizottságot.

II. 4. Egyéb ügyek

A 2014-es évben a hatóság olyan ügyeket is vizsgált, amelyek nem az áruk és szolgáltatások, a foglalkoztatás, illetve az oktatás területére tartoznak. Ezek közül számos ügy, illetve abban született döntés bizonyult érdekesnek, előremutatónak illetve különösen tanulságosnak. Az alábbiakban ezek következnek.

Egy szoknya egy nadrág (EBH/188/2014)

Nem csak a 2014-es, hanem az előző években is érkeztek olyan panaszok a hatósághoz, amelyekben korábbi házastársak vagy élettársak a közös gyermekükkel kapcsolatos hatósági döntéseket vagy eljárásokat vitatták azt panaszolva, hogy az eljáró hatóság női vagy férfi nemhez tartozásuk illetve anyaságuk, vagy apaságuk miatt hátrányosan megkülönböztette őket. Az alábbi eset is ezek közé sorolható.

A kérelmező a panaszában az illetékes gyámhivatalnak kérelmező gyermekének és az apának a kapcsolattartásával összefüggő döntéseit és eljárását sérelmezte. Beadványához számos, a gyámhi-

vatal által kibocsátott végzést csatolt. A kérelmező álláspontja szerint a szóban forgó gyámhivatal döntéseivel és eljárásaival - azáltal, hogy a nevezett hatóság kérelmező által megnevezett ügyintézője előadóként jegyzett döntéseiben az ügyintéző apa iránti elfogultsága nyilvánul meg - nő nemhez tartozása és vagyoni helyzete miatt megsértette vele szemben az egyenlő bánásmód követelményét. A hatóság döntésében hivatkozott az Ebktv.-nek a hatóság hatáskörét meghatározó 14. § (1) bekezdésére, valamint a *közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. CXL. törvény* (Ket.) 19. § (4) bekezdésére, amely a hatáskörelvonás tilalmát mondja ki, vagyis azt, hogy hatóságtól a hatáskörébe tartozó ügy nem vonható el. A hatóság a Ket. és az Ebktv. hivatkozott rendelkezései alapján megállapította, hogy a gyámhivatal döntéseit és eljárását nem vizsgálhatja felül, valamint elvált szülők gyermeke szülői kapcsolattartásának rendezésére és az azzal összefüggő problémák vizsgálatára irányuló ügyekben nem rendelkezik hatáskörrel. A kérelmező a nevezett hatóságok sérelmezett döntéseivel szemben az abban foglaltak szerint élhet jogorvoslattal. Ezért hatáskör hiányában csakis a kérelem 8 napon belüli érdemi vizsgálat nélkül elutasításának lehetett helye.

A kérelmező a hatóság végzésének felülvizsgálatát kérte az arra kizárólagos illetékességgel rendelkező Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól. A kérelmező keresetében hangsúlyozta, hogy a hatóságnál kifejezetten az őt ért hátrányos megkülönböztetés miatt kezdeményezett eljárást és nem a gyámhivatal döntéseinek felülvizsgálatát kérte. A hatóság a kérelmező keresetére tett észrevételében kifejtette, hogy tárgyi ügyben a hivatali ügyintéző eljárás módjának vizsgálata az általa hozott döntések tartalmi vizsgálatával lenne egyenértékű, amire hatáskörrel nem rendelkezik. Nemperes eljárásban hozott végzésében a bíróság osztotta a hatóság álláspontját abban a tekintetben, hogy a kérelmező által hivatkozottak, az ügyintéző magatartásának kifogásolása önmagában a hatóság eljárását nem alapozza meg. Amennyiben ugyanis a kérelmező a gyámhivatal ügyintézőjét elfogultnak tartja, úgy ellene elfogultsági kifogás benyújtására jogosult. A döntések tartalmának vitatása – a jogorvoslat lehetőségére is tekintettel – a hatóság eljárása során, még az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére hivatkozással sem lehetséges. Így az eljáró bíróság megállapította, hogy a hatóság helyesen döntött a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításáról és a kérelmező felülvizsgálati kérelmét elutasította.

Hasonló ügyek elbírálása során a hatóság figyelemmel van a Fővárosi Bíróság 8.K.35.116/2010/3. számú ítéletére is, melynek indokolásában a bíróság a nemi alapon, azaz az Ebktv. 8. § a) pontja alapján történő különbségtétellel kapcsolatban kifejtette, nem vitás, hogy egy gyermeket érintő kapcsolattartás esetén a szülők gyakran a hatóságtól remélik a közöttük kialakult konfliktus rendezését, kompromisszum hiányában azonban mindkét félnek megfelelő döntés meghozatala az eljárás természete miatt szinte lehetetlen. Mindazonáltal az egyik félre nézve hátrányos határozat meghozatala önmagában nem alapozza meg az érintett védett tulajdonságán - nemén - alapuló hátrányos megkülönböztetést, nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. A bíróság hivatkozott ítéletében foglaltak alapján, a hatóság következetesen képviselt álláspontja szerint, mivel hasonló ügyekben az eljárás két résztvevője – annak természetéből adódóan - mindig egy férfi és egy nő, a meghozott döntés, megtett intézkedés pedig egyiküket nagy valószínűséggel minden esetben hátrányosan vagy hátrányosabban érinti, így az nyilvánvalóan nem valósíthat meg nemi alapon történő diszkriminációt a magát hátrányosabb helyzetben érző fél esetében.

Az Ebktv. 8. § 1) pontjában foglalt védett tulajdonsággal kapcsolatban pedig a hatóság álláspontja szerint hasonló ügyekben abból kell kiindulni, hogy az Ebktv. 8. § 1) pontja tulajdonképpen a szülői státuszt (apaság vagy anyaság) részesíti védelemben. Így a hatóság a 8. § 1) pontja alapján azt vizsgálhatja, hogy a szülőket (apákat vagy anyákat) éri-e hátrány szülői mivoltukra tekintettel, vagyis azért, mert gyermekük vagy gyermekeik vannak, azokhoz képest, akik nem szülők, vagyis nincsenek gyermekeik. Tekintettel azonban arra, hogy egy gyermek édesanyja és édesapja mindketten szülők, szülői státuszuk alapján egymáshoz képest nem érheti őket hátrány, az ugyanis a fentiekből következően fogalmilag kizárt.

Sportösztöndíj csak edzőknek (EBH/55/2014)

Sportösztöndíj odaítélésével volt kapcsolatos az az ügy, amelyben közérdekű igényérvényesítőként a fogyatékossgal élők jogait képviselő érdekképviseleti szervezet, valamint egyéni kérelmezőként egy értelmi fogyatékossgal élő speciális olimpiikon nyújtott be kérelmet a hatósághoz.

A kérelem szerint a bepanaszolt, sporttal összefüggő országos közfeladatokat ellátó köztestület sportösztöndíj-szabályzata értelmében, sportösztöndíjban kizárólag a Speciális Olimpia Szövetség Nyári vagy Téli Világ Játékain, a Speciális Olimpia Európa-bajnokságain, illetve Európa Játékain helyezést elért sportolók szakágvezető edzői, illetve felkészítő edzői részesíthetők. A hivatkozott sportösztöndíj-szabályzat által nevesített összes többi jogosulti kategóriában azonban nem csak a sportolók edzői, hanem maguk a sportolók is részesülhetnek a sportösztöndíjban. A hatósághoz forduló egyéni kérelmező sportösztöndíj-kérelmét a sportösztöndíj-szabályzatának hivatkozott rendelkezései alapján a bepanaszolt köztestület elutasította. Így - a kérelem szerint - a bepanaszolt köztestület azzal, hogy a sportösztöndíj-szabályzatában a Speciális Olimpia Szövetség esetében a sportösztöndíj-keret teljes egészében csak a sportszakemberek támogatására fordítható, valamint azzal, hogy a hatósághoz forduló egyéni kérelmező sportösztöndíj-kérelmét elutasította, fogyatékossguk miatt a kérelmezővel és a sportösztöndíj elnyeréséhez szükséges feltételeket teljesíteni tudó speciálisvilágjáték-kerettag sportolók pontosan meg nem határozható csoportjával szemben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

A kérelemben foglaltak alapján a hatóság eljárást indított a bepanaszolt köztestülettel szemben, nyilatkozattételre hívta fel és az ügyben tárgyalást tartott. A döntés meghozatalában a tárgyi ügy szempontjából releváns jogszabályi környezetet vette alapul. A *sportról szóló 2004. évi I. törvény* (Stv.) 58. § (1) bekezdése alapján a szóban forgó ösztöndíj sportolók és sportszakemberek részére adható. A Stv. 58. § (2) bekezdése értelmében az ösztöndíj adományozásának részletes feltételeit az eljárás alá vont köztestület állapítja meg. Az ösztöndíj adományozásának feltételeit az eljárás alá vont köztestület elnöksége által elfogadott sportösztöndíj-szabályzat rögzíti. Előzőekkel összefüggésben a hatóság elfogadta az eljárás alá vont azon érvét, miszerint a jogszabályokban meghatározott ösztöndíj nem kötelezően adandó juttatás, hanem adható és annak odaítélése sportszakmai mérlegelési jogkör tárgyát képezi.

A hatóság a döntéshozatal során különösen relevánsnak tartotta azt a tényt, hogy az értelmi fogyatékossgal élő sportolók szövetsége saját magára nézve dolgozott ki olyan szabályzatot, amelynek értelmében a speciális sportolók esetében csak az edzők részesíthetők a szóban forgó ösztöndíjban, hiszen minden valószínűség szerint a fogyatékossgal élő sportolók saját szervezete tudja a legjobban, hogy a számukra rendelkezésre álló ösztöndíjkeret hogyan használható fel a legcélszerűbben. Az eljárás alá vont köztestület sportösztöndíj-szabályzatának a Speciális Olimpia Szövetség esetében irányadó rendelkezéseit tartalmazó melléklete ugyanis az értelmi fogyatékos sportolók szövetsége által kidolgozott sportösztöndíj-szabályzatot vette át. A hatóság elfogadta az eljárás alá vont köztestület tárgyaláson kifejtett érvelését az épek olimpiája, a paralimpia, valamint a speciális világjátékok közötti különbségekre vonatkozóan is. A hatóság fontosnak tartotta az épek olimpiája és a speciális olimpia közötti azon különbséget, miszerint az épek olimpiájára kvótaszerezéssel, egyéni versenyzők juthatnak ki, míg a speciális világjátékok esetében a nemzetek kapnak indulási kvótákat és ezen belül ők döntenek el, hogy kit neveznek versenyre. Így alapvetően nem az eredményesség dönt arról, hogy ki indulhat el egy versenyen, és a speciális sport filozófiája szerint fontos szempont, hogy minél több sportolónak legyen lehetősége részvételre világversenyen.

Fentiek alapján a hatóság megállapította, hogy a speciálisvilágjáték-kerettag sportolókat ért azon megkülönböztetésnek, miszerint az eljárás alá vont köztestület sportösztöndíj-szabályzata értelmében maguk a versenyzők nem, csupán edzőik részesülhetnek a szóban forgó sportösztöndíjban,

az épek olimpiája, a paralimpia, valamint a speciális világbajnokságok közötti különbség alapján fennálló releváns, sportszakmai szempontok alapján igazolható, ésszerű indoka van. A hatóság a speciális világbajnokság kerettag sportolók esetében az arányosság elvével összhangban állónak tekintette azt, hogy a sportolók felkészülését segítő edzők igényelhetik az eljárás alá vont köztisztviselő által adományozható sportösztöndíjat. A hatóság álláspontja szerint tehát az eljárás alá vont köztisztviselő a speciálisvilágbajnokság-kerettag sportolók esetében az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta. A hatóság a hozzá forduló egyéni kérelmező ösztöndíjkérelmének elbírálásával összefüggésben megállapította, hogy az eljárás alá vont köztisztviselő a saját, és az értelmi fogyatékos sportolók szövetsége ösztöndíjszabályzatával, illetve az értelmi fogyatékos sportolók szövetsége gyakorlatával összhangban járt el a kérelmező ösztöndíj-kérelmének elutasításakor, és arról a kérelmezőt megfelelően tájékoztatta. A kérelmező ösztöndíjkérelmének elutasításával összefüggésben megállapította, hogy a kérelmező védett tulajdonsága és az őt ért hátrány között ok-okozati összefüggés nem mutatható ki és az eljárás alá vont az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta.

A közérdekű igényérvényesítő és az egyéni kérelmező is felülvizsgálati kérelemmel élt a hatóság elutasító határozatával szemben. A döntés felülvizsgálatára kizárólagos illetékességgel rendelkező Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a hatóság határozatát hatályában fenntartotta, és a közérdekű igényérvényesítő és az egyéni kérelmező felülvizsgálati kérelmét elutasította.

Nem hátrány, ha a munkáltató megveszi a bérletet (EBH/78/2014)

A 2014. január 1-től bevezetett bérletárcsökkentéssel volt kapcsolatos az az ügy, amelyben egy szakszervezet a panaszában a Budapesten bevezetett, kedvezményes áron vásárolható éves Budapest-bérlethez kapcsolódó árcsökkentést kifogásolta.

A szakszervezet szerint a bérletár-csökkentés sértette az egyenlő bánásmód követelményét, mert kizárólag a magánszemélyek által vásárolható bérletek árát csökkentették, míg a munkáltatóknak továbbra is változatlan áron kellett azt megvásárolniuk. A szakszervezet álláspontja szerint ez a szabályozás hátrányosan különbözteti meg azokat a munkavállalókat, akiknek a cafetéria-keretük terhére a munkáltató vásárolja meg az éves bérletüket, azokhoz képest, akik saját maguk részére vásárolják meg azt. Kérelmező védett tulajdonságként az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetet jelölte meg. Kifejtette, hogy egyéb helyzet alatt azt a helyzetet érti, hogy a munkavállaló cafetéria-keret szerint kapja meg a béren kívüli juttatást.

A hatóság köztudomású tényként kezelte, hogy a budapesti tömegközlekedésben a Fővárosi Közgyűlés döntése alapján 2014. január 1-től a magánszemélyek (természetes személyek) több bérletfajtát a korábbinál 10 %-kal olcsóbban vásárolhattak meg. Így a panaszban szereplő kedvezményes éves Budapest-bérlet ára a magánszemélyek (természetes személyek) számára a korábbi 114.000 forintról 103.000 forintra csökkent, míg a nem természetes személyek (jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó, vagy más szervezetek) változatlan áron vásárolhatták meg azt.

A hatóság az ügyben azt vizsgálta, hogy megvalósultak-e a közvetlen hátrányos megkülönböztetés Ebktv. 8. § szerinti törvényi elemei, így a védett tulajdonság, az összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest elszenvedett hátrány, és a kettő közötti okozati összefüggés.

A szakszervezet védett tulajdonságként az Ebktv. 8. § t) pontja körében azt a tulajdonságot, helyzetet jelölte meg, hogy valaki cafetéria-keret szerint kapja meg a béren kívüli juttatását.

A hatóság mellett korábban működött Tanácsadó Testület 288/2010. (IV.9.) TT. sz. állásfoglalásában kifejtette, hogy az Ebktv. 8. § t) pontjában védett tulajdonságként megjelölt, „egyéb helyzetnek minősülő tulajdonságok, sajátosságok, élethelyzetek körét szűken kell értelmezni. A tág értelmezés a kedvező bizonyítási szabályok hatályának indokolatlan kiterjesztéséhez vezetne, így ellentétes lenne az Ebktv. cél-

jával.” Az Ebktv. általában olyan tulajdonságokat részesít védelemben, melyek jellemzően veleszületett, állandó, az egyén által megváltoztathatatlan, vagy nehezen megváltoztatható tulajdonságok (pl.: nem, bőrszín, anyanyelv, életkor, egészségi állapot, szexuális irányultság, vallási meggyőződés stb.). Az Ebktv. – a nemzetközi gyakorlattal összhangban - jellemzően olyan tulajdonságokat részesít védelemben, amelyek a személyiség lényegi vonásai. Az Ebktv. 8. §-ában megnevezett tulajdonságok között is csupán egyetlen kivétel található e szabály alól, mégpedig a munkaviszony jellege (8. § r). Mind a nemzetközi, mind a hazai jogértelmezés szerint az egyéb helyzet körében is főszabályként olyan tulajdonságokra lehet a védelmet kiterjeszteni, amely az emberi személyiség lényegi vonása, valamint tárgyilagosan igazolható, homogén csoportképzésre, általánosításra alkalmas, és társadalmi előítéletek alapjául szolgálhat. Az egyéb helyzet fogalmát szűken kell értelmezni, másként felmerülhet annak a veszélye, hogy devalválódik a nevesített tulajdonságok esetében nyújtott védelem, és a hatóság túlterjeszkedik az Ebktv-ben meghatározott hatáskörén. Az Ebktv. preambulumból és a törvény közösségi-jogi háttér-jogszabályaiból az következik, hogy a védelem középpontjában - az egyéb helyzet értelmezése során is - az összetársadalmi szempontból hátrányos helyzetű csoportok állnak.

A hatóság álláspontja szerint nem tekinthető védett tulajdonságnak az, hogy valaki a munkáltatójától cafeteria-juttatásként kapja az éves bérletét. Nem beszélhetünk ugyanis összetársadalmilag hátrányos helyzetben lévő csoportról, ez nem veleszületett helyzet, tulajdonság, nem tekinthető a személyiség lényegi vonásának, sőt semmi köze az illető személyiségéhez, nem szolgál társadalmi előítéletek alapjául, és az egyén által bármikor megváltoztatható, tehát nem felel meg a védett tulajdonságok tekintetében támasztott kritériumoknak.

A sérelmezett szabályozás azzal, hogy csak a természetes személyek (magánszemélyek) számára teszi olcsóbbá a bérletet, tulajdonképpen a nem természetes személyeket (jogi személyeket, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó, vagy egyéb szervezeteket) hozza a természetes személyekhez képest hátrányosabb helyzetbe. Nyilvánvaló azonban, az, hogy valaki nem magánszemély, hanem jogi személy, gazdasági társaság, vagy más szervezet, nem minősíthető védett tulajdonságnak.

Mivel a védett tulajdonság mind az Ebktv. szerinti közvetlen, mind pedig a közvetett hátrányos megkülönböztetésnek alapvető törvényi tényállási eleme, védett tulajdonság hiányában nem beszélhetünk sem közvetlen, sem közvetett hátrányos megkülönböztetésről. Védett tulajdonság hiányában a hatóságnak sem az összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest elszenvedett hátrány, sem pedig a kettő közötti okozati összefüggés fennállását nem kellett a továbbiakban vizsgálnia.

A hatóság határozatában azt is kiemelte, hogy valamennyi magánszemély – mindenféle védett tulajdonságra tekintet nélkül – egységesen azonos áron vásárolhatja meg a bérletet. A magánszemélyek körén belül a munkavállalók egy csoportja részére adott az a kedvező lehetőség, hogy - amennyiben igénylik - a munkáltató cafeteria-juttatás keretében biztosítja számukra a bérletet. Ez azonban csupán egy lehetőség, amellyel élhet a munkavállaló, egy alternatíva, ami nem jelenti azt, hogy a cafeteria-kerettel rendelkező munkavállaló ne vásárolhatná meg a többi magánszeméllyel azonos feltételekkel, „kedvezményes áron” az adott szolgáltatást.

A hatóság fentiekre tekintettel megállapította, hogy a 2014. január 1-től a magánszemélyek vonatkozásában bevezetett tarifacsökkentés nem sértette az egyenlő bánásmód követelményét, ezért a szakszervezet kérelmét elutasította. A kérelmező szakszervezet kifejezetten a kedvezményes, éves Budapest-bérlet árának csökkentését sérelmezte, a hatóság határozata azonban más bérleteknek a magánszemélyek részére nyújtott árcsökkentése vonatkozásában is megfelelően értelmezhető.

Külföldi ösztöndíj gyerekekkel (EBH/157/2014)

Egyezséggel zárult az az eljárás, amelyben a társadalmi érdek-képviselői szervezet kérelmező egy alapítvány ellen nyújtott be panaszt a hatósághoz. A bepanaszolt alapítvány külföldi egyetemi tanulmányi ösztöndíjra írt ki pályázatot.

Egyenlő Bánásmód Hatóság

A panaszbeadvány szerint az egyik potenciális női pályázó érdeklődésére arról, hogy lehetséges-e a gyerekeivel kiutaznia, az alapítvány elektronikus levélben azt közölte, hogy - ugyan benyújthatja pályázatát, de - a pályázatok elbírálásánál hátrányban részesíti azokat, akik gyermekükkel szándékoznak kiutazni. Kérelmező álláspontja szerint az eljárás alá vont alapítvány fenti eljárásával az anyákkal szemben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét. A bepanaszolt alapítvány határozottan visszautasította a diszkriminációra vonatkozó feltevést és kifejtette, hogy intézkedésének ésszerű indoka volt.

A felek az eljárásban egymással egyezséget kötöttek, amelyben többek között megállapodtak abban, hogy az alapítvány a pályázatot tevő tevékenységében különös figyelmet fordít az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére, és ezt a honlapján közzéteszi. Az alapítvány azt is vállalta, hogy – nála egyébként szokásos módon – egy specifikus kutatási ösztöndíjpályázatot hirdet az egyezségben pontosan megjelölt témában és keretösszegben. A hatóság az egyezséget határozatával jóváhagyta.

Túlsúlyos gyermek a sportorvosnál (EBH/532/1014)

Szintén egyezség született abban az ügyben, amelyben a túlsúlyos, kiskorú kérelmező - törvényes képviselője útján - a sportorvosi vizsgálat során vele szemben tanúsított megalázó bánásmódot sérelmezte.

A kérelmező állami fenntartású sportegészségügyi intézet országos sportorvosi hálózatában szervezett sportorvosi vizsgálaton vett részt. A panasz szerint a vizsgálatot végző orvos több gyermek jelenlétében vizsgálta meg a kérelmezőt. A vizsgálat során az orvos a kérelmező átlagostól eltérő testalkatával és túlsúlyával kapcsolatos bántó megjegyzéseket tett. A kérelmező álláspontja szerint a sportkórház azzal, hogy a vizsgálatot végző orvos mások előtt bántó megjegyzéseket tett rá, egyéb helyzete (túlsúly és átlagostól eltérő testalkata) miatt, megsértette vele szemben az egyenlő bánásmód követelményét és megvalósította a zaklatás tényállását.

A hatóság a kérelemben foglaltak alapján eljárást indított a bepanaszolt egészségügyi intézménnyel szemben és az ügyben tárgyalást tartott. Tanúként a vizsgálatot végző orvost is meghallgatta. A tárgyaláson mindkét fél nyitottnak mutatkozott a hatóság előtti egyezség megkötésére, a felek között az egyezség létrejött. Az egyezség keretében az eljárás alá vont országos sportegészségügyi intézet elnézést kért a kérelmezőtől a sportorvosi vizsgálaton történtek miatt. A szóban forgó vizsgálatot végző orvos vállalta, hogy a bocsánatkérést írásban juttatja el a kérelmezőhöz. A kérelmező az eljárás alá vont országos sportegészségügyi intézet elnézés-kérését elfogadta. Ezen túlmenően az eljárás alá vont vállalta, felszólítja a megyei sportfőorvosokat, és rajtuk keresztül a beosztott területi sportorvosokat, hogy a sportolók, vagy a kiskorú sportolók hozzátartozója számára az egészségi állapotukkal kapcsolatban kizárólag az érintett személyek jelenlétében adjanak felvilágosítást. A hatóság a fenti egyezséget határozattal jóváhagyta.

A hatóság röviddel a tárgyalást követően vette kézhez az eljárás alá vont országos sportegészségügyi intézet elektronikus levelét, amelyben nyilatkozott arról, hogy az országos sportegészségügyi hálózat minden megyei vezetője megkapta a fenti egyezségben foglaltaknak megfelelő utasítást, melyet a területén dolgozó összes sportorvosnak köteles továbbítani. Az ezt igazoló e-mail másolatát az eljárás alá vont a hatóság részére becsatolta. Hivatkozott elektronikus levelében nyilatkozott az eljárás alá vont országos sportegészségügyi intézet arról is, hogy a jövőbeni hasonló esetek megakadályozása érdekében a sportegészségügyi hálózat soron következő országos értekezletén is beszélni fognak az ügyről.

Muzulmán misszió a börtönben (EBH/157/2014)

A hatóság praxisában viszonylag ritkán fordulnak elő vallási meggyőződéssel, mint védett tulajdonsággal kapcsolatos ügyek. A következő ügy kérelmezője azonban vallási meggyőződésével kapcsolatos sérelmet panaszolt.

A kérelmező azzal a büntetés-végrehajtási intézettel szemben terjesztett elő panaszt, amelyben annak benyújtásakor a büntetését töltötte. A kérelmező muzulmán vallású, vallását a büntetés-végrehajtási intézetben is gyakorolni kívánta. A kérelmező beadványában foglaltak szerint ugyan volt lehetőség a bepanaszolt büntetés-végrehajtási intézetben muzulmán misszió részt venni, a kérelmező neve szerepelt is a vonatkozó listán, azonban nem mindig engedték neki, hogy azon részt vehessen. Ennek következtében a kérelmezőnek nem volt lehetősége arra sem, hogy a muzulmán missziót tartó egyházi személlyel rendszeres időközönként találkozzon. A kérelmező sérelmezte továbbá, hogy a részére engedélyezett sertéshúsmentes étrendben nem csomagolva kapta az ételt, így az sertéshúst is tartalmazó étellel érintkezett. A kérelmező álláspontja szerint a bepanaszolt büntetés-végrehajtási intézet azzal, hogy vallásának gyakorlását nem megfelelő módon tette számára lehetővé, vallási meggyőződése alapján megsértette vele szemben az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság a kérelemben foglaltak alapján eljárást indított a bepanaszolt büntetés-végrehajtási intézettel szemben, tárgyaláson kívüli tanúmeghallgatás keretében hallgatta meg a muzulmán missziót vezető egyházi személyt, és a kérelmező fogvatartott társait, majd a kérelmező, a jogi képviselője és az eljárás alá vont intézet képviselői részvételével tárgyalást tartott. A tárgyaláson mindkét fél nyitottnak mutatkozott a hatóság előtti egyezség megkötésére. A hatósági eljárás a felek közötti egyezség megkötésével zárult.

A felek között létrejött egyezség keretében az eljárás alá vont büntetés-végrehajtási intézet vállalta, hogy a jövőben is a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítja valamennyi fogvatartott részére a Magyarország Alaptörvényének VII. cikkében rögzített gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadságot, a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló jogszabály, valamint a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII.12.) IM rendeletben rögzített módon és feltételekkel. Az eljárás alá vont büntetés-végrehajtási intézet vállalta továbbá, hogy az intézetben működő missziós foglalkozások résztvevőiről nyilvántartást vezet, azonban arról, hogy a fogvatartottak milyen vallást gyakorolnak, sem kézi, sem elektronikus nyilvántartást továbbra sem készít. Az eljárás alá vont intézet vállalta, hogy amennyiben a kérelmező ismét az eljárás alá vont intézetben töltené a büntetését, biztosítja számára – ha azt kéri – a részvételt a muzulmán missziós foglalkozásokon. Végül az eljárás alá vont büntetés-végrehajtási intézet vállalta, hogy az egyezség aláírását követően 2014. szeptember 1-től egyértelműen dokumentálja - nyilatkozat aláíratásával - ha a muzulmán missziós foglalkozáson résztvevők listáján szereplő fogvatartott nem kíván megjelenni a misszión.

A kérelmező az egyezség aláírásával az ügyet lezártak tekintette. A hatóság a felek által aláírt egyezséget határozattal jóváhagyta.

Egyezség végrehajtásának ellenőrzése kétéves időszakban (2012. II. félév- 2014. I. félév)

A hatóság hivatalból indított eljárása, a rendkívül jól körülírt és bizonyított védett tulajdonság és az azzal kapcsolatos hátrány, valamint a felek által kötött egyezség példamutató végrehajtása jellemzi a Nógrád megyében tapasztalható rendőri túlkapások miatt 2011-ben indított következő ügyet.

A hatósághoz a Nógrád megyei Rimóc település jegyzőjétől érkezett tájékoztató levél szerint a községben a Szécsényi Rendőrkapitányság rendőreinek a kerékpáros közlekedésben folytatott helyszíni bírságolási gyakorlata 2011 júliusáig sérthette a helyi roma közösség jogát az egyenlő bánásmódhoz. A közérdekű bejelentőként fellépő jegyzőhöz ugyanis olyan meg nem fizetett helyszíni bírságok behajtása iránti megkeresés érkezett a megyei rendőrkapitányságtól, amelyekről a jegyző köztudomása és egyéb körülmények figyelembe vétele alapján megállapítható volt, hogy a megbírságoltak rendkívül nagy százaléka cigány származású.

Egyenlő Bánásmód Hatóság

A hatóság, tekintettel arra, hogy a bejelentés rendvédelmi szervek diszkriminatív eljárására vonatkozott, *hivatalból indított eljárást* a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság ellen. Az ügyben tárgyalás tartását rendelte el, majd engedélyezte a Magyar Helsinki Bizottság fellépését közérdekű igényérvényesítői pozícióban. A közérdekű igényérvényesítő beadványában alapos tényfeltáráson alapuló, statisztikai és tényszerű, ill. köztudomású adatok összevetésén nyugvó észrevételeket tett.

A roma nemzetiséghez való tartozás megállapítását a megbírságolt személy vezeték- és keresztnéve, továbbá lakóhelye (településeken belüli, jellemzően romák által lakott utcák neve), egyes esetekben a megbírságolt édesanyjának vezetékneve és a helyben gyakori nevek és lakóhelyek összevetése, ill. a jegyző és az MTA Gyerekszegénység elleni programja által szolgáltatott adatok biztosították. Ezek alapján 2011. január 1. és szeptember 5. között 138 helyszíni bírságot szabtak ki a kistérségben az intézkedő járőrök a kerékpár felszereltségének hiányossága miatt, és az összes megbírságolt közel fele cigány származású volt. A bejelentésben nevesített Rimóc községben pedig a 37 kiszabott pénzbüntetés 36 roma származású kerékpárost sújtott. Ugyanezen mutatók mentén itt is kerékpározás miatt 19 bírságot róttak ki a környéken, közülük 3 volt roma, de egyikük sem rimóci illetékességű. Az alábbi összefoglaló táblázatban a kistérség néhány, romák által sűrűbben lakott településén kiszabott bírság összesítése található.

Település neve	Összes megbírságolt száma	Ebből roma nemzetiséghez tartozó	Százalékban %
Rimóc	37	36	97,22
Nógrádmegyer	25	21	84
Ludányhalászi	11	5	45,45
Magyargéc	7	7	100
Összesen	80	69	86,25

Azokon a településeken (Hollókő, Nógrádsipek, Szécsényfalu), ahol a roma lakosok száma jóval alacsonyabb és ennek megfelelően roma nemzetiségi önkormányzat sem alakult, bírságot egyáltalán nem szabtak ki. A Szécsényi Rendőrkapitányság járőrei a szabálysértéseket nagyrészt a roma lakosok lakóhelyéhez közel, vagy az általuk rendszerint kerékpárral megtett két települést vagy településrészt összekötő útszakaszon észlelték. Bármilyen szempontot is veszünk figyelembe (roma és nem roma lakosok arányos ellenőrzése vagy az ellenőrzött települések arányos kiválasztása) a roma kerékpárosok kirívóan magas számban estek a jármű felszereltségének rendőri vizsgálata alá.

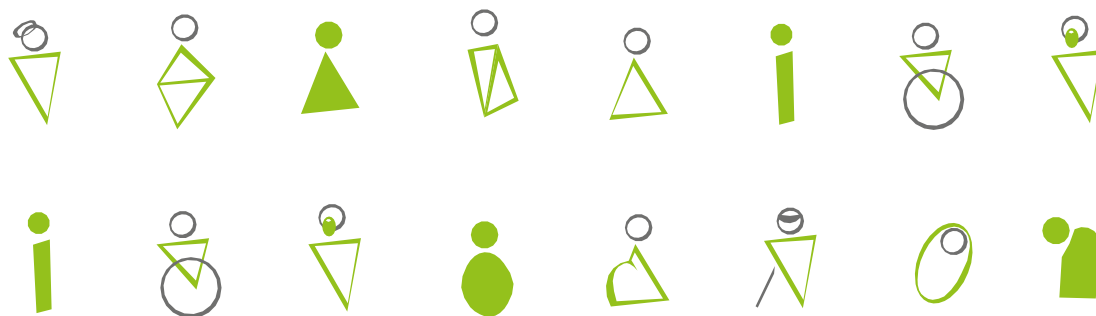
A közérdekű igényérvényesítő elemzése arra is rámutatott, hogy a felszerelés hiányossága miatt kiszabott pénzbírságok összege sem következetesen került megállapításra: csengőhiányért vagy elengedett kormányval történő közlekedésért akár 20.000 Ft-os összeg befizetésére is kötelezték a cigány származású szabálysértőket. A Magyar Helsinki Bizottság összességében arra hivatkozott, hogy az ismertett adatok és tények fényében a kistérségi, és különösen a Rimócon közlekedő roma kerékpárosokat kimagaslóan nagy arányban, rendszeresen és következetlenül kiszabott bírságolási gyakorlat sújtja, így ők közvetlen hátrányos megkülönböztetés áldozatai. A Magyar Helsinki Bizottság álláspontja szerint „amennyiben az egyedi intézkedésekből összeadódó szankcionálási gyakorlat ésszerűen alá nem támasztható etnikai aránytalanságot mutat, az a csoport egésze vonatkozásában nyilvánvaló és - az intézkedésre kiválasztás illegitim szempontjai miatt - jogszerűtlen hátrányt valósít meg.”

Az eljárásban részt vevő felek végül 2012 első felében egyezsége jutottak. A Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság és a Magyar Helsinki Bizottság az alábbiak szerint kötelezte el magát a helyi roma nemzetiségű lakosok egyenlő bánásmódhoz fűződő jogának érvényesülése céljából:

- o 2012 első felében a rendőr-főkapitányság személyi állományából meghatározott számú rendőrt delegált az Egyenlő Bánásmód Hatóság által az egyenlő bánásmód érvényesítése és a társadalmi érzékenység fejlesztése érdekében szervezett ingyenes tréningre
- o a főkapitányság az egyezséget belső intranet rendszerén keresztül ismertette a vezetőkkel, beosztottakkal, valamint külön felhívta az állomány figyelmét az Ebktv. rendelkezéseinek betartására
- o a főkapitányság 2 éven át, félévente megküldte a hatóság részére a Szécsényi kistérség területén kerékpáros szabálysértések miatt kiszabott bírságokról kiállított dokumentumok másolatát
- o az eljárás alá vont és a Nógrád Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat közös akciójában a megyei baleset-megelőzési bizottság a helyi lakosok, különösen a fiatalok kerékpáros közlekedéssel kapcsolatos elméleti oktatásában, valamint kerékpáros felszerelés biztosításában segédkeztek.

Az egyezségben vállalt kötelezettségek teljesítésének eredményeként az utánkövetési időszakban a kerékpár felszereltségének hiánya miatt kiszabott bírságok száma jelentősen csökkent általában és a cigány származású lakosokra nézve is. Míg az eljárás tárgyául szolgáló 8 hónapos időszakban összesen 138, addig az egyezséget követően összesen 90 alkalommal éltek a térség rendőrei a bírságolás eszközeivel. Míg a vizsgált 8 hónapos időintervallumban a megbírságoltak közül 78, addig az utánkövetett időszakban összesen 51 roma nemzetiséghez tartozóra vetettek ki helyszíni bírságot. A bírságokat továbbra is a felszerelés általános hiányosságai miatt (csengő, lámpa, fék) szabták ki, de akadt az okok között „szabálytalan személyszállítás” is. Az összegeket tekintve a Hatóság nem tapasztalt változást, továbbra is 5.000-20.000 Ft-os büntetésre számíthatott az, aki nem szerelte fel megfelelően technikai eszközökkel a biciklijét.

Az eljárás teljes egészét, a felek együttműködő-készségét, az egyezség tartalmát és végrehajtásának módját ill. eredményességét tekintve precedens értékű ebben az ügyben a konfliktus feloldása és a jogsértő állapot visszaszorítása. Ahogyan a Magyar Helsinki Bizottság is kifejtette, korábban több nemzetközi fórum, így az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és az EBESZ Nemzeti Kisebbségek Főbiztososa is megfogalmazott ajánlásokat a faji, nemzetiségi profilalkotás káros hatásaira nézve. Az Alapjogi Ügynökség kiemeli, hogy a rendőrség az államot és egyúttal a társadalom egészét képviseli, ezért nem gyakorolhat megkülönböztetést a rendőrségi ellenőrzések során, mivel a rendőrség tettei erősíthetik - és ilyen módon - gyengíthetik is a társadalmi összetartozás és integráció folyamatát. A negatív csoportathatású profilalkotás következményeként számolnunk kell azzal is, hogy a kisebbségi csoport negatív képet alakíthat ki önmagáról, avagy az őket körülvevők tarthatják a kisebbségi csoportot „gyánús közösségnek”, amelyet aztán a bűnözéssel, a szabályok be nem tartásával hoznak összefüggésbe. Mindez fokozódó előítéletekhez, agresszióhoz, komolyabb konfliktusokhoz, egyes csoportok kriminalizálásához vezethet. Ezt elkerülendő a hatóság kifejezetten hatékony kezdeményezésként tekintett a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság cselekvési tervének pontjaira, melyek a társadalmi befogadást és az egyenlő bánásmód elvét hirdetik a rendőri intézkedések alkalmával is.

III. Nemzetközi kapcsolatok

III. 1. EQUINET - Egyenlőségi Testületek Európai Hálózata (European Network of Equality Bodies)

2014. május 9-én Brüsszelben részt vettünk az Equality Law in Practice (Esélyegyenlőségi jog a gyakorlatban) munkacsoport első éves megbeszélésén, amelynek témája az előnyben részesítésről írandó jelentéssel kapcsolatos teendők és szakmai kérdések megvitatása volt, az alábbi négy témában: 1. Az előnyben részesítésre vonatkozó hazai szabályozás a különböző országokban, 2. Az előnyben részesítéssel kapcsolatos jó gyakorlatok, 3. Az előnyben részesítés gyakorlatával kapcsolatos nehézségek és tanulságok, 4. Az esélyegyenlőség előmozdításával kapcsolatos köteleességek. A megbeszélés további részében a munkacsoporttagok a beavatkozás lehetőségét beszélték meg harmadik félként a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága előtt, végül az Equinet 2015-2018 közötti időszakra vonatkozó stratégiai tervével kapcsolatosan fejtették ki álláspontjukat.

A munkacsoport 2014. szeptember 11-én és 12-én megrendezett második éves megbeszélésének az Egyenlő Bánásmód Hatóság adott otthont. A találkozó résztvevői a 2014. év végén publikált, *előnyben részesítéssel* kapcsolatos jelentéshez a munkacsoport tagjai által készített fejezettervezetekben foglaltakról folytattak szakmai konzultációt. A szakmai diskurzusban az előnyben részesítés jogfilozófiai és az európai esetjogot is magában foglaló jogi háttéréről, valamint az előnyben részesítés szükségességének alapvető okairól beszéltek. Szóba kerültek az előnyben részesítés fogalmával kapcsolatos definíciós kérdések és a fogalmi elhatárolások olyan hasonló intézkedésektől, mint az ésszerű alkalmazkodás vagy a hátrányos megkülönböztetés alóli kivételek. A résztvevők megbeszélést folytattak az egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezetek előnyben részesítéssel kapcsolatos feladatairól, majd az előnyben részesítést elősegítő intézkedések hatékonyabbá tétele és azok értékelése, valamint az azzal kapcsolatos jó gyakorlatok témaköreiben fejtették ki szakmai álláspontjukat.

A résztvevők megismerhették a harmadik fél beavatkozásával kapcsolatos véglegesen körvonalazódó Equineten belüli eljárási szabályokat, majd az EBH munkacsoportba delegált munkatársa ismertette a néhány munkacsoporttaggal közösen végzett, az Emberi Jogok Európai Bírósága napirendjén szereplő diszkriminációval kapcsolatos ügyekre vonatkozó monitoring módszertanát, eredményeit, tapasztalatait és tanulságait.

A megbeszélés zárásaként a 2015. évi munkatervet beszélték meg a résztvevők, amelyen az Európai Parlament és a Tanács a munkavállalók szabad mozgásával összefüggésben a munkavállalóknak biztosított jogok gyakorlását megkönnyítő intézkedésekről szóló 2014/54/EU irányelve is szóba került. Ez utóbbi kapcsán a munkacsoport tagjai az állampolgárságon alapuló diszkriminációval kapcsolatban osztották meg egymással a tapasztalataikat.

*

Munkatársunk részt vett azon a svéd esélyegyenlőségi biztos-helyettessel együttműködésben megrendezett képzésen 2014. június 17-én és 18-án, amely az LMBTI emberek problémáival foglalkozott.

A képzés célja az volt, hogy az egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezetek munkatársai számára fórumot biztosítson a kölcsönös információcseréhez és a tanuláshoz, valamint a legfőbb kihívások és jó gyakorlatok megvitatásához az LMBTI-embereket érő diszkrimináció területén. A tréninget az egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezetek olyan munkatársainak szervezték, akik mindennapi munkájuk során gyakran találkoznak az LMBTI-emberekkel szembeni hátrányos megkülönböztetéssel. Az Equinet Igazgatóságának elnöke és a svéd esélyegyenlőségi biztos helyettese nyitóbeszédükben hangsúlyozták, hogy az Európai Unió több tagállamában elfogadott jogszabályok és az LMBTI-emberek jogainak biztosítását célzó szakpolitikák elfogadása ellenére további leküzdendő akadályok állnak az LMBTI-emberek valódi jogegyenlősége előtt. Az Equinet saját szerepét hangsúlyozva, az Equinet

igazgatóságának elnöke a résztvevők figyelmébe ajánlotta az Equinet által a témában publikált két – a szervezet honlapjáról is elérhető – kiadványt [*Making equality legislation work for trans people* (2010), *Equality bodies promoting equality and non-discrimination for LGBTI people* (2013)].

A svéd esélyegyenlőségi ombudsman-helyettes az antidiszkrimináció területén elért legfontosabb eredményeiket ismertette, megemlítve, hogy az azonos nemű párok házasságkötését engedélyező jogszabályt 2009-ben fogadták el, majd 2013-ban hatályba lépett az a jogszabálymódosítás, amely szerint a művi meddővé tétel nem feltétele többé a transznemű emberek nemváltásának. Az ombudsman-helyettes hangsúlyozta az együttműködés fontosságát a svéd civil szervezetekkel az említett eredmények megvalósításában.

Az Európa Tanács LMBTI-emberek jogaival foglalkozó riportőre az LMBTI-emberek egyenlőségének európai kontextusáról beszélt. Hivatkozott a Nemzetközi Leszbikus, Meleg, Biszexuális, Transz- és Interszexuális Szövetség (*International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association*, angol rövidítése: *ILGA*) által készített 2014-es Európa-térképre, amely az LMBTI-emberek emberi jogi helyzetéről fest aktuális képet. Az előadó beszédében kiemelte, hogy a homoszexualitás az EU tagállamaiban többé nem büntetendő és az elmúlt időszakban hatalmas fejlődésnek lehetünk tanúi. Példaként említette, hogy egyre több ország biztosít a heteroszexuális kapcsolaton alapuló családban élőkével azonos jogokat az LMBTI-emberek számára. Mindazonáltal számos leküzdendő akadály van még. Ezzel összefüggésben példaként hozható fel, hogy a közelmúltban néhány európai országban a család és a házasság hetero-normatív fogalmán alapuló megközelítéssel jellemezhető jogszabályi rendelkezéseket fogadtak el. Az előadó prioritásként említette, hogy speciális figyelmet kell szentelni a leszbikus, biszexuális és transznemű nőknek, akik speciális, illetve többes diszkriminációval néznek szembe. Kiemelte továbbá az uniós minimumkövetelmények hiányát a transzneműeket érintő problémák vonatkozásában, valamint a családi élethez való jog kutatásának fontosságát. Példaként említette, hogy az azonos nemű párok óriási problémákkal szembesülnek a mozgás- és letelepedés szabadsága szempontjából, ha olyan országba költöznek, amely nem ismeri el az azonos nemű párok közötti kapcsolatot.

Az Európai Bizottság képviselőjében felszólaló előadó az LMBTI-emberek egyenlősége területén elért jogi és szakpolitikai eredményekről beszélt. Ismertette a 2012-es, diszkriminációval foglalkozó Eurobarométer fő következtetéseit: a leszbikus, meleg, biszexuális emberekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés növekvő mértéke és a tudatosság hiánya a transznemű embereket érintő diszkrimináció területén, rendkívül aggasztó trendek az Európai Unióban. Az előadó felhívta a figyelmet arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikke nem említi kifejezetten a nemi identitást. Az Unió Bírósága azonban egyértelművé tette, hogy a nemi alapon történő diszkrimináció magában foglalja az átalakító műtéten átesett vagy éppen áteső transznemű emberekkel szembeni hátrányos megkülönböztetést (*P v. S and Cornwall County Council*, C-13/94). Ugyanakkor a fentebb megfogalmazottak nem fednek le minden transznemű személyt. Az előadó tájékoztatta a résztvevőket arról is, hogy az Európai Bizottság javaslatot tett egy egyenlő bánásmódról szóló horizontális irányelv elfogadására.

Az ILGA ügyvezető igazgatója a releváns szereplők együttműködésének fontosságát hangsúlyozta az LMBTI-emberek jogainak előmozdításában. Az aktuális helyzetet a pozitív fejlemények és a visszalépések ellentmondásos állapotaként írta le. A pozitív fejlemények között említette például a 2014 júniusában Cipruson megrendezett első meglefelvonulást, míg visszalépésként értékelte azt a szlovák alkotmánymódosítást, amely szerint a házasságot egy férfi és egy nő életközösségeként kell értelmezni. Az előadó a nemzetközi szttenderdek meglétének fontosságát hangsúlyozta az LMBTI-emberek jogainak hatékony védelme érdekében. Az ügyvezető igazgató álláspontja szerint a transznemű és interszexuális emberek hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelme Európában minimális szinten áll. A változás érdekében például az LMBTI-emberek jogaival foglalkozó szakpolitikák hatékony gyakorlati megvalósítására van szükség. Az előadó végül az egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezetek részvételének nélkülözhetetlenségét hangsúlyozta az LMBTI-jogok előmozdításában.

A tanácskozás második ülészakájában három tematikus workshop adott lehetőséget a résztvevőknek a tapasztalatcserére, az alábbi témákban: 1. A stratégiai megközelítés lehetőségei az LMBTI emberek problémáival kapcsolatos munka során, különböző kontextusokban, 2. Stratégiai perritel LMBTI-ügyekben, 3. Javaslatok megfogalmazása a törvényhozók és politikusok felé és a szakpolitikák befolyásolása LMBTI-ügyekben.

A harmadik ülészak azzal foglalkozott, hogy az LMBTI-emberekkel szembeni diszkriminációt az előfordulásához képest jóval alacsonyabb mértékben jelzik a hatóságok felé az érintettek. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (*Fundamental Rights Agency, FRA*) a témában végzett kutatása szerint a diszkriminációt elszenvedő LMBTI-embereknek mindössze 10 százaléka jelenti a vele történeteket a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságoknak.

Az ülészak első előadója a fenti adat ismertetésén túl felhívta a figyelmet arra is, hogy a kutatás során megkérdezett személyek 30 százaléka nem volt tisztában azzal, hogy mely szervezet vagy hatóság felé, illetve hogyan kellene jelentenie az általa elszenvedett hátrányos megkülönböztetést. Az előadó arra bízta a nemzeti szinten működő egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezeteket, hogy használják fel az FRA LMBTI-kutatásának eredményeit képzési, kutatási és a jogtudatosság előmozdítását célzó feladataik ellátása során. A szóban forgó kutatás eredményei az FRA honlapjáról elérhetők.

A harmadik ülészak második előadója az ír egyenlő bánásmód hatóság képviselőjében a leszbikus, meleg és biszexuális emberek igazságszolgáltatáshoz való hatékony hozzáféréssel kapcsolatos, 2007-ben, az ír és az északír egyenlő bánásmód hatóság közösen elvégzett kutatásának eredményeit ismertette. A kutatás szerint a legfontosabb akadályok között a szociokulturális kontextus, a diszkrimináció áldozatává válás felismerése és a jogtudatosság hiánya, a sikeresen zárult ügyek alacsony száma, a kezdeményezett eljárás pénzügyi vonzata, valamint a megtorlástól való félelem említhetők.

Az ülészak a résztvevők közötti tapasztalatcserével zárult a fenti témával foglalkozó tematikus workshopok keretében.

A negyedik ülészak a transznemű és interszexuális emberek jogait állította a fókuszba. A szervezők ezért szenteltek önálló ülészakot a témának, hogy ezzel is ráirányítsák a figyelmet arra, hogy az LMBTI-emberek nem képeznek homogén csoportot és a transznemű és interszexuális emberek különös helyzetben vannak e csoporton belül. Ez utóbbit pedig az egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezeteknek fontos szem előtt tartaniuk akkor, amikor a transznemű és interszexuális emberek jogaival foglalkoznak.

Az ülészokon az Európa Tanács Emberi Jogi Biztosa hivatalának munkatársa a biztos interszexuális emberek jogaival kapcsolatos tevékenységéről számolt be és felhívta a figyelmet az interszexuális emberek jogait képviselő nem-kormányzati szervezetek heterogenitására. Rámutatott továbbá az interszexuális csecsemőkön elvégzett műtétek számának aggasztó növekedésére, ami az előadó szerint a szülőknek adott információk hiányából ered és sérti az így született emberek önmeghatározáshoz és testi integritáshoz való jogát, ezért hangsúlyozta az orvosi gyakorlat összehangolásának szükségességét az emberi jogi elvekkel.

A Transgender Europe képviselője beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy az Európai Unió és az Európa Tanács jogrendszeréből hiányzik a transznemű embereket védő megfelelő szabályozás. Az előadó kulcsfontosságú kihívásként értékelte a valamely nemhez tartozás jog általi elismerését. A legtöbb ország ugyanis ésszerűtlen feltételeket támaszt a transznemű emberek nemi identitásának jogi elismerésével kapcsolatban. Egyedül Dániában ad lehetőséget 2014 júniusa óta a jogi szabályozás arra, hogy a valamely nemhez tartozás jogi elismerése az érintett személy önmeghatározásán alapuljon és semmilyen orvosi beavatkozást sem kíván meg feltételként. A legtöbb ország jogi szabályozása 18 éves minimumkorhatárt kíván meg a valamely nemhez tartozás jogi elismerésének feltételeként.

Ezzel összefüggésben az előadó a kiskorú személyek esetében alkalmazható eljárások bevezetését tartaná indokoltnak. További lényeges kihívásként említette az előadó a transzspecifikus orvosi kezelések megválasztásának lehetőségét gyermekek és kamaszok számára. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a transznemű gyermekek gyakran válnak zaklatás áldozatává az oktatási intézményekben. Végül, az előadó kiemelte, hogy jelenleg 20 egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezet rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a nemi identitáson alapuló diszkriminációval foglalkozzon, így kívánatos lenne, hogy a jövőben minél több szervezetnek legyen felhatalmazása a nemi identitáson alapuló hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos problémák vizsgálatára.

Az interszexuális emberek jogaival foglalkozó svéd szervezet képviselője előadásában az interszexuális emberek speciális helyzetéről beszélt. Ismertette az interszexuális emberekkel kapcsolatos főbb fogalom meghatározásokat és kiemelte a gyermekek lehető legkorábbi felvilágosításának szükségességét.

Az ötödik ülés szakon a máltai Nemzeti Bizottság az Esélyegyenlőség Előmozdításáért szervezettől részt vevő előadó az LMBTI-emberek által a hátrányos megkülönböztetés különböző területein elszenvedett diszkriminációval kapcsolatban végzett kutatás eredményeit ismertette a résztvevőkkel. A 2011-ben végzett kutatás az LMBTI-embereknek az oktatás, a foglalkoztatás, valamint az áruhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés területein elszenvedett diszkriminációval kapcsolatos tapasztalatait vizsgálta. A kutatás egyik fő megállapítása szerint a hatóságok elé kerülő esetek 60 százaléka a foglalkoztatás területére esett. Általánosságban pedig az elszenvedett zaklatások magas aránya volt jellemző valamennyi vizsgált területen. A kutatási eredmények ismeretében a máltai egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezet javaslatot tett az azonos nemű párok kapcsolatának jogi elismerésére és arra, hogy az azonos nemű párok is örökbe fogadhassanak gyermeket. A szervezet javasolta továbbá a máltai egyenlő bánásmódról szóló törvény hatályának a nemi identitásra mint védett tulajdonságra való kiterjesztését. A szervezet által tett javaslatok 2012-ben a vonatkozó máltai jogszabályok módosítását eredményezték.

Az ülés szakot kiscsoportos megbeszélések zárták, amelyen a szociális biztonság és az egészségügy, az oktatás, valamint a foglalkoztatás területén az LMBTI-embereket érő hátrányos megkülönböztetés témái kerültek napirendre.

A hatodik ülés szak keretében workshopokon cserélhették ki tapasztalataikat a résztvevők. A workshopok azzal foglalkoztak, hogy az egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezetek milyen jövőbeni intézkedéseket tehetnének annak érdekében, hogy az LMBTI-embereket érintő diszkrimináció prioritássá váljon és ennek érdekében milyen szervezeten belüli, illetve szervezetek közötti változtatások végrehajtása lenne szükséges.

*

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság munkatársa részt vett a zaklatás és szexuális zaklatás témájában az Equinet szervezésében Varsóban tartott tréningen. A 2014. szeptember 23-24-én tartott másfél napos rendezvény házigazdája a lengyel Emberi Jogokat Védő Szervezet volt. A nyitónapon a helyettes ombudsman üdvözölte a résztvevőket az Equinet ügyvezető testületének elnökével együtt. A tréning résztvevői informatív előadásokat hallhattak - egyebek mellett - az Egyesült Királyság Feminista nevű civil szervezetének igazgatójától, az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének előadójától, aki bemutatta az FRA nők elleni erőszak témájában végzett kutatásának eredményét, kitérve benne a szexuális zaklatásra is. Az Európai Bizottság Igazságügyi Általános Igazgatóságának Nemi Egyenlőséggel foglalkozó Ügyosztályától érkezett előadó a Bizottság tevékenységét ismertette a témában. Az Európa Tanács munkatársa előadásában a 2014. augusztus 1-jén hatályba lépett Isztambuli Egyezményt mutatta be, amelynek célja a nők ellen irányuló erőszak valamennyi formájának a felszámolása. „Hogyan épül fel egy ügy?”- erről szólt az Egyesült Királyság Egyenlőségi és Emberi Jogi Bizottsága vezető jogászának az előadása, amelyből megtudhattuk, hogy szexuális zaklatás esetében különösen nehéz bizonyítékokat gyűjteni és eredményt elérni. A tréningen délutáni műhelybeszélgetések voltak, ahol

a résztvevők választhattak, hogy az Equinet által a workshop tartására felkért, egyenlő bánásmóddal és esélyegyenlőséggel foglalkozó szervezetei közül melyeknek szeretnék megismerni részletesebben a területen kifejtett tevékenységét, kampányát, vizsgálati módszereit, betekintést nyerhettek továbbá egymás jó gyakorlataiba, a panaszkezelési technikákba, a legjellemzőbb ügyekbe.

III. 2. ECRI - Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság

Az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottságának (ECRI) esélyegyenlőségi és egyenlő bánásmód testületek részére rendezett éves szemináriumán ismét képviseltette magát a hatóság. A szeminárium fő témája az volt, hogy a nemzeti esélyegyenlőségi és egyenlő bánásmód hatóságok hogyan tudnak együttműködni és miként tudják támogatni a helyi hatóságokat a rasszizmus és intolerancia elleni fellépésben.

A helyi és regionális hatóságok 2011-ben megtartott kongresszusán ajánlást adtak ki, amely 8 pontban foglalta össze a romák európai helyzetét, a helyi és regionális hatóságok lehetőségeit a romák helyzetének javításában és az ezzel kapcsolatos kihívásokat (315. számú ajánlás). Az ajánlás rögzíti, hogy az Európa Tanács 47 tagállamában mintegy 10-12 millió roma él, közülük számosan marginalizált környezetben, szegénységtől sújtva. A gyűlöletbeszéd, zaklatás és romaellenesség mindennapjaik szerves részévé vált, az ellenük folyó küzdelemben segítségre szorulnak. A tagállamoknak nemcsak központi intézkedésekkel kell fellépniük a negatív jelenségekkel szemben, hanem helyi és régiós szinten is meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a helyzet javítására. Utóbbi időben egyre gyakoribb kritikával illetik a helyhatóságokat és a különböző regionális szervezetet, mivel nem tudják kezelni a helyzetet, és elmulasztják a kormányok cselekvési terveiben meghatározott célok megvalósítását.

Az ECRI-konferencia egyik célja az volt, hogy az egyenlő bánásmód testületeket együttműködésre kérje a helyi hatóságokkal és regionális szervezetekkel annak érdekében, hogy a romákat ért hátrányos megkülönböztetés elleni fellépésben aktívan vegyenek részt.

A szeminárium másfél napja alatt több előadó ismertette az országukban már bevált, jó gyakorlatokat. A hollandiai Emberi Jogi Intézet biztosa arról számolt be, hogy Hollandiában informális emberi jogi hálózatot építettek ki helyi szinteken is. Feladata a rasszizmus és intolerancia áldozatainak tájékoztatása, elirányításuk a megfelelő testülethez, amely az ügyekben kompetens eljárni és a segítségnyújtás egymás kommunikációs módszereinek felhasználásában. Az intézet kutatást is végzett arról, hogy mennyire tartják fontosnak az emberi jogokat lokális szinten. Maga az intézet helyi szinten munkatársai segítségével rögzíti a panaszokat, mediál az ellenérdekű felek között, illetve igény szerint egyéb segítséget is nyújt, pl. informálja őket egyéb jogérvényesítési lehetőségekről. Eljárása ingyenes, a hozzájuk fordulóknak nincs szüksége jogi képviselőre és a foglalkoztatás, oktatás, szolgáltatásokhoz való hozzáférés területén jelentkező diszkriminációs ügyekben kvázi bíróságként tud eljárni. Az előadó felhívta a résztvevők figyelmét arra, hogy a helyi szinten működő hatóságok gyakorta nincsenek tisztában az egyes diszkriminációval összefüggő jogi fogalmak pontos értelmével, ezért szükség van ezek megismertetésére, továbbá a helyi nyelvjárásban használt kifejezések és a jogi szakszavak, kifejezések összhangba hozására.

Liège város szakértője előadásában beszélt a város köztisztviselői részére tartott multikulturális tréningről, a helyi bevándorlók integrálása céljából tartott tréningről, arról a 2003-ban indult 7 éves projektről, amelyben célul tűzték ki Liège városának szolidáris, toleráns és nemzetközi településsé válását. A projekt keretében „Szivárvány házat” hoztak létre, ahol az LMBTI-emberek találkozhattak, megbeszélhették problémáikat.

Az olasz UNAR képviselője beszámolt arról, hogy 12 régióval kötöttek együttműködési megállapodást, és a szervezet - amely korábban csak faji diszkriminációval foglalkozott - tevékenységét

kibővítette 3 évvel ezelőtt, így vallási meggyőződés, LMBTI, fogyatékoság miatti diszkriminációs ügyekben is fel tud lépni. Érdekesként említette, hogy növekszik az interneten keresztül a panaszbenyújtás mértéke, amely jelenleg 22 %-át teszi ki a kérelmeknek, illetve beszámolt arról, hogy szervezetük újságírók felkérésére részt vett egy magatartási kódex összeállításában, amelyben egyebek mellett tiltólistára helyezték a korábban gyakori, és a migránsokat megbélyegző elnevezések használatát a médiában.

A Toulouse városából érkezett előadó beszámolt arról, hogy az LMBTI-csoporthoz tartozók részére létrehozta egy központot, ahol találkozhatnak egymással, megbeszélhetik problémáikat, segítséget kérhetnek az őket ért sérelmek ügyében.

A francia Jogvédő Hivatal munkatársa a migránsokkal kapcsolatos központi és helyi, regionális szintű együttműködésükről beszélt.

Moldova Köztársaság Ungheni városának polgármestere bemutatta a „Guguta” óvodát, amelybe 375 hátrányos helyzetű, közöttük 72 fogyatékos gyermek jár, beszámolt arról, hogy az önkormányzat napközi ellátókat alakított ki a fogyatékosokkal élő fiatalok rehabilitációjának megkönnyítésére, az Alternatív Közösségi Szociális Szolgálat pedig fiatal árvákat segít a különböző szociális jellegű szolgáltatások hozzáféréseiben.

Az Equinet ügyvezető igazgatója ismertette a szervezetet, amelynek tagsága a 2008. évi megalapítás óta 41-re növekedett. Előadásában kiemelte a nemzeti egyenlőbánság-módszertestületek szerepét az egyenlőbánság és esélyegyenlőségi munka területén. Kritikaként értékelte, hogy a testületek nagy része komoly forráshiánnyal küzd, ami akadályozza őket komolyabb hálózat kialakításában és a szorosabb kapcsolattartásban a helyi és regionális hatóságokkal.

A Szivárvány Városok Hálózatának koordinátora ismertette a tavaly májusban 18 város részvételével megalakított hálózat munkáját, és további városok részvételére buzdított a szervezetben. Előadásában a hálózat négy városának (Amsterdam, Berlin, Torinó és Madrid) az LMBTI-emberek érdekében kifejtett tevékenységét, programjait ismertette, és kiemelte, hogy a 18 résztvevő város közül 16 együttműködik a helyi egyenlőbánsággal és esélyegyenlőséggel foglalkozó szervezetekkel.

A svéd esélyegyenlőségi ombudsman vezető tanácsosa elmondta, hogy Svédországban az ombudsmani hivatalhoz érkező minden harmadik panasz városlakóktól érkezik, és valamely helyhatóság eljárását sérelmezi. Eljárásuk során előfordult, hogy a diszkrimináló helyi önkormányzat részére kiadott ajánlásukban az alkoholárusítás jogának a megvonását kezdeményezték szankcióként. Szorgalmazzák továbbá a szerződések jogában az ún. egyenlőségi záradék alkalmazását.

III. 3. FRA - Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége

A hatóság munkatársa részt vett az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA), az Egyenlőségi Testületek Európai Hálózata (EQUINET) és a Nemzeti Emberi Jogok Intézete Európai Hálózata (ENN-HRI) 2014. május 14-i találkozásánál. A program célja az volt, hogy mind nemzeti, mind nemzetközi szinten erősítse a meglévő kommunikációs csatornákat és új utakat is keressen az együttműködésre, továbbá, hogy teret adjon a résztvevő szervezetek kommunikációs tapasztalatainak megosztására, egymás bevált gyakorlatának megismerésére.

A résztvevők kerekasztal-beszélgetésen vettek részt, elsősorban a nemzeti és az európai szervezetek közötti kommunikációs megoldások témakörében. A tapasztalatszerésen elhangzott, hogy melyek a jól működő kommunikációs csatornák, és milyen újabb ötleteik vannak azok bővítésére vonatkozóan.

A programban tapasztalatszerzésre következett három különféle témában kiscsoportos szekciókban, amelyek témakörei a kommunikációhoz kapcsolódtak: hogyan adjunk pozitív üzenetet, hírértéket az emberi jogok és az egyenlőség témájának, hogyan használjuk a médiát, hogyan alapozhatunk kommunikációnk során az emberekben rejlő értékekre.

III. 4. ERIO - Európai Roma Információs Iroda

Részt vettünk az Európai Roma Információs Iroda (European Roma Information Office, angol rövidítése: ERIO) által 2014. október 21-én, Brüsszelben megrendezett Harmadik Roma Workshopon.

A Nemzeti Roma Integrációs Stratégiák (National Roma Integration Strategies, angol rövidítése: NRIS) és a 2000/43-as Faji Egyenlőségi Irányelv keretében az Equinettel (European Network of Equality Bodies) szoros együttműködésben megrendezett workshop célja a párbeszéd elősegítése volt a különböző egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezetek, a roma képviselők és a témában jártas szakértők között a roma integráció területén már bevált gyakorlatokról és legyőzendő kihívásokról. Az ERIO ügyvezetője nyitóbeszédében a jogtudatosság előmozdításának fontosságát emelte ki, valamint az olyan problémák megoldását sürgette, mint a romák alulreprezentáltsága a jogait és kötelezettségeiket meghatározó testületekben. Az Equinet ügyvezető igazgatója nyitóüzenetében az egyenlő bánásmóddal foglalkozó szervezetek szerepét hangsúlyozta a romákat érő hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben, valamint felhívta a figyelmet arra, hogy a vonatkozó problémákat nemzeti és Uniós szinten egyaránt kezelni kell. A belga Központ az Esélyegyenlőség Előmozdításáért és a Rasszizmus Elleni Küzdelemért ügyvezető igazgatója beszédében rámutatott, hogy létezik ugyan a rasszizmus kiküszöbölését célzó jogi szabályozás, azonban legalább ennyire fontos az annak gyakorlati megvalósulása feletti őrködés és ellenőrzés, melyben az esélyegyenlőséggel foglalkozó és emberi jogi szervezeteknek kiemelt szerep jut. A létező jogi szabályozás ellenére ugyanis a rasszizmus és a romákkal szembeni diszkrimináció mindennapi realitásként jelentkezik: elég, ha a roma gyermekek iskolai szegregációjára vagy a média által közvetített romákkal kapcsolatos sztereotípiákra gondolunk. Az Equinet igazgatójával egyetértésben a belga rasszizmus elleni központ igazgatója is hangsúlyozta, hogy a nemzeti szinten megvalósuló diszkriminációellenes stratégiák nem elégségesek, ezért európai szintű együttműködésre van szükség. A délelőtti további részében roma antidiszkriminációs témában tartott előadásokat hallgathattak a résztvevők, majd két tematikus workshopon - a roma integrációval és antidiszkriminációval kapcsolatos jó gyakorlatok, illetve a romákat érintő diszkriminációval kapcsolatos kihívások és megoldások - cserélhették ki tapasztalataikat egymással.

III. 5. Roma Integráció Évtizede Program

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkárának felkérésére a hatóság képviselője részt vett „A romák diszkriminációja - – A cigányellenesség és a többszörös diszkrimináció elleni küzdelem kihívásai” témában 2014. január 30-31-én Podgoricában (Montenegró) megrendezett nemzetközi konferencián.

A konferencián az Európai Roma Jogok Központjának (European Roma Rights Centre, angol rövidítése: ERRC) jogi igazgatója ismertette a szervezet 2008. január és 2012. július között végzett monitorozását – többek között Magyarországon is. A felmérésből kiderült a romák elleni támadások, azokban a halálos áldozatok és a kiskorú áldozatok száma, hány esetben támadtak a romák házaira Molotov-koktéllal, hány esetben használták a romákkal szemben lőfegyvert, hány esetben verték meg a romákat, és az állami, önkormányzati szervek hány esetben alkalmazták a gyűlöletbeszédet mint a romák elleni támadás eszközt.

Többször említették az előadók az ECRI 13. számú, a romákkal szembeni rasszizmusról és intoleranciáról szóló 3. számú általános ajánlását, és a CERD romák elleni diszkriminációról szóló 27. számú általános ajánlását.

Az ERRC tételes prioritások között sorolta fel előadásában a romák irányában fennálló állami felelősséget, a lakhatáshoz és oktatáshoz való jogokat, a lakóhely szabad megválasztásához és a szabad mozgáshoz való jogot, a személyazonosítóhoz (igazolvány) való jogot, a roma nők és gyermekek jogait, a részletes elemekből álló adatgyűjtést, a gyűlöletbeszéd elleni fellépést.

Felhívták a résztvevők figyelmét arra, hogy roma ügyekben nehézséget okoz a pereskedés, az ügyfél szakszerű képviselője, különösen olyan esetekben, ahol travellerekről lévén szó, gyakori a helyváltogatás, a vándorlás, amely akár országokon is átívelő lehet.

Többször említették Franciaországot, mint negatív példát, amely 2013-ban 21 ezer romát toloncolt Bulgáriába és Romániába úgy, hogy figyelmen kívül hagyta a szabad letelepedés jogát. Az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt Franciaország ellen indult a legtöbb per a romák jogainak megsértése miatt (különösen lakhatási és migrációs ügyekben).

Magyarországgal kapcsolatban említették, hogy bizonyos településekre az önkormányzatok nem engedik betelepülni a roma családokat, nem jelentkezhetnek be állandó lakcímre, illetve egyes újságírók írásaikban emberi méltóságukban alázzák meg a roma nemzetiséghez tartozókat.

Az Európai Roma és Traveller Fórum előadója megjegyezte, hogy a Strasbourgi bíróság nélkül katasztrofális lenne a helyzet a roma ügyekben hozott bírósági döntések tekintetében, utalva ezzel a nemzeti bíróságok általa szakszerűtlennek tartott ítélezési gyakorlatára.

Ugyancsak a Roma és Traveller Fórum előadójától hallhattunk érdekes előadást arról, hogy a cigánygyűlölet miből eredeztethető, és mi az oka annak, hogy a XXI. században tovább nő a cigányellenesség (a volt szocialista országokban a rendszerváltoztatást követően munkahelyeiket elvesztő, szakképzetlen emberek marginalizációja, megváltozott a média eszköztára, a hírek – köztük a hamis információk is – gyorsabban terjednek, szélesebb réteget érnek el). A romagyűlölet megtestesül a diszkriminációban, a marginalizációban, a gyűlöletbeszédben, a sztereotípiák terjedésében/terjesztésében, a fizikai erőszakban és a burkolt cigányellenességben.

A konferencián téma volt a roma nőket érintő többszörös diszkrimináció. Ezzel kapcsolatban elhangzott, hogy csak Ausztria, Belgium, Csehország, Finnország, Portugália, Spanyolország, Szlovákia és Svédország használja a romákkal kapcsolatban a közvetlen, közvetett és a többszörös hátrányos megkülönböztetés fogalmát a nemzeti roma stratégiájában, Magyarország pedig a roma nőkkel kapcsolatban tesz a stratégiájában többszörös diszkriminációról említést. Ezzel szemben a roma nőket a nemzeti roma stratégiájukban egyáltalán nem említik, nem veszik figyelembe az észtek, franciák, németek, írek, litvánok, hollandok, lengyelek, észak-írek, lettek és az Egyesült Királyság sem.

III. 6. Európai Unió Bizottsága, Jogérvényesítési Főigazgatóság

2014. november 28-án Brüsszelben részt vettünk a Főigazgatóság által rendezett jogi szemináriumon, melynek témája az esélyegyenlőségre és az antidiszkriminációra vonatkozó európai uniós szabályozás végrehajtása, alkalmazása volt. A szemináriumon tájékoztatták a résztvevőket arról, hogy a közelmúltban elkészült a bizottsági jelentés a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló 2006/54/EK irányelv végrehajtásáról, valamint összevont jelentés született a faji egyenlőségi irányelv (2000/43/EK) és a foglalkoztatási keretirányelv (2000/78/EK) érvényesüléséről.

A jelentés a foglalkoztatás területén a nemek közötti egyenlőség megvalósulásával összefüggésben rámutatott arra, hogy az egyenlő értékű munkáért egyenlő bért elvének érvényesülése körében a kulcskérdés a bérek átláthatósága, ezért a bérezés rendszeréről bővebb információk szükségesek. A Bizott-

ság javaslata alapján ennek eszköze az információhoz való hozzáférés jogának garantálása lehet, nagyobb vállalatok esetében jelentés készítése a nemek közötti bérelőslásról, a bérauditálás, és az, ha a kollektív béralkuban is megjelenik a férfiak és nők egyenlő bérezése. A napirenden lévő ügyekről szólva az előadó kitért a várandós, gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását célzó 92/85/EGK irányelv módosításáról szóló irányelvtervezetre (szülési szabadság), melynek jogszabály-alkotási folyamata megakadt, tárgyában jelenleg egyeztetések folynak, de a tervezet valószínűleg nem fog lekerülni a napirendről. A tőzsdei jegyzésű vállalatok felügyelőbizottsági tagjaira vonatkozóan bevezetendő 40 %-os női kvótáról szóló irányelvtervezettel szemben korábban komoly ellenállás volt a tagállamok részéről, az olasz elnökség alatt viszont komoly erőfeszítések történtek e téren. Az úgynevezett horizontális antidiszkriminációs irányelv tervezetével (az életkor, fogyatékoság, vallási vagy más meggyőződés, illetve nemi irányultság miatti diszkrimináció tilalmának előírása egyes, a foglalkoztatáson kívüli területeken is) néhány tagállam elvi okokból nem értett egyet, az utóbbi időszakban azonban vannak változásra utaló jelek, a tagállamok kezdik felismerni a kérdés fontosságát.

A Bizottság ellenőrzi, hogy megtörtént-e a szülési szabadságról (2010/18/EU), valamint az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők tekintetében az egyenlő bánásmód követelményének alkalmazásáról (2010/41/EU) szóló irányelvek átültetése a tagállamok jogrendszerébe. Elhangzott, hogy készül a jelentés az áruk forgalmazása, szolgáltatások nyújtása során a nemek közötti diszkriminációt tiltó (2004/113/EK) irányelv érvényesüléséről is, ennek folyamatát azonban a Test-Achats-ügy némileg megakasztotta. Az előadásban említésre került a Csehországgal szemben folyó kötelezettségszegési eljárás a roma gyermekek aránytalanul nagy hányadának értelmileg visszamaradottá minősítése miatt.

Az Utrechti Egyetem oktatója *Egyenlőség a gyakorlatban* címmel tartott előadást, melyben az antidiszkriminációs joganyag kikényszerítésének lehetőségeit és problémáit fejtette ki. Hangsúlyozta, hogy a területen szerzett tapasztalatok és elvégzett kutatások azt mutatják, hogy a jogszabályok és a jogorvoslati lehetőségek önmagukban kevésnek bizonyulnak, amennyiben túlságosan távol áll egymástól a jog és a társadalmi-kulturális környezet, amelyben érvényesülnie kell. Ha az intézmények nehezen mobilizálhatóak, és pozitív irányú változás nem tapasztalható, erősebb jogi eszközökre pl. kvótákra van szükség. Fontos a különböző szereplők feladatainak és kötelezettségeinek pontos körülhatárolása, a jogérvényesítésben pedig jelentős szerepet játszhat a közérdekű igényérvényesítés. A diszkrimináció áldozatainak tudatosságát is erősíteni szükséges. Az előadó megemlítette, hogy a fogyatékos emberek inkább magukénak érzik az egyenlő bánásmód jogát, ha azt emberi jogként fogalmazzák meg. A diszkrimináció eltérő szempontú megközelítése elősegíti az ún. „forum shopping” lehetőségének kihasználását is (a tudatos választást a jogérvényesítés különböző, rendelkezésre álló módjai, fórumai között).

A plenáris ülést követően az egybegyűltek négy munkacsoportban folytatták munkájukat, minden résztvevőnek két munkacsoportban adódott lehetőség a részvételre.

A szülési szabadsággal, illetve a munka és a családi élet összehangolásának kérdésével foglalkozó munkacsoportban elsőként a Lisszaboni Egyetem oktatója ismertette a Nemek Közötti Egyenlőség Jogi Szakértőinek Európai Hálózata által készített jelentést a szülési szabadságról szóló irányelv (2010/18/EU) átültetéséről az Európai Unió tagállamaiban. A jelentés megállapította, hogy a tagállamok a várandós nők védelmében, illetve a családi élet és munka összeegyeztetésének előmozdítása érdekében eltérő szabadsági, távolléti jogcímekeket és konstrukciókat – valamint azok megjelölésére sokféle elnevezést – alkalmaznak, ezért nehéz megállapítani, hogy az egyes tagállamok belső szabályozásában milyen szerepe van az irányelvben megfogalmazott szülési szabadságnak, illetve hogy az miként viszonyul a szülési szabadsághoz. Összességében a jelentés készítői szerint az irányelv átültetése nem jelentett problémát a tagállamok számára, e téren hiányosságok nincsenek. Ez abból is adódik, hogy a tagállamok már sokkal korábban, és az irányelvnél magasabb védelmi szintet garantálva szabályozták az ide tartozó kérdéseket. Az irányelvvel összhangban, a szülési szabadsággal összefüggésben valamennyi tagállam tiltja a diszkriminációt (pl. elbocsátás, kedvezőtlenebb bánásmód a munkába történő

visszatéréskor). A fő problémát a rugalmatlanság jelenti, a szülői szabadság igénybe vétele a gyakorlatban nehézkesnek bizonyul (pl. az Egyesült Királyságban csak heti blokkokban igényelhető). Az általános tapasztalat továbbá az, hogy a szülői szabadság lehetőségével főként akkor élnek a munkavállalók, ha az fizetett, tehát nem jár lényeges jövedelem-kieséssel. A jelentés készítői megvizsgálták a szülői feladatok megosztása érdekében a tagállamok által alkalmazott előnyben részesítési intézkedéseket is. Ezek között található olyan megoldás, hogy a szülői szabadság hosszabb, ha az apa él vele, és olyan is, hogyha a szülők megosztva veszik igénybe, nem, vagy csak kis részben ruházható át a másik szülőre (tulajdonképpen az anyára). Más esetekben magasabb juttatás jár, ha az apa veszi ki a szülői szabadságot. Ide tartozik továbbá a gyermekek támogatott nappali ellátása, illetve a speciális munkavégzési lehetőségek (pl. távmunka, részmunkaidő). A munkacsoport egy jogesetet is feldolgozott. A jogeset megvitatása során is nyilvánvaló volt, hogy a fogalmi különbségek miatt nehéz összehasonlítani a tagállamok gyakorlatát, illetve összevetni az irányelv előírásaival.

A bizonyítási teherrel foglalkozó munkacsoportban a Migration Policy Group munkatársa tartott előadást a diszkriminációs ügyekben alkalmazott bizonyítási szabályokról. Az előadó elméleti és gyakorlati szempontból vette végig a kapcsolódó kérdéseket. Rámutatott arra, hogy azokban az esetekben, ahol az osztott bizonyítást azért nem alkalmazzák, mert az eljárási szabályok alapján az eljáró bíróságnak/hatóságnak kell feltárnia a tényállást, ritkább a jogsértés megállapítása, mint ott, ahol ezeknek a szerveknek is figyelembe kell venniük ezt a szabályt. Hangsúlyozta, hogy a diszkriminációs ügyekben alapvető fontossága van a bepanaszoltnál rendelkezésre álló információhoz való hozzájutásnak, amely viszont – többek közt – adatvédelmi problémákat vethet fel. Az előadást követő jogesetelemzés során hangsúlyt kapott az egyes sztereotípiák figyelembevétele a nemi diszkrimináció vizsgálatakor (pl. az elhízottság egy nő esetében más megítélés alá eshet, mint egy férfinél).

IV. Itthon történt

IV. 1. EBESZ látogatása

2014. április 3-án a hatóság elnöke és munkatársa munkalátogatáson fogadta az EBESZ (Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet) nemi kérdésekkel foglalkozó munkatársait, akik a magyar nőket érintő hátrányos megkülönböztetés formáiról és a hatóság TÁMOP-5.5.5 projekt keretében nőket is érintő témákban végzett kutatásairól érdeklődtek.

Az EBESZ képviselőit a hatóság elnöke - egyebek mellett - tájékoztatta az EBH létrehozásával kapcsolatos jogszabályokról, a védett tulajdonságokról, kiemelve a nemi hovatartozást, az anyaságot és a politikai vagy más véleményt. Röviden ismertettük a hatóság eljárását, a megyei egyenlőbánásmód-referenci hálózatot és feladatait. Az EBESZ munkatársát érdekelte az EBH által alkalmazott szankciók közül a határozat nyilvános közzététele, valamint érdeklődött arról is, hogy a hatóság milyen módon tájékoztatja az ENSZ CEDAW bizottságát a nőikkel szembeni hátrányos megkülönböztetés általa vizsgált eseteiről.

*

IV. 2. ECRI látogatása

A hatóság elnöke és munkatársa részt vett az Igazságügyi Minisztériumban tartott kerekasztal-megbeszélésen, amelyen az ECRI háromtagú delegációját tájékoztattuk az Ebktv. szövegének módosításairól az elmúlt 4 évben, a hatóság létszámáról, eljárásának főbb ismérveiről (tárgyalások tartása, szankciók, a döntések jogereje stb.), majd ismertettük az elmúlt két év legfontosabb változásait a hatóság pénzügyi függetlenségéről, autonóm államigazgatási szervként a tájékoztatási kötelezettségéről.

Néhány konkrét példát említettünk a delegáció azon kérdésére, milyen tipikus ügyekben vezetett eredményre a hatóság bírságolása (bankok, akadálymentesítés), továbbá ismertettük a hatóság döntésével egyet nem értő ügyfél jogorvoslati lehetőségeit.

Az EBH elnöke a delegáció kérdésére válaszolva kifejtette, hogy önkormányzatok esetében is van a hatóságnak lehetősége bírság kiszabására, azonban eddig erre csak végrehajtási eljárás keretében került sor. Tájékoztatta továbbá a delegációt arról, hogy a hazánkban élő nemzetiségek nyelvén rövid tájékoztatás található a hatóság eljárásáról a hatóság honlapján, ugyanitt találhatóak statisztikai adatok az adott év vonatkozásában a beérkező panaszok számáról, a védett tulajdonságokról, illetve zanza formájában a jogsértést megállapító és egyezséggel zárult ügyek összefoglalásáról, valamint néhány elutasító döntésről. A hatóság elnöke ismertette a TÁMOP-5.5.5 projekt keretében tartott kutatások témáját, az elvégzett közvélemény-kutatások eredményét a hatóság ismertsége, ajánlása vonatkozásában, valamint a projekt keretében megtartott tréningek számát, tematikáját.

*

IV. 3. EBESZ „20 évvel a Budapest Dokumentum elfogadása után: az emberi jogi jogvédők biztonságos és támogató környezetének elősegítése – Az emberi jogi jogvédők védelmével kapcsolatos EBESZ/DIEJH irányelvek”

A fenti témában november 27-28-án tartott konferencia apropójául az szolgálta, hogy 1994-ben a Budapest Csúcstalálkozón az EBESZ részes államai kötelezettséget vállaltak arra, hogy lépéseket tesznek „Az igazi partnerség felé egy új korszakban”. Megerősítették, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok, valamint a demokrácia és a jogállam tisztelete nélkülözhetetlen összetevője a régió biztonságának és együttműködésének.

A Budapest Dokumentumban kifejezetten hangsúlyozták az emberi jogi jogvédők védelmének szükségességét is, hivatkozva az akkor készülő *ENSZ egyének, csoportok és társadalmi szervek egyetemesen elismert emberi jogok és alapvető szabadságok elősegítésére és védelmére vonatkozó jogával és felelősségével kapcsolatos nyilatkozatára* (az ENSZ emberi jogi jogvédőkkel kapcsolatos nyilatkozatára). A budapesti konferencia egy olyan megbeszéléssorozat része volt, amelynek rendezvényeit az EBESZ régió számos helyszínén tartják meg annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet az Irányelvekre, és ösztönözzék gyakorlati alkalmazásukat országos, regionális és nemzetközi szinteken. A konferencián az állami és a civil szféra képviselői voltak jelen, utóbbiak részéről igényként merült fel egy közös megbeszélés a témában illetékes állami hatóságokkal.

*

2014. március 26-án az EBH munkatársai a hatóság székhelyén fogadták az **ENAR** és az **Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekekért Alapítvány** munkatársait. A megbeszélés témája a közoktatás területén az etnikai és a fogyatékkal összefüggő adatgyűjtésről és adatkezelésről az Open Society Foundation megbízásából 2013-ben készült 7 európai országot, köztük Magyarországot érintő kutatás volt, amelyet a brüsszeli székhelyű **Migration Policy Group** készített. A kutatás – egyebek mellett – arra is választ keresett, hogy az egyes országokban rendelkezésre állnak-e adatok, és ha igen, akkor azokat hogyan lehet felhasználni a diszkrimináció mérésére.

*

2014. május 28-án a hatóság munkatársa részt vett a Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata és a Budapesti Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház rendezésében megtartott **Női műhelyen**, melynek a Leövey Klára Gimnázium adott otthont.

A műhelybeszélgetés fő témája a nőket és romákat ért hátrányos megkülönböztetés volt, amelynek keretében a hatóság munkatársa számos eseten keresztül segítette a résztvevőket megismerkedni a hatósági eljárással, az eljárás megindításához szükséges kérelem benyújtásával, annak tartalmi elemeivel, a hatóság döntéseivel szembeni jogorvoslattal, a bizonyítási eljárás legfontosabb szabályaival.

*

Az **Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága Ellenőrző Albizottsága** meghívására 2014. november 12-én a hatóság elnöke és munkatársa részt vett az albizottság alakuló ülésén. Az ülésen az Egyenlő Bánásmód Hatóság munkájáról, a hazánkban élő nemzetiségekhez tartozó személyektől, érdekképviselőtől eljáró szervezetektől érkezett legjellemzőbb panaszokról, az elmúlt öt év vonatkozásában készített statisztikai adatokról tájékoztattuk a résztvevőket.

*

A hatóság munkatársa a **Munkáltatók Esélyegyenlőségi Fóruma Egyesület** meghívására 2014. október 2-án előadást tartott a foglalkoztatás területén megvalósuló, életkor miatti hátrányos megkülönböztetés hatóság által vizsgált legjellemzőbb eseteiről, és válaszolt az egyesületi tagok témában feltett kérdéseire.

*

2014. október 30-31-e között a Gárdonyiban megrendezett *Egyenlő esélyek a foglalkoztatásban – JOGPONT+ Mini Konferencián* a hatóság is képviseltette magát, és előadást tartottunk az egyenlő bánásmód elvének általános keretei a munka világában címmel. Az előadásban a hatóság által vizsgált jogesetek ismertetésén túl szó volt a speciális munkavállalói csoportokról, a munkahelyi hátrányos megkülönböztetés tipikus eseteiről és a hatóság eljárásának legfontosabb szabályairól.

*

2014. november 21-én az **ELTE/BTK Esélyegyenlőségi Bizottság** meghívására előadást tartottunk az érdeklődőknek zaklatás, szexuális zaklatás a foglalkoztatás és az oktatás területén témakörben.

V. Válogatás bíróságok előtti ügyekből

A 2014-ben meghozott döntéseinkkel szemben 20 esetben élt a felek valamelyike jogorvoslattal a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál. A bíróság 2014-ben ezekből az ügyekből négy esetben helyezte hatályon kívül a hatóság határozatát és kötelezte új eljárás lefolytatására. (A hatóság ezek közül három esetben a Kúriához fordult felülvizsgálati kérelemmel az elsőfokú bíróság döntésével szemben, ahol két esetben hatályon kívül helyezték a számunkra sérelmes ítéletet, elutasítva egyúttal a kereseti kérelmet, míg egy esetben a Kúria az elsőfokú bíróság döntésének hatályában való fenntartásáról döntött.) A hatóság jogászai 31 alkalommal vettek részt bírósági tárgyaláson, tekintettel arra, hogy bizonyos ügyekben első fokon több tárgyalást követően hozott ítéletet a bíróság.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, illetve a Kúria döntéseiből azokat emeljük ki, amelyek az egyenlő bánásmód követelménye szempontjából érdekesek illetve olyan megállapításokat tartalmaznak, amelyekre a jövőben is érdemes hivatkozni.

Csoportot is érhet zaklatás (EBH/162/2014)

Példa nélküli a hatóság életében annak a hat éve húzódó jogvitának a lezárása a Kúria jogerős ítéletével, amelyben az eljárás még 2009 októberében, közérdekű igényérvényesítőként, társadalmi-érdekképviseleti szervezet kérelmére indult egy települési önkormányzat polgármesterének a roma nemzetiséghez tartozók csoportjával szemben megvalósított zaklatása miatt.

Az ügyben három esetben tartott tárgyalást a Fővárosi Törvényszék illetve a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, és három esetben járt el a Legfelsőbb Bíróság illetve Kúria is, mivel a döntésekkel vagy a hatóság, vagy a bepanaszolt polgármester nem értett egyet. A hatóságnak a legfőbb bírói fórum korábbi iránymutatása alapján vizsgálnia kellett, hogy a zaklatás Ebktv. 10. § 1) bekezdésében szabályozott tényállása személyek csoportjával szemben is megvalósulhat-e, illetve hogy a közérdekű igényérvényesítőként eljáró társadalmi- és érdekképviseleti szervezet által a polgármesternek tulajdonított különböző magatartások (helyi lapban a romákról írt írása, felszólalása a településen 2008. november 28-án tartott, romák elleni demonstráción) a polgármester illetve az általa képviselt önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartoznak-e, és tekinthetők-e olyan kifelé irányuló aktusoknak, melyek jogilag szabályozott társadalmi viszonyt hozhatnak létre az érintettekkel. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az új eljárást lezáró ítéletével elutasította a polgármester keresetét, ezzel szemben a felperes a legfőbb bírói fórumhoz fordult. A Kúria a 2014. október 29-én kihirdetett ítéletében hatályában fenntartotta az elsőfokú bíróság ítéletét. Kiemelte, arról már korábban döntött a Legfelsőbb Bíróság, hogy az Ebktv. 4. § b) pontjának személyi hatálya megvalósult, azaz a felperes polgármesterként szólalt fel az önkormányzat által összehívott demonstráción, és az önkormányzati újságban is ilyen minőségében tette közzé véleményét, nyílt levelét. Ezt a körülményt a későbbi eljárásokban már nem lehetett vitatni. Ezt követően a Kúria hivatkozott a hatóság és az elsőfokú bíróság jogi érvelésére, amely szerint a polgármester magatartásai olyan kifelé irányuló intézkedéseknek minősültek, amelyek az önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartoznak. Így e körbe tartozik a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének biztosítása és e jogok érvényesülése. A polgármester és a cigány etnikai kisebbség tagjai között tehát fennállt az Ötv. 8. § (1) bekezdésében szabályozott

jogviszony, s emiatt a felperes cselekményei az Ebktv. hatálya alá tartoztak. A Kúria emellett vizsgálta, hogy a zaklatás Ebktv.-ben szabályozott tényállása megvalósulhat-e csoporttal szemben. E kérdés eldöntése a Kúria álláspontja szerint csak az Ebktv. vonatkozó rendelkezéseinek értelmezése alapján lehetséges, nincs jelentősége annak, hogy más jogágak milyen tényállásokat állapítanak meg. A Kúria ítéletében megjegyezte továbbá, hogy az Ebktv. 10. § (3) bekezdésének nyelvtani értelmezése ahhoz a megállapításhoz vezet, hogy zaklatás csoporttal szemben nem, csak adott személlyel összefüggésben követhető el. Ugyanakkor a legfőbb bírói fórum rámutatott arra, hogy a nyelvtani értelmezés csak az egyik értelmezési mód, emellett több más értelmezési mód – cél szerinti, logikai, rendszertani – létezik. A hatóság és az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor a nyelvtani értelmezés mellett a cél szerinti és rendszertani értelmezést is figyelembe vette, ugyanakkor a Kúria nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, mely szerint az Ebktv. preambulumaéhoz fűzött Kommentár 4. pontja önmagában megalapozza a zaklatás csoporttal szembeni megvalósíthatóságát. A Kúria ítéletében kimondta azt, hogy az Ebktv.-ben meghatározott alapvető elvekkel szembeni jogértelmezést jelentené, ha a zaklatás tényállását csoporttal – mint egy adott közösséghez tartozó személyekkel – szemben nem lehetne elkövetni. Az ezzel ellentétes álláspont esetén a polgármester magatartása nem minősülne az Ebktv. 7. § (1) bekezdésében felsorolt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértését megvalósító tényállásnak, ez pedig szintén ellentétes lenne az Ebktv. – és ezzel összefüggésben közvetten az Alaptörvény – céljával.

*

Mopeddel tilos (EBH/64/2013, EBH/70/2013)

Az egyik közlekedési vállalattal szemben indult két eljárásban, amelyekben kérelmezők sérelmezték, hogy 2012. július 1-től megtiltották számukra az utazást a közlekedési vállalat buszain - többek között - az EL-GO illetve ELEKTRA típusú elektromos mopeddel, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéleteivel hatályon kívül helyezte a hatóság kérelmeknek helyt adó határozatait és kötelezte a hatóságot az ügyben új eljárás lefolytatására.

Indokolásában a bíróság kifejtette, hogy a hatóság nem tett eleget teljes körűen tényállás-tisztázási kötelezettségének, anyagi jogszabályt sértett, amikor megállapította, hogy a közlekedési cég kérelmezőkkel szemben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét. A bíróság ítéletének indokolásában azt is kifejtette, hogy a bepanaszolt nem valósította meg kérelmezők fogyatékoságával összefüggésben a közvetlen hátrányos megkülönböztetést, amikor az elektromos mopedekeket kizárta a szolgáltatásait igénybe vevők köréből, hangsúlyozva, hogy elektromos kerekes székkel viszont bármikor igénybe vehető az eljárás alá vont közlekedési vállalat által nyújtott szolgáltatás. A bíróság ezen megállapításait a perben kirendelt igazságügyi műszaki szakértői véleményben foglaltak alapján állapította meg, a szakvéleményt, mint bizonyítékot figyelembe véve.

A bíróság indokolásában a fentiekben túl azt az iránymutatást adta a hatóság részére, hogy az új eljárásban nem lehet hivatkozni arra, mely szerint a kérelmezők EL-GO illetve ELEKTRA típusú elektromos mopedjeinek paraméterei megegyeznek az elektromos kerekes szék paramétereivel.

A hatóság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál. A Kúria 2015. február 3-án kihirdetett ítéletével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta, hangsúlyozva, hogy a kirendelt igazságügyi szakértői véleménye „egyértelműen azt támasztotta alá, hogy az elektromos mopedekek nem csak a rögzíthetőség szempontjából, hanem a hatóság határozatában rögzített további paraméterek (végsebesség, fordulékonyosság, le kell-e arról szállni a járművön való utazáskor) tekintetében is lényeges eltéréseket mutatnak az elektromos kerekes székektől.” A Kúria hangsúlyozta továbbá, hogy „a moped autóbussen történő szállítása nem a KRESZ hatálya alá tartozik, az ügy eldöntése szempontjából így nincs jelentősége annak, hogy a moped járműnek minősül-e vagy az azzal közlekedő személyt gyalogosnak kell-e tekinteni.”

A hatóság a rendelkezésre álló iratok, különös tekintettel az első fokú bíróság által perben kirendelt igazságügyi műszaki szakértő szakvéleményében foglaltakra, a lefolytatott új eljárásában elutasította a kérelmeket. A perben kirendelt igazságügyi szakértő által elkészített igazságügyi szakvéleményben foglaltak alapján a hatóság megállapította, hogy a kérelmezők által tömegközlekedési járművön használt elektromos mopdek méretüknél, műszaki paraméterükönél fogva a közlekedési vállalat járművein, így a buszain nem rögzíthetők teljes biztonsággal. A rögzítésre a mopdedeken kialakított mágnesfék önmagában nem alkalmas. Ezzel ellentétben az elektromos kerekes szék biztonságos rögzítése a járműveken megoldható, abból az utasnak nem kell kiszállnia. Az elektromos moped - ellentétben az elektromos kerekes székekkel, veszélyezteti mind a benne utazó, mind a többi utas biztonságát, testi épségét a járművön. Mivel a bepanaszolt cég a járművein lehetővé teszi az elektromos kerekes székekkel közlekedő utasok szállítását, önmagában az a körülmény, hogy a más típusú segédeszközt (elektromos moped) használóknak biztonsági okokra hivatkozással megtiltja a járművein történő utazást, nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét. Az eljárás alá vont ilyen tartalmú utasítása tehát a tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, a többi utas és a kérelmező személyes biztonságára nézve ésszerű indokon alapul, így nem valósítja meg az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét, és nem zárja ki a mozgáskorlátozott, gyógyászati segédeszközt igénybe vevő személyeket az általa nyújtott közszolgáltatásból, az általa alkalmazott korlátozás nem aránytalan és nem önkényes.

*

A zaklatott tanár (EBH/165/2013)

Elutasította a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság annak a felperesi oktatási intézménynek a kereseti kérelmét, amelynek volt tanára azzal kereste meg a hatóságot, hogy vélt szexuális irányultsága miatt az iskola a zaklatást megvalósító tanulókkal szemben nem lépett fel, a kérdést akként kívánta orvosolni, hogy a pedagógus megbízási szerződését annak lejártát követően – korábbi ígéretével ellentétben – nem hosszabbította meg.

A bíróság ebben az ügyben igen részletes bizonyítási eljárást fogantatosított, meghallgatva a perben alperesi beavatkozóként részt vevő panaszos több volt kollégáját, igazgató-helyettesét, a település alpolgármesterét. A bíróság ítéletében rámutatott arra, hogy sem a közigazgatási eljárásban, sem a bíróság által lefolytatott bizonyítás során nem támasztotta alá a felperesi oktatási intézmény azt, hogy alperesi beavatkozó megbízási szerződését azért nem hosszabbították meg, mert csökkentek az óraszámok. Ellenkezőleg, az volt megállapítható, hogy az alperesi beavatkozó helyett az iskola ugyanolyan óraszámban 2011 augusztusától új kolléganőt alkalmazott. Az iskola vezetése ráadásul az eljárás során végig úgy nyilatkozott, hogy az alperesi beavatkozó munkájával és szakmai hozzáértésével semmilyen problémája nem volt. Osztotta a bíróság a hatóság határozatában kifejtetteket abban a vonatkozásban is, hogy a diákok zaklató magatartásával szemben - jóllehet azt a pedagógus jelezte az intézményvezető felé - nem történt hathatós intézkedés. Az ügyben végül a tanár által tett feljelentésre a rendőrség vizsgálódott.

*

Kölcsön kenyér visszajár (EBH/87/2014)

Elutasította a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság annak a felperesnek a keresetét, aki a hatóságnál azért panaszolta be volt munkáltatóját, ahol korábban 11 éven át dolgozott, mert roma származása miatt nem vette vissza a munkahelyére.

A hatóság a tényállás feltárása során megállapította, hogy a bepanaszolt cég nem hirdetett munkaerő-felvételt, a panaszos pedig korábban maga kérte a munkaviszonyának megszüntetését, ugyanis egyéni vállalkozóként kívánt dolgozni a továbbiakban. A bíróság ítéletében kifejtette, hogy a felperes sem a közigazgatási eljárás, sem a per során nem tudott olyan körülményeket, tényeket megjelölni, amely azt bizonyította volna, hogy roma származása lett volna az oka annak, hogy nem létesítettek vele újból munkaviszonyt. A bíróság álláspontja szerint a 11 év alatt, amelyet a felperes a bepanaszolt cégnél munkavi-

VI. A TÁMOP-5.5.5/08/1 projekt - A diszkrimináció elleni küzdelem, a társadalmi szemléletformálás és hatósági munka erősítése

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2014-ben zárta le a projekt megvalósítását. A diszkrimináció elleni küzdelemben, a társadalmi szemléletformálásban és a hatósági munka erősítésében az EBH alaptevékenysége és a projekt aktivitásai 2009-től elválaszthatatlanul összekapcsolódtak. A hatóság működésének tíz évéből közel hat éves munkafolyamat kapcsolódott a projektfeladatokhoz, illetve a fejlesztési lehetőségek kiaknázásához.

2009-ben az alig négy éve létrejött, új, ismeretlen, kis létszámú, ám széleskörű jogosítványokkal rendelkező, antidiszkriminációs hatáskörű, állami jogorvoslati intézménynek erősödésre, láthatóságra és elismertségre volt szüksége. A projekt fejlesztéseivel és programjaival évről évre növekvő mértékben támogatta a hatóságot ebben.

A 2009 szeptemberében létrehozott egyenlőbánásmód-referenci hálózat a jogorvoslati lehetőségeket megyei és járási szinteken is elérhetővé tette. 2010-től közel kétezer fő vett részt az akkreditált, jogi ismeretátadó és szemléletformáló képzéseken. A saját fejlesztésű tananyag a hatósági jogászok előadásában használhatóvá tette az antidiszkriminációs fogalmakat és szabályokat, segítette a diszkrimináció felismerését. 2011-ben és 2012-ben társadalomtudományi kutatások tárták fel a diszkriminációs folyamatokat. A vizsgálati eredmények megosztására internetes felületeken, elemzésére workshopokon és tapasztalatátadó tanácskozásokon került sor.

2013-tól kiadványokkal és kommunikációs csatornákon keresztül jutatta el az EBH a hatóságról szóló információkat, a jogorvoslat lehetőségét, és az egyenlő bánásmód követelményének üzeneteit a lakossági csoportokhoz.

A 2014-ben meghirdetett pályázatokkal elsősorban a fiatal korosztályra koncentráltunk. Az *Élőben* a játszótérrel című ifjúsági album novelláiból Engem érdekel címmel hangoskönyvet jelentettünk meg. Szeptemberben próbáltuk ki a képzési program alkalmazását a köznevelés rendszerében. A *Váltsd valóra!* dizájn pályázat arculataival logózott használati tárgyakat fesztiválok, rendezvényeken terjesztettük. Az *Azonos tisztelettel* című rövidfilmpályázat alkotásait televíziókban is vetítettük. A hatósággal egyetemi workshopokon, a Romani Design bemutatóján, a CAMPUS, a Savaria, a SZÍN, a Sziget és utcazenei fesztiválok találkozhattak a fiatalok. Új dizájnt kapott az EBH honlapja, fejlesztettük az akadálymentes, mobil applikációval a digitális elérés színvonalát, és újraterveztük a hatóság szolgáltatásnyújtási tereinek vizuális arculatait. A projekt utolsó évét az eredmények megosztásával zártuk.

VI. 1. Intézményi kommunikáció és tudásmegosztás a diszkriminációs magatartások megelőzésében

Az EBH a projektidőszakban több mint 300 rendezvény lehetőségeit használhatta tájékoztatásra és szemléletformálásra. Munkatársai 80 tréninget, 45 workshopot és szakmai tanácskozást szerveztek, 18 nemzetközi programban vettek részt. Számos médiafelületen ismerhette meg a lakosság a hatóság szolgáltatásait és a jogorvoslati lehetőségeket.

VI. 1. 1. Tudásmegosztás és szemléletformálás

Szakmai programok

„Az egyenlő bánásmód érvényesítése és a társadalmi érzékenység fejlesztése” című akkreditált képzéssorozat

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság ismeretátadó és érzékenyítő tréning-sorozatához saját tananyagot fejlesztett. A program résztvevőit a gyakorlatban is hasznosítható esetjogi ismeretekkel képezte az egyen-

lő bánásmód témaköreiben. Szociológiai módszerekkel mérte a tudásmegosztás eredményét, hatékonyságát monitoring ellenőrizte. Az értékelések visszacsatolásával továbbfejlesztett tananyagot és az oktatófilmet 2014-ben a honlapján közzétette, illetve valamennyi felsőoktatási intézménybe eljuttatta.

Képzések időszaka	Képzések száma	Összes résztvevő száma	Átlagos létszám a képzéseken	Képzések helyszínei
2010-2013	76	1 468 fő	19 fő	Balatonfüred, Bátonyterenye, Békéscsaba, Bonyhád, Budapest, Debrecen, Dombóvár, Dunaújváros, Eger, Gödöllő, Győr, Sárvár, Hajdúszoboszló, Hévíz, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Miskolc, Tokaj, Mátészalka, Nagyatád, Nyíregyháza, Orosháza, Pásztó, Pécs, Siófok, Sopron, Szolnok, Tolna, Székesfehérvár, Szombathely, Tatabánya, Tiszafüred, Szeged, Veszprém, Zalaszentgrót
2014	4	99 fő	25 fő	Budapest (3 alkalom), Győr
Összesen: 2010-2014	80	1 567 fő	19,6 fő	

A tréningekre akadálymentes környezetben került sor. A csoportdinamikát tudatosan úgy építettük fel, hogy a résztvevők olyan védett és nem védett tulajdonságú csoportokból érkezzenek, amelyeket kommunikációs és egyéb akadályok miatt ismerethiány és konfliktusos kapcsolat jellemez. A képzések védett közeget nyújtottak az önismeret fejlesztéséhez is.

2014 őszén középiskolákban teszteltük a tananyag alkalmazását köznevelési környezetben. Vácon, a *Boronkai György Műszaki Szakközépiskola, Gimnázium és Kollégium* diákjainak tartottunk egy órás képzést, Budapesten pedig az *Öveges József Szakközép és Szakiskola*, majd a *Budai Középiskola* fogadta a 14-18 évesek számára aktualizált képzési programot. A diákoknak oktatófilmet, hangoskönyvet, valamint a dizájn pályázat alkotásaival emblémázott használati tárgyakat vittünk. Kiadványainkat elhelyeztünk az iskolai könyvtárakban.

A tananyag és a képzési program 2014-ben megkezdte „önálló életét”. Tananyagunkkal zajlott az MTVA 500 fős televíziós és rádiósszerkesztői belső képzése és az EU2020 program horizontális céljait biztosító miniszterelnökségi pilotképzés, valamint elkészült, és e-learning formában elérhetővé vált a közigazgatási továbbképzési rendszerben.

Workshopok

A workshop-sorozat a párbeszéd, a tudásátadás, a tapasztalatcsere és a visszacsatolás kereteit nyújtotta az intézményi kommunikációban. Az egynapos eseményeken ismerte meg a hatóság a civil és a szakmai partnereik tapasztalatait, igényeit és javaslatait is.

A 2014-es tanévben szervezett felsőoktatási workshopokon a diákok az egyenlő bánásmód követelményével és a hatóság eljárásával ismerkedtek meg. Az „Egyenlő bánásmód – mindenkit megillet!”

Egyenlő Bánásmód Hatóság

című egyetemi rendezvények felhívták a figyelmet az antidiszkriminációs tudástartalom felsőoktatási bevezetésére is.

A **Budapesti Corvinus Egyetemen** a hatóságot és eljárását bemutató prezentációk után a munka világában előforduló diszkriminációs esetekkel ismerkedtek meg a résztvevők. A diákok az oktatófilm vetítését követően a közigazgatás kirekesztő mechanizmusait kutató vizsgálat eredményeit és dr. Jámbor Andrea *Hallhatatlan szavak* című könyvének bemutatóját hallgatták meg. A programot „Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság a felsőoktatásban résztvevők körében” című prezentáció zárta.

Egerben az **Eszterházy Károly Főiskolán** dr. Simon Ágnes egyenlőbánásmód-referenssel és a megyei ügyfélfogadás eredményeivel találkoztak a diákok. A főiskola adjunktusának A nők helye és szerepe a munkaerőpiacon című előadása után a Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesületének munkatársa tájékoztatta a résztvevőket. Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság a felsőoktatásban résztvevők és a magyar társadalom körében című EBH-kutatás eredményeivel zártuk a programot.

A **Debreceni Egyetem** Informatikai Karán az EBH eljárásáról és a jogorvoslati lehetőségekről, valamint a hatóság kommunikációs programjáról tájékoztattuk a résztvevőket, amit a Tesco Befogadó Közösség programjának ismertetése követett. A délutáni programban az Esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód, a Diszkriminációs mechanizmusaink és késztetéseink, Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság a felsőoktatásban résztvevők és a magyar társadalom körében és a Jelképeslapok című szekcióüléseken vettek részt diákok.

A **Miskolci Egyetemen** az *Egyenlő bánásmód – mindenkit megillet!* oktatófilm után a hatóság kommunikációs programjának hatásvizsgálatát mutattuk be. A Felsőoktatási intézmények és az egyenlő bánásmód című előadásban jogeseteket ismertettünk. Az Esélyegyenlőség a munkaerőpiacon és a felsőoktatásban című prezentációt az egyetem docense mutatta be. A délutáni kerekasztal-beszélgetéseken az Esélyegyenlőség regionális vonatkozásai, a Romák a felsőoktatásban, az Egyenlőtlen bánásmód a munkaerőpiacon, a nemek közötti diszkrimináció témakörökben gyakorlati szakemberek és kutatók osztották meg ismereteiket a hallgatósággal. A rendezvényről és a programba illesztett vándorkiállítás megnyitójáról sajtótájékoztatón tájékoztattuk a Miskolc Televízió és az Európa Rádió munkatársait.

WORKSHOP	Résztvevők száma	Helyszín
2011 – 2013 9 workshop	831	Budapest, Kaposvár, Szeged, Miskolc, Nyíregyháza, Székesfehérvár, Győr
2013 - 3 egyetemi workshop	408	Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Semmelweis Egyetem, Kaposvári Egyetem
2014. 02. 24.	93	Corvinus Egyetem Budapest
2014. 04. 14.	121	Eszterházy Károly Főiskola Eger
2014. 04. 29.	162	Debreceni Egyetem
2014. 09. 18.	100	Miskolci Egyetem
Összesen	1715	
Átlagos létszám	107	

Tapasztalatátadó tanácskozások

A diszkriminációs panaszoknak nem tekinthető beadványok jelentős száma miatt kiemelt figyelmet fordít a hatóság az információszolgáltatásra és folyamatosan bővíti a partneri kapcsolatok körét. A tanácskozások rendszeres és hatékony keretet nyújtottak az EBH és a védett tulajdonságú csoportok felé és felől közvetítő funkciót ellátó szakmai csoportok együttműködéséhez, a jogtudatosság fejlesztését és a tudatosan jogkövető magatartásokat megalapozó információk és hatósági tapasztalatok megosztásához. A szakmai programsorozaton mért elégedettséget és tapasztalatokat 2014-ben is értékeltük.

A budapesti tanácskozáson az EBH prezentációi mellett a Református Egyház Cigánymissziója és a Cordelia Alapítvány mutatta be szakmai programjait. Kecskeméten civil és szakmai szervezetekkel zajlott a tapasztalatcsere, amelyben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat az esélyegyenlőségi programjairól tájékoztatta a résztvevőket.

Vácott a tanácskozás alatt vándorkiállítás nyílt és filmklubot is rendeztünk. A diszkrimináció megelőzésének eszközei és területei című prezentáció után a Múlt és jövő – lehetőségek és kihívások Pest megyében című előadásban a Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház (CSEÖH) mutatta be szakmai programjait, majd az EBH munkatársának Diszkriminációs esetek a hatóság gyakorlatában című előadására került sor. A délutáni programban Diszkrimináció és autizmus címmel a Mozaik Egyesület mutatkozott be, utána az Előítételek a fogyatékkal szemben címmel az EBH kutatási eredményeinek megosztása következett. A programot az *Azonos tisztelettel* című rövidfilmpályázat alkotásainak vetítésével zártuk.

<i>Tapasztalatátadó tanácskozás időszaka</i>	<i>Tapasztalatátadó tanácskozás időpontja</i>	<i>Résztvevők száma</i>	<i>Helyszín</i>
<i>2010-2013 között</i>	<i>8 alkalom</i>	<i>314</i>	<i>Budapest (7), Gyula</i>
<i>2014</i>	<i>2014. 01. 30.</i>	<i>37</i>	<i>Budapest</i>
	<i>2014. 03. 27.</i>	<i>41</i>	<i>Kecskemét</i>
	<i>2014. 09. 11.</i>	<i>40</i>	<i>Vác</i>
<i>Összesen</i>	<i>11 alkalom</i>	<i>432 fő</i>	

A megyei egyenlőbánásmód-referensi hálózat

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság decentralizált egységek nélkül jött létre 2005-ben, budapesti székhellyel. Az egyenlőbánásmód-referensi hálózat a hatósági szolgáltatások személyes elérését 2009 szeptemberétől megyei és járási szinteken is lehetővé tette. A megyei referensek havi 332 órában fogadják az ügyfeleket. A helyi szolgáltatásnyújtás hatékonyan tehermentesíti „előszűrővel” a hatósági jogalkalmazást, és információátadással fejleszti az ügyfélkörnyezet jogtudatosságát. Az ügyfélfogadás települési szintű elérése növeli a veszélyeztetett csoportok jogérvényesítésének hatékonyságát.

Szakmai tapasztalatok megosztására és esetmegbeszélésre a hatóság munkatársai és a megyei egyenlőbánásmód-referensek között 4 alkalommal került sor.

Egyenlő Bánásmód Hatóság

<i>REFERENSI HÁLÓZAT</i>	<i>2009.09.01-2011.12.31.</i>	<i>2012.01.01-2012.12.31.</i>	<i>2013.01.01-2013.12.31.</i>	<i>2014.01.01-2014.12.31. (Bp-i adatok nélkül)</i>	<i>Összesen (Bp-i adatok nélkül 2009-2014)</i>
<i>Ügyfelek száma</i>	<i>3359</i>	<i>2006</i>	<i>2903</i>	<i>1945</i>	<i>10213</i>
<i>Panaszbeadványok száma</i>	<i>322</i>	<i>118</i>	<i>173</i>	<i>110</i>	<i>723</i>
<i>Ügyfélforgalom havi átlaga</i>	<i>120</i>	<i>167</i>	<i>242</i>	<i>162</i>	<i>160</i>

Partnerségek

A hatóság munkatársai a projekt időszaka alatt többszáz program résztvevőit ismertették meg az emberi méltóság védelmének szabályaival és a jogorvoslati eljárással. 2014-ben 53 partner szakmai programjának meghívását fogadtuk el.

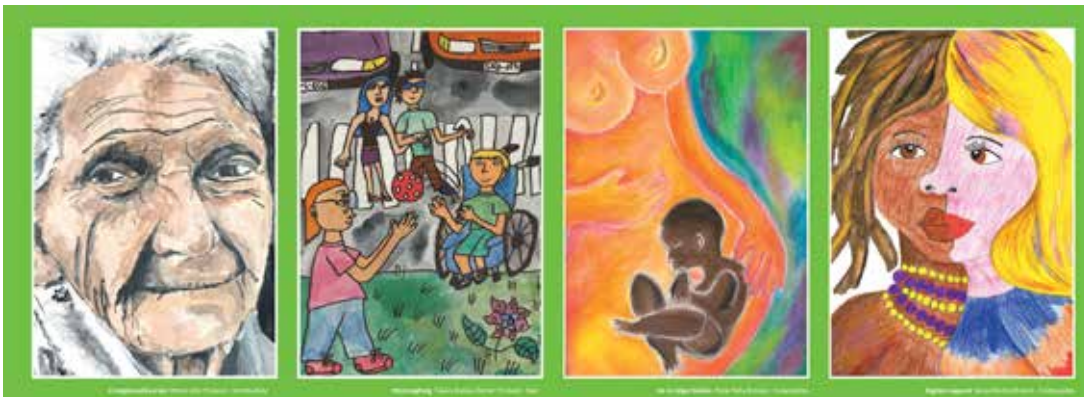
A referensek 2014-ben 45 intézményben és közösségben tájékoztattak az EBH-ról és az egyenlő bánásmód követelményéről, bemutatták az oktatófilmet, illetve terjesztették az információs kiadványokat.

Az *Egyenlőség gyerekszemmel* című, fiatalokat megszólító képzőművészeti és novellapályázat 2010-ben lezárult. A 10-18 éves fiatalok diszkrimináció témakörben készített alkotásait az „Élőben a játszótérről” című vándorkiállítás 70 állomásán mutattuk be országszerte.

„Élőben a játszótérről” - vándorkiállítások 2014-ben		
2014.01.23.–02.16.	Békéscsaba	Csabagyöngye Kulturális Központ
2014.01.30	Budapest	Hotel Astoria, Tapasztalatátadó tanácskozás
2014.03.27	Kecskemét	Granada Hotel, Tapasztalatátadó tanácskozás
2014.04.29	Debrecen	Debreceni workshop Egyetemi Esély Nap
2014.05.10	Szolnok	Esély Nap
2014.05.14.–05. 21.	Kecskemét	Bács-Kiskun M. Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatal
2014. 07. 24.-26.	Debrecen	Campus Fesztivál, Nagyerdő
2014. 07. 24.-26.	Veszprém	Veszprémi Utcazene Fesztivál
2014. 08. 13.–15.	Budapest	Sziget Fesztivál, Civil Sziget
2014. 08. 21.–23.	Zamárdi	Strand Fesztivál
2014. 08. 27.–29.	Szeged	Szegedi Ifjúsági Napok
2014.09.11.	Vác	Madách Imre Művelődési Ház
2014.09.18.	Miskolc	Miskolci Egyetem Informatikai Kar Workshop

Az ifjúsági akció sikeréhez szervesen hozzájárult három önálló kiadvány is. Az Egyenlőség gyermekszemmel/I do care című magyar és angol nyelvű album a novellák és képzőművészeti alkotások válogatását tartalmazza. 11 novellát Engem érdekel címmel hangskönyvben jelentettünk meg. A hangskönyv a honlapon is elérhető, rádióspottal tudósítottunk róla.

A hatóság kommunikációs kreatív arculatait a pályamunkák felhasználásával készítette el. Az országos médiakampányban az ifjúsági alkotások jelentek meg a közterületi plakátfelületen, az offline és online hirdetésekben. Az alkotásokkal 2014-ben fiatal közösségek rendezvényeihez kapcsolódtunk (Esélynapok, Sziget Fesztivál, Vidor Fesztivál, CAMPUS, Utcazene Fesztivál, stb.). Az EBH székhelyén és a kialakított ügyféltérben 2014-ben 40 alkotást helyeztük el.

VI. 1. 2. Intézményi kommunikáció

A hatóság rendszeresen tájékoztatja a közvéleményt az egyenlő bánásmód érvényesülésével kapcsolatos információkról, jogalkalmazó tevékenységéről és programjairól. A tájékoztatás egyik fontos felülete www.egyenlobanasmod.hu hatósági weboldal.

Az EBH a projekt lehetőségeit a diszkrimináció felismerésének elősegítésére és megelőzésére, a hatósági szolgáltatások bemutatására használta. A kommunikáció a projekt legfontosabb területe volt. A hatóság kommunikációs tervében kiemelt feladat a diszkrimináció elleni küzdelemben, a tájékoztatásban és az információátadásban elért eredmények nyilvánossága, a diszkriminációmentesség elvének, az egyenlő bánásmód követelményének és védelmének mainstreambe emelése, kommunikációs támogatása.

A szakmai programok nyilvánossága, valamint a figyelemfelhívó és tudatosító kampányok a projekt utolsó évére kutatási adatokkal igazolható pozitív hatásokat eredményeztek.

Pályázati programok

A hatóság három pályázati programja a fiatal generációk tájékoztatását célozta. A pályaművek bírálatában fontos szempont volt, hogy az alkotások hatékonyan közvetítsék a tolerancia, a diszkriminációmentesség elvének üzeneteit, a jogkövető magatartás előnyeit, a jogorvoslat lehetőségét és eszközeit.

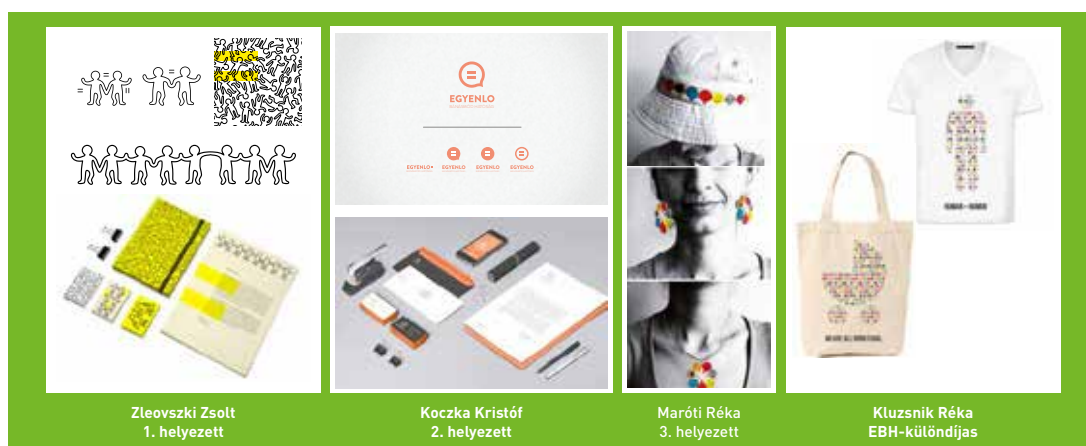
Váltsd valóra! – dizájn pályázat

A hatóság sajtótájékoztatón hirdette meg a „Váltsd valóra!” dizájn pályázatot, amelyen a pályázók kreatív alkotásai a tárgy-, a forma- és a vizuális kultúra eszközeivel erősíthették az EBH arculatát és támogathatták a diszkriminációmentes szemléletmód megerősödését a fiatalok körében és a mindennapjaikban. A felhívást rádióspottal népszerűsítettük. A díjátadó eseményre a Magyar Sajtó Házában

Egyenlő Bánásmód Hatóság

került sor. A szakmai zsűri 49 pályaműből 10 alkotót díjazott. Az alkotásokat a Sajtóházban és további hat vándorkiállításon mutattunk be az érdeklődőknek.

A dizájn pályázat új, kortársak által kortársaknak tervezett kreatívok bevonását eredményezte a vizuális, eszközalapú hatósági kommunikációba. Az új arculatú eszközöket, mint prevenció célú hirdetési felületeket használtuk a rendezvényeken. A nyári fesztiválokra terjesztett reklámhordozók (logózott fényvisszaverő pánt, pendrive, vászontáska, tornazsák) a használók túl jelentős nagyságrendben érték el és szólították meg a rendezvény, a korosztály és a védett tulajdonságú csoportok tagjait.

Azonos tisztelettel – rövidfilmpályázat

A hatóság sajtótájékoztatóján és rádióspottal hirdetett rövidfilmpályázatot „Azonos tisztelettel” címmel, amatőr alkotók részére. Az „Egyenlő bánásmód – mindenkit megillet!” szlogen erősítését, a jogkövető magatartás ösztönzését és figyelemfelhívást vártunk a pályázóktól az egyenlő bánásmód követelményére és érvényesülésének elősegítésére. A díjátadóra június 4-én a Budapest Music Centerben került sor.

32 pályázó 10 alkotását vetítettük a szakmai zsűri javaslata alapján videómegosztó portálokon és a hatóság honlapján is. Figyelemfelhívó filmes napot rendeztünk a BMC-ben, ahol az alkotókkal és a zsűritagokkal is találkozott a közönség.

A hatóság szeptemberi kampányában a díjazott alkotásokat négy alkalommal vetítettük.

- 2014. szeptember 11. Együd Árpád Művelődési Központ Vác, Filmklub
- 2014. szeptember 12. Budapest Music Center, Filmes nap
- 2014. szeptember 28. Duna Tv Esély és Akadálytalanul című műsorok,
- 2014. szeptember 23. MTVA Családbarát magazin

Képkockák a rövidfilmekből:

A képfelvételek a Filmes napon, a Budapest Music Centerben készültek:

Logópályázat

Az EBH a pályázatok alkotásait intézményi arculatváltásához is felhasználta, hogy dinamikus és fiatalos arculattal forduljon a kortárs generációk felé. A pályázaton kiválasztott logó határozta meg a mobil alkalmazás, a honlap és az office box, valamint a hatóság ügyféltereinek új arculatát. Az új logó és arculat emblémái kerültek a fiatalokat célzó prevenció eszközökre is.

Online és offline kommunikáció

Intézményi és ügyviteli arculatváltás

Közismert tény, hogy a kortárs csoportok jogtudatossága általában alacsony. Az Y és Z - erős technikai érdeklődésű és használati igényű - generációk megszólítása a diszkrimináció felismerését és a jogérvényesítést segítő információkkal fontos, és a XXI. századi technikai kommunikációs csatornákkal célravezető. Mindezt figyelembe vettük az intézményi arculat, valamint az ügyfélfogadási és szolgáltatásnyújtási terek vizuális környezetének újratervezésénél. A dizájn pályázat legjobb alkotásait ábrázoló 40 táblaképet, 24 emblémázott faliképet és 4 db három osztatú képet helyeztünk el a hatóság ügyfélfogadási tereiben. Az új logóval és arculattal ötszáz tájékoztató plakátot is készítettünk. A logópályázaton kiválasztott office box kreatív arculatával, környezetbarát papíron készült el a hatósági ügyvitel adminisztrációs dokumentumaihoz logózott levélpapír és a boríték. Az új emblémát tartalmazó dossziékat és jegyzetöböket az irodai használaton túl a képzési programban, vándorkiállítás-megnyitók, sajtótájékoztatókon illetve egyéb rendezvényeken használjuk fel.

Egyenlő Bánásmód Hatóság

Állandó kiállítás a hatóság székhelyén, az ügyféltérben:

Office box az új logóval:

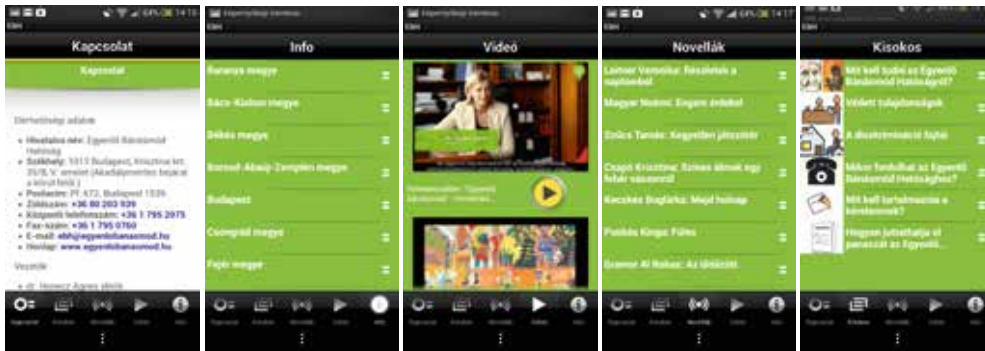

Honlap és mobil applikáció

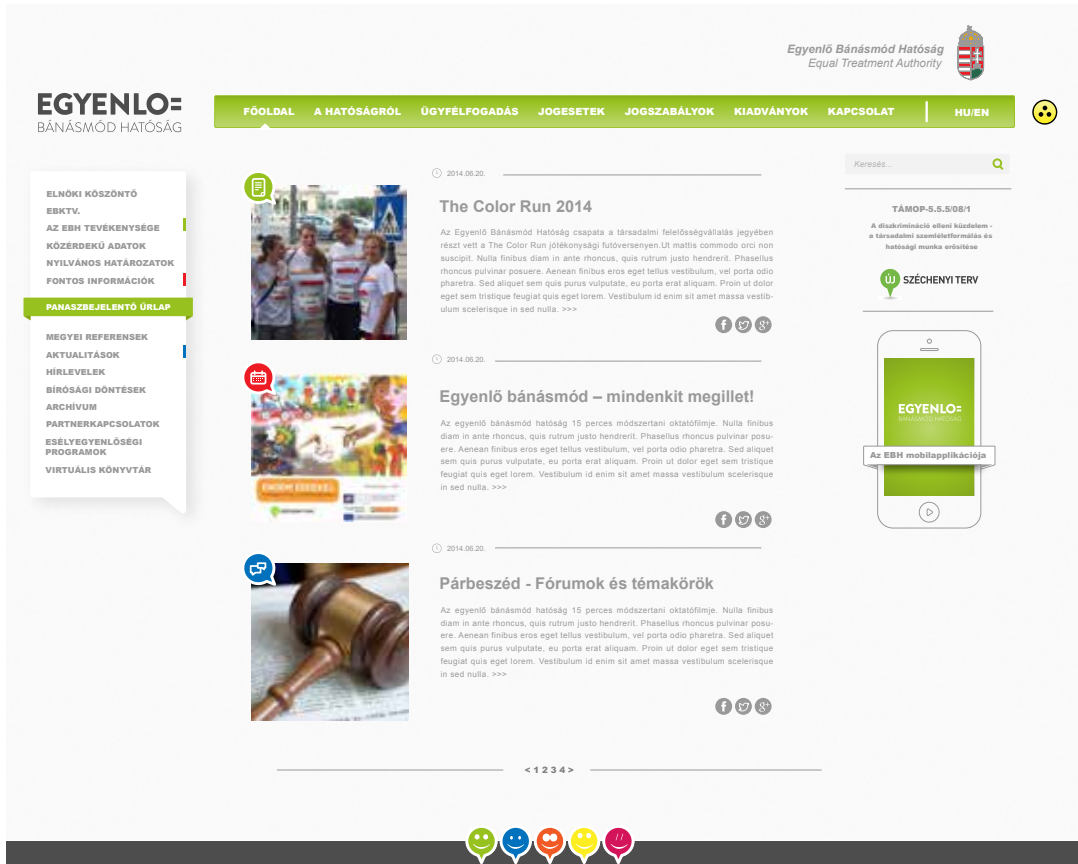
A szemléletformálás akkor hatékony, ha a diszkriminatív magatartás potenciális gyakorlóira és a környezet egészére kiterjed. A hatósági elérés digitális fejlesztésével a diszkriminációs ügyekben hozott jogerős határozatok nagyobb nyilvánosságot kaptak és bárki számára elérhetővé váltak a mobil applikációval és a teljes körűen akadálymentesített honlapon is.

A hatóság digitális megjelenésének megújítását 2014-ben az önálló mobilinformatikai alkalmazás fejlesztésével párhuzamosan készítettük elő. Felhasználtuk a honlappal kapcsolatos elégedettségmérés visszajelzéseit is.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság mobil applikációja:

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság honlapja:

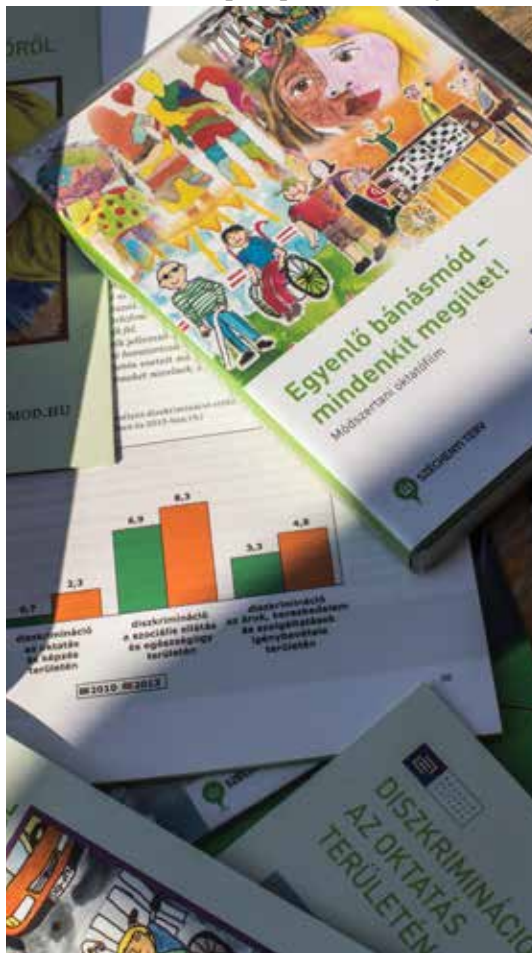
Kiadványok terjesztése

Hírlevelek

A hatóság 30 hírleveléből 4 jelent meg 2014-ben. A honlapon is elérhető periodika közel 2500 címre érkezik elektronikusan és automatikusan, valamint a könyvtári katalógusrendszerbe is bekerült. Nyomtatott példányait rendezvényeken terjesztjük. 2014-ben két kiadvány a védett tulajdonságokat és a diszkrimináció felismerését segítő példákat tartalmazott az EBH esetjogából. A 3. kiadványt fesztiválokon terjesztettük a fiatalok jogtudatosságát mérő kutatás adataival, a 4. hírlevélben a projekt eredményeit tettük közzé.

DM-levelek, szórólapok, plakátok és információs kiadványok

A DM-levelekkel partnereit és általában a nyilvánosságot értesíti a hatóság a szakmai eseményekről. 2014-ben közel nyolcezer címen informálta DM levél az érdeklődőket és partnereinket. A referensek további 4500 DM-levelet küldtek helyi környezetüknek ügyfélfogadási adataikról és a szakmai programokról.

A 6 különböző védett tulajdonsággal rendelkező csoportnak és csoportról, valamint fiataloknak tervezett, illetve Braille-írással szórólapokat a lakossági csoportok tájékoztatásához készítettük. A szórólapokon a képzőművészeti alkotások vizuális környezetében jelennek meg a tematikus információk, amelyek a nemzetiségi nyelveken is elérhetővé váltak a honlapon.

2014-ben folyamatos volt a szakmai kiadványok, közöttük a Braille-írással szórólap, a hírlevelek, az ifjúsági album és a kutatási kiadványok hét kötetének terjesztése.

A korábbi években készített óriás- és citylight, valamint BKV felületekre készített plakátokat országos médiakampányban használtuk. 2014-ben további plakátsorozat, molinó, öntapadós címke és információs tábla készült. A plakátok többsége a megyei referenci hálózatról tájékoztatott és a szakmai programokat népszerűsítette.

Plakátarculatok:

Ú
SZÉCHENYI TERV

**Egyenlő bánásmód
– mindenkit megillet!**

 TáMOPI-5.5.2/14/1 A közlekedéssel szembeni
különbözetmentes közlekedés a társadalmi szociális
társulások és közösségek számára
www.egyenlobanasmod.hu/tamop

Nemzeti Fejlesztési Operatív Program
www.egyenlobanasmod.hu
 04 42 438 438

HUNGÁRIASZÁZAD

 A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
 Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Ú
SZÉCHENYI TERV

**Egyenlő bánásmód
– mindenkit megillet!**

 TáMOPI-5.5.2/14/1 A közlekedéssel szembeni
különbözetmentes közlekedés a társadalmi szociális
társulások és közösségek számára
www.egyenlobanasmod.hu/tamop

Nemzeti Fejlesztési Operatív Program
www.egyenlobanasmod.hu
 04 42 438 438

HUNGÁRIASZÁZAD

 A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
 Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Ú
SZÉCHENYI TERV

**Egyenlő bánásmód
– mindenkit megillet!**

 NEMZETI FEJLESZTÉSI ÜGYPÉLY
www.naf.gov.hu
04 40 438 428

 VÁNDORPÁRCEK MEGVALÓSUL

 A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Vándorkiállítás közönsége:

Reklámtárgyak

Az EBH kommunikációs stratégiájában meghatározott célok szerint 2014-ben elsősorban a fiatal korosztály elérésére és tájékoztatására törekedtünk. A tanévben egyetemi workshopokon, a szünidőben fesztiválokon találkoztunk a fiatalok közösségeivel. A korosztály megszólításához többek között az új logóval és a dizájnalkotásokkal készített reklámtárgyakat használtuk. Az EBH-standokra képzőművészeti kiállításokkal hívtuk fel a figyelmet. A logózott fénycsíkok, puzzle, vonalzók, ceruzák, füzetek, tollak, sapkák, táskák, esőkabátok és ernyők, pendrive-ok ráirányítják, és a használattal fenntartják a figyelmet az egyenlő bánásmód követelményére és a hatóság szolgáltatásaira, valamint a jogorvoslati lehetőségére is.

VI. 2. Produkciós munkák és médiakampányok

Annak ellenére, hogy 2014-ben médiavásárló szolgáltató hiányában nehezebb volt a publicitásteremtés, a regionális és lokális hírportálokon folyamatosan jelen volt az EBH és a printmédiában is megközelítettük a szolgáltatóval tervezett megjelenésszámot.

Médiakampány

2014. március-május hónapokban a megyei referensi hálózatot népszerűsítettük a referensekkel rögzített telefonbeszélgetések sugárzásával vidéki rádiókban. A rövidfilm-és dizájn pályázatokat, valamint a hangskönyvet népszerűsítő spotokat és riportokat 2014-ben közel száz alkalommal játszották a Class Fm, a Kossuth és a Petőfi Rádiók.

Médiamegjelenések

Sajtóesemények, nyomtatott és online megjelenések

2014-ben 9 sajtótájékoztatót tartottunk. 15 sajtóközlemény jelent meg, amelyek jellemzően a hatóság pályázataihoz és a rendezvényekhez kapcsolódtak. A médiamegjelenések mellett több mint háromezer címzettet a hatóság információs hálózatában értünk el. A sajtófigyelés adatai szerint 143 nyomtatottsajtó-megjelenést generáltunk és 26 nyomtatott médium tudósított a referensi hálózatról, gyakran több alkalommal. A hírszolgáltatási és hírolvasási szokások figyelembevételével a hatóság és a referensi hálózat 2014-ben a digitális eszközöket használta gyakrabban az ügyfélkörnyezet elérésében. Online felületen 650 híradás jelent meg, 404 alkalommal a referensek tudósítottak a hatóságról és a hálózat szolgáltatásairól.

Televíziós és rádiós híradás

2014-ben 57 televíziós műsorban készültek riportok a referensekkel és a hatóság munkatársaival, jellemzően közösségi, közéleti és hírműsorokban. A közszolgálati csatornák a rövidfilmpályázat három kisfilmjét vetítették le szolgáltatói műsorokban. 147 alkalommal foglalkozott a hatóság közszolgáltatásaival rádiós műsor 2014-ben. Több alkalommal a pályázathoz kapcsolódó, valamint a hangskönyvet népszerűsítő spotokat sugározták az adók. 52 esetben a referensek és az EBH munkatársainak közreműködésével rádiókban hangzottak el információk. A rögzített műsorok egy részét több időpontban is sugározták az adók.

Médiaelemzés

A hatóság a sajtófigyelés adataiból 2014-ben összefoglaló médiaelemzést készített, hogy a kommunikációs stratégia tervezésében olyan szakmai elemzés is rendelkezésre álljon, amely valamennyi kommunikáció bevont az elemzői körbe, mérte a hatékonyságot, információközvetítő és szemléletformáló erejét az egyenlő bánásmód témakörében.

Az elemzés megállapította, hogy az információs rendszer eszközeinek fejlesztése jelentősen bővítette a hatósági hírszolgáltatás területeit és a lakossági csoportok elérését. A hatóság jogalkalmazói alapfeladatával kapcsolatos információkat, híreket, tudósításokat és riportokat 82 %-ban online felületeken olvasták az érdeklődők. A televíziós, a rádiós, és a nyomtatottsajtó-megjelenés egyaránt 9-9 %-os volt. A legtöbb megjelenést a 10 - 100 ezer közötti olvasói elérési sávban mértük. A 300 ezer feletti olvasói elérés aránya 14 %-os volt, a legmagasabb, egymillió feletti sávban 8,5 %-os megjelenést regisztráltunk.

A médiamegjelenések mellett a plakát- és egyéb vizuális kampányok a lakosságot 80 %-os eléréssel tudatosították a diszkrimináció felismerésében, az emberi méltóság sérelme esetén a jogorvoslat lehetőségében.

Az intenzív kommunikációval, a hatékonyság mérésével és az eredmények elemzésével az EBH olyan tapasztalatokat és szakmai ismereteket szerzett, amelyeket a projekt után is hasznosít a feladatellátásában.

VI. 3. Ismeretátadás kiadványokkal

Kutatási kötetek

Az EBH kutatási programja a diszkriminációs mechanizmusok feltárására és bemutatására irányult. A kutatások kiadványait országos és megyei könyvtárakban, a felsőoktatási intézmények könyvtáraitban helyeztük el, illetve civil és szakmai szervezetek részére továbbítottuk. A kötetek a tanulmányok szakértői változatával és angol nyelvű összefoglalóval a hatóság honlapján is elérhetőek. Az EBH a rendezvényein, fogadódossziékban, e-mappákban is megosztotta a kutatási eredményeket. A hatóság 2014-ben programokon terjesztette a kiadványokat, azokat online eléréssel, multimédiás DVD-n is rögzítette.

Egyenlő bánásmód – mindenkít megillet! – oktatófilm

A 2013-ban készített oktatófilmet valamennyi 2014. évi programban terjesztettünk, különösen nagy számban a felnőtt- és középipiskolás képzéseken és az egyetemi workshopokon.

ÚJ SZÉCHENYI TERV

Az egyenlő bánásmód mindenkít megillet!

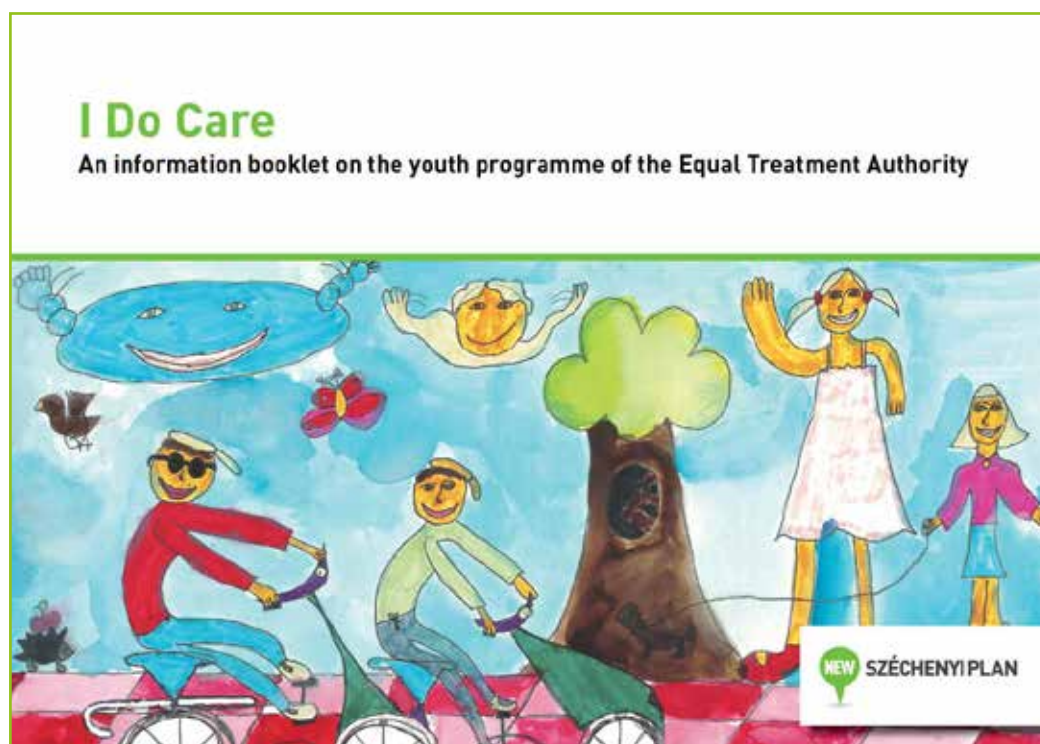
Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.uszechenyiterv.gov.hu
04 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

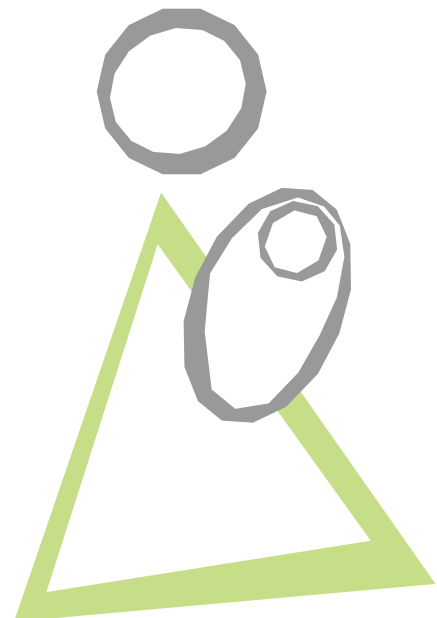
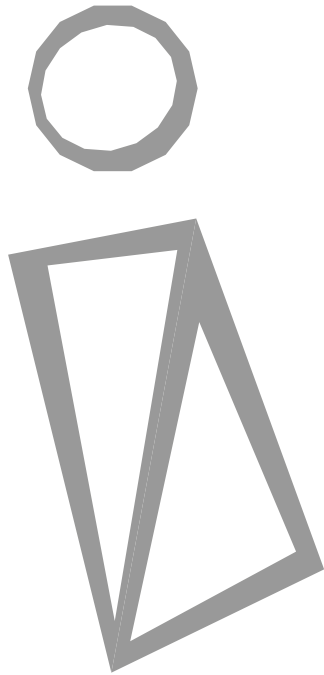
Egyenlőség gyerekszemmel / I do Care - angol és magyar nyelvű ifjúsági album

Az ifjúsági album a Fiatalok a diszkrimináció ellen című képzőművészeti pályázat alkotásait és novel-láit tartalmazza. Szakmai rendezvényeken és középiskolákban terjesztettük 2014-ben.

Azonos tisztelettel - Multimédiás DVD

A projekt zárókiadványának mellékleteként készült el 2014-ben a DVD, amelyen valamennyi kiadvány megtalálható.

VI. 4. A diszkriminációs mechanizmusok feltárása és tudatosítása – kutatási programok

VI. 4. 1. A kutatási eredmények megosztása

Az EBH kutatásai és szakmai elemzései aktuális szociológiai érvényességű pillanatfelvételt rögzítettek a diszkriminációs mechanizmusokról a szakmai programok mögé. A projekt hét kutatást koordinált, kutatóintézetek bevonásával. Valamennyi kutatás a diszkriminációs mechanizmusok feltárására irányult, azok megismerése és megelőzése érdekében.

A hatósághoz benyújtott panaszok szerint a leggyakrabban diszkrimináló közeg a munka világa és a közigazgatás, ezért e területeket több témakörben vizsgáltuk. További kutatásban mértük lakossági reprezentatív mintán az egyenlő bánásmód témakörével kapcsolatos tudatosságot, jogtudatosságot és érzékenységet, azok változásait, valamint a projekt célzott programjainak és az intézményi kommunikációknak a hatásait.

Kutatási témák és kiadványok:

„Esélyegyenlőség a munka világában” című kutatássorozat, 1-4 témakör

- A férfiak és nők közötti jövedelemegyenlőtlenség és a nemi szegregáció a mai Magyarországon
- A munkáltatók munkavállalói kiválasztási gyakorlata a diszkrimináció tükrében
- Az esélyegyenlőségi terv hatásának vizsgálata
- Munkáltatói attitűdök a védett tulajdonságú munkavállalók foglalkoztatásával összefüggésben

„A közigazgatás és jogalkotás kirekesztő mechanizmusai” kutatássorozat, 1-2 témakör

- Védett tulajdonságú csoportok hozzáféréseinek akadályai a közigazgatási döntéshozatalban
- A közigazgatás és jogalkotás kirekesztő mechanizmusainak feltárása önkormányzati szinten

„Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság növekedésének elemzése 2010-2013 között”

A kutatások eredményeit folyamatosan megosztottuk és a kiadványokat is terjesztettük. Az egyetemi workshop-sorozatban az EBH kutatási koordinátora minden esetben bemutatta az adott egyetem hallgatóinak önkéntes részvétele alapján végzett online kutatás jogtudatosság- és érzékenységméréseinek tanulságos eredményeit.

A budapesti tapasztalatátadó konferencián ismertettük a résztvevőkkel a friss és tanulságos kutatási eredményeket. A kecskeméti tapasztalatátadó tanácskozáson a Közigazgatás kirekesztő mechanizmusait feltáró kutatásról tájékoztattuk a résztvevőket. Áprilisban Alapfogalmak a diszkriminációról címmel tartottunk prezentációt. A SOTE karriernapokon a magyar társadalom jogtudatosságát, és a felsőoktatási intézmények hallgatóinak körében végzett kutatások eredményeit ismertettük. Kecskeméten sajtótájékoztatón mutattuk be a társadalomtudományi kutatásokból készült kiadványokat és a kutatások érdekesebb eredményeit. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal esélyegyenlőségi napján az önkormányzati ügyintézés során tapasztalt diszkrimináció eseteit, valamint a lakossági reprezentatív mintán mért jogtudatosság-változás adatait és azok elemzéseit ismertettük. A Miskolci Egyetemi workshopon a Romák a felsőoktatásban kerekasztal-beszélgetésben az EBH munkatársai mellett az egyetem oktatói osztották meg a munkaerőpiaci egyenlőtlen bánásmód és a nemek közötti diszkrimináció témakörökben kutatási eredményeiket.

Valamennyi kutatási program elérhető az EBH 2014-ben modernizált honlapjának szakmai könyvtárban. A kutatási eredményeket feltöltöttük a 3000 példányban terjesztett projektzáró tanulmány mellékleteként megjelentetett multimédiás DVD menüsorába is. A kutatási program adatai és elemzései sorozatosan jelennek meg hivatkozásként szakmai programokban, publikációkban, egyetemi diskurzusokban és további kutatásokban is.

VI. 4. 2. EBH-kutatások

A projektben tervezett kutatásokon felül a hatósági önálló kutatások a vizsgált célcsoportok, az EBH eljárása és kommunikációja, továbbá a szakmai és civil partnerek számára egyaránt fontos összefüggések feltárására irányultak. A kutatások eredményeit 2014-ben összegezte és elemezte a hatóság kutatási koordinátora.

A kutatások egyikében a képzéseken résztvevők jogtudatosságát mértük két hullámban. Az adatfelvétel lehetőséget teremtett a sajáttananyag-fejlesztésű tréningek eredményeként bekövetkezett jogtudatos-ság-változás mérésére. A kutatás kontrollcsoportja a lakosság szintén két hullámban lekérdezett országos reprezentatív mintája volt.

Az EBH 2014-ben is végzett elégedettség-mérést az ügyfelek hatósági ügyintézővel kapcsolatos tapasztalatairól és javaslataikról. A kutatási eredményeket a hatósági jogalkalmazás területein használjuk.

2014-ben a fiatal csoportok célzásához, illetve a saját tananyag felsőoktatási bevezetésének motiválásához készült el a felsőoktatásban, valamint a fesztiválokon résztvevő fiatal korosztály jogtudatosságának és érzékenységének vizsgálata és az adatok elemzése.

2014 őszén a projekt egészének, valamint az EBH intézményi kommunikációjának hatékonyságvizsgálatát végeztük el annak érdekében, hogy a kutatás eredménye beépülhessen a hatóság kommunikációs stratégiájába.

A képzési program hatásvizsgálata

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság felnőttképzésének eredményességét vizsgáló saját kutatási program a képzés résztvevőinek visszajelzéseit mérte a tananyag tartalmairól és a tudásmegosztás módszeréről. A kutatás hipotézise az volt, hogy a képzési programmal és intézményi kommunikációval a tartós pozitív szemléletváltozás és az antidiszkriminációs jogtudatosság fejlesztése egyaránt elérhető.

A kutatási eredmények összehasonlító elemzésében a kutatási koordinátor azt tárta fel, milyen eredményekkel járna a felsőfokú végzettséggel rendelkezők antidiszkriminációs kultúrájában a témakör jogi ismereteinek és érzékenyítő tartalmainak felsőoktatási bevezetése. Az eredményeket alátámasztotta a 6 egyetemi workshophoz kapcsolódó, a felsőoktatási tanulók és oktatók körében végzett elektronikus kutatási adatok elemzése is.

A mérések szerint a képzés hatására jelentősen növekedett a résztvevők jártassága az esélyegyenlőségi ismeretekben és az esetjogban, képessé váltak a diszkrimináció különböző formáinak felismerésére, a jogérvényesítés megfelelő módjának megválasztására és elsajátították a közérdekű igényérvényesítéshez szükséges kompetenciákat. A válaszolók több mint 90 %-a nyilatkozott szemléletének pozitív irányú változásáról, szakmai és személyes elkötelezettségének megerősödéséről.

A képzést követően közel 10 %-kal nőtt a diszkrimináció esetén tájékozódók és a jogorvoslati lehetőségeket aktívan keresők aránya. Az életkor alapú hátrányos megkülönböztetés tudatosságának mértéke több mint háromszoros, a női nemhez tartozás négyszeres növekedést mutatott, növekedett a jogorvoslati lehetőségeket ismerők aránya is.

A képzések hatására növekedett az EBH ismertsége és bizalmi indexe, csökkent azok aránya, akik bizonytalanok a hatósági szolgáltatások ajánlásában diszkrimináció esetén. Növekedett a hatóság legitimitási indexe: a képzések résztvevőinek nagyobb aránya tartja fontosnak a hatóság tevékenységét és a diszkrimináció elleni küzdelmet, mint a lakossági minta.

A résztvevői tudatosság átlagosan 23,5%-kal növekedett, 54% magas, egyharmaduk közepes jogismerettel rendelkezővé vált, csupán 10 % nem volt jogtudatos a mérés során.

A mérési eredmények ismeretében 2014-ben valamennyi felsőfokú oktatási intézmény rektorához eljuttattuk a kutatási kiadványokat, az oktatófilmet és a témakör felsőoktatási bevezetésére irányuló figyelemfelhívást. Levélben tájékoztatta az EBH elnöke az intézmények vezetőit a kiadványok, a hatósági tananyag, illetve a mobilalkalmazások webes eléréséről is.

Jogtudatosság-mérés a felsőoktatási hallgatók körében

2014-ben prioritásként törekedtünk a fiatal generáció elérésére a kutatási programokban is. A felsőoktatásban részt vevők körében végzett kutatásokkal prognosztizáltuk az egyenlő bánásmód követelményének oktatásba bevonható tartalmait, azok preventív és kohéziós hatásait. Az egyetemi workshopon részt vevő diákokat és oktatókat on-line felületen kérdeztük. Az eredményeket az adott egyetemen bemutattuk, hogy önreflexióra készítsük a diákokat és ráirányítsuk a figyelmet a diszkriminációval kapcsolatos információkra, saját előítéletességeik mértékére és összetevőire.

A 2014-ben készített online kérdőívet hozzáférhetővé tettük minden felsőoktatási intézmény hallgatójának és oktatójának is. A kérdéseket az összehasonlíthatóság érdekében az országos reprezentatív kutatás kérdésköréből választottuk. 3500 kitöltött kérdőívet regisztráltunk: 60 % nőktől, 7 % pedig oktatóktól érkezett. Erősen felülreprezentáltak a városban élő válaszolók, csupán egyötödük származott községből. 2 % vallotta magát cigány nemzetiségűnek.

A válaszadók 5 %-a nyilatkozott úgy, hogy kisebbségi, etnikai hovatartozása nehézséget okoz számára a hétköznapi életben. A fogyatékossgot, mint nehézséget 11,6% jelezte. A válaszok szerint legkevésbé a nemi identitás, a fogyatékossg, az anyaság, a terhesség, a faj, a bőrszín, az érdekképviselőhez tartozás alapján; leggyakrabban pedig a nem, az életkor, a vagyoni helyzet, a politikai és más vélemény miatt érte hátrányos megkülönböztetés a kitöltőket. A válaszadók egyharmada inkább, vagy nagyon tart attól, hogy hátrányos megkülönböztetés áldozatává válhat. A kitöltők fele tanúja volt annak, hogy valakit roma származása miatt hátrány ért, egyharmaduk életkor- illetve fogyatékossg alapú diszkriminációt érzelt.

A társadalmi távolságot mérőskálán a romákkal szemben voltak legkevésbé elfogadók a hallgatók, de elfogadóbbnak mutatkoznak a társadalom összességénél. Harmaduk nem engedne a lakóhelyére roma embert, fele nem engedné, hogy a szomszédja legyen. Érdekes, hogy családtagként többen elfogadnának roma embert, mint szomszédnak, utcában lakónak.

A kérdezettek kb. kétharmada hallott már az EBH-ról, arányuk 14%-kal nagyobb a lakosság körében mért aránynál. Legtöbben a TV-ből, internetről, rádióból, újságokból értesültek. Közel 90%-uk ajánlaná a hatóságot ismerőseinek, barátainak hátrányos megkülönböztetés esetén, ami magas bizalmi szintet mutat. A törvény ismertsége 17%-kal magasabb az országos mintánál. A tanulók magasabb jogi ismerettel rendelkeznek, mint az országos reprezentatív kutatás lakossági mintája, az iskolai végzettséggel a törvény ismertsége is növekszik.

Minden egyetemi workshopon bemutattuk az önkéntes részvétel alapján végzett saját kutatás jogtudatosság- és érzékenységméréseinek eredményeit.

Jogtudatosság-mérés a fesztiválokon résztvevő fiatalok körében

2014-ben a fiatalok elérésének speciális terepe volt a nyári fesztiválsorozat. Ezekre a rendezvényekre a felsőoktatásban nem tanuló fiatalokat is elértük. A korosztállyal az EBH-standokon és a fesztiválok programjain véletlenszerűen kerültünk kapcsolatba. Az adatgyűjtésben anonim módon mértük a témánkkal kapcsolatos ismereteiket és attitűdjeiket.

A kérdőív kitöltéséért olyan trendi használati tárgyakkal ajándékoztuk meg őket, amelyek az emblémával vagy dizájnban az egyenlő bánásmódra irányítják a figyelmet. Népszerűsítettük közöttük a hatóságot, játékra hívtuk őket (totó, puzzle stb.), saját élményű tapasztalatainkat osztottuk meg velük és kiadványokat terjesztettünk (tájékoztatók, ismertető, középiskolás korú fiatalok novellapályázatra írt művei stb.) közöttük.

2014. szeptember végéig 8 fesztiválon végeztünk adatgyűjtést az egyéb programok mellett:

2013. augusztus 17-20. Vidor Fesztivál Nyíregyháza

2014. április 24. Semmelweis Egyetem - Karriernap

2014. július 24. Semmelweis Egyetem - PontOtt rendezvény

2014. július 24-26. Debreceni Egyetem - Campus Fesztivál

2014. július 24-26. Veszprémi Utcazene Fesztivál

2014. augusztus 13-15. a Sziget Fesztivál

2014. augusztus 20-23. Strand Fesztivál

2014. augusztus 27-28. Szegedi Ifjúsági Napok (SZIN) Fesztivál

A kutatási programban összesen 591 fő válaszolt kérdésekre, további 87 rövidített, angol nyelvű kérdőívet töltöttek ki külföldi fesztiválózó fiatalok 2014-ben. Az eredményeket összevontan elemeztünk a 2011-es és 2013-as Sziget Fesztiválon azonos körülmények között mért külföldi adatokkal, a külföldi kérdőívek száma összesen így 239 volt.

Összességében a mérés alapján megállapítható, hogy a fesztiválokon részt vevő fiatalok tájékozottsága az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód témakörét illetően a lakosságéhoz hasonló. Fontosnak tartják az egyenlő bánásmód témakörét, a hatóság tevékenységét pozitívan látják, és panaszosként igénybe vennék a jogorvoslat lehetőségét.

A kutatási eredmények megerősítették, hogy a témával kapcsolatos jogtudatosság összefügg az iskolai végzettséggel. A magasabban kvalifikáltak tájékozottabbak és tudatosabbak. Az adatok azt is alátámasztják, hogy az EU országaiból érkező külföldiek általában tudatosabbak a jogérvényesítésben hazai kortársaiknál.

A fiatal korcsoportban végzett kutatások eredményeinek elemzésével az Egyenlő Bánásmód Hatóság úgy zárta a 2014. évet, hogy önállóan fejlesztett tananyagot, módszertanában kipróbált oktatási formákat, a fiatal korosztály jogtudatosságára és szemleletére vonatkozó kutatott adatsorokat tárt a nevelési-oktatási rendszer teljes vertikuma elé.

Elégedettségmérés a hatóság rendezvényein részt vevők körében

2014-ben készítettük el a projektidőszak (2009-2014) valamennyi programjával kapcsolatos elégedettségmérés elemzését. Ugyancsak 2014-ben önkitöltős kérdőívet készítettünk és anonim módon elérhetővé tettük mindenki számára a www.kerdoivem.hu weboldalon.

A válaszadók eléréséhez a programok résztvevőinek adataiból építettünk adatbázist. Felkérő levelet küldtünk az online kérdőív elérésével mindenkinek, aki 2009-2014 között részt vett az EBH bármely rendezvényén, megrendelte a hírlevelet, vagy egyéb módon kapcsolatba került az EBH programjával. A mérésben jövőre irányuló javaslatokra, irányokra is rákérdeztünk.

10 fokú skálán magas, 8,84 elégedettséget mértünk. Az elégedettség exponenciális növekedést mutat, 10-es értéket jelölt meg (teljes mértékben megfelelt) a válaszadók 45%-a.

A válaszadók többsége elégedett volt és részt venne hasonló rendezvényeken. A hatóság tevékenységét fontosnak és hasznosnak tartják, többen ajánlották ötleteiket, javaslataikat, együttműködési szándékot. A válaszadók körében az EBH bizalmi indexe magas, 92,7 % ajánlaná ismerősének a hatóságot hátrányos megkülönböztetés esetén.

A programokon szerzett ismeretek és személyes élmények gyakorlati hasznosításának értéke az 5 fokú skálán magas, 4,02 értéket mutatott. A válaszadók 61 %-ának változott szakmai illetve személyes meggyőződése a másság megítélésében, és szinte mindenki (90 %) magabiztosabbá vált a diszkrimináció felismerésével, a követendő magatartás megválasztásával kapcsolatban. A válaszolók több mint fele ismerte a hírlevél-szolgáltatást, 80 %-uk volt már honlaplátogatónk. A szórólapokat, plakátokat, kiadványokat, oktatófilmet, a válaszadók több mint fele munkahelyén, egyötöde lakóhelyén terjesztette. Az oktatófilmet a válaszadók több mint egyötöde ismerte, 53 % bemutatta azt a környezetében is.

A rendezvényeinken átadott prezentációkat, információs kiadványokat, 41 % használta a munkahelyén. A hatóság médiakampányában bevezetett „Egyenlő bánásmód – mindenkit megillet!” szlogent 80 % ismerte 2014-ben. A honlappal kapcsolatos véleményeket figyelembe vettük a weboldal 2014 évi arcuatváltásában.

A programok résztvevőinek véleménye nagyon fontos visszajelzés a jövőbeli kommunikációs stratégiák megalapozásához. Kiszűrhető belőlük az egyenlő bánásmód témakörével kapcsolatos és a jogkövető magatartásra ösztönző hatósági kommunikációs üzenetek hatékony tartalma, a kommunikáció legsikeresebb eszköze és típusa egyaránt.

Elégedettségmérés az EBH ügyfeleinek körében

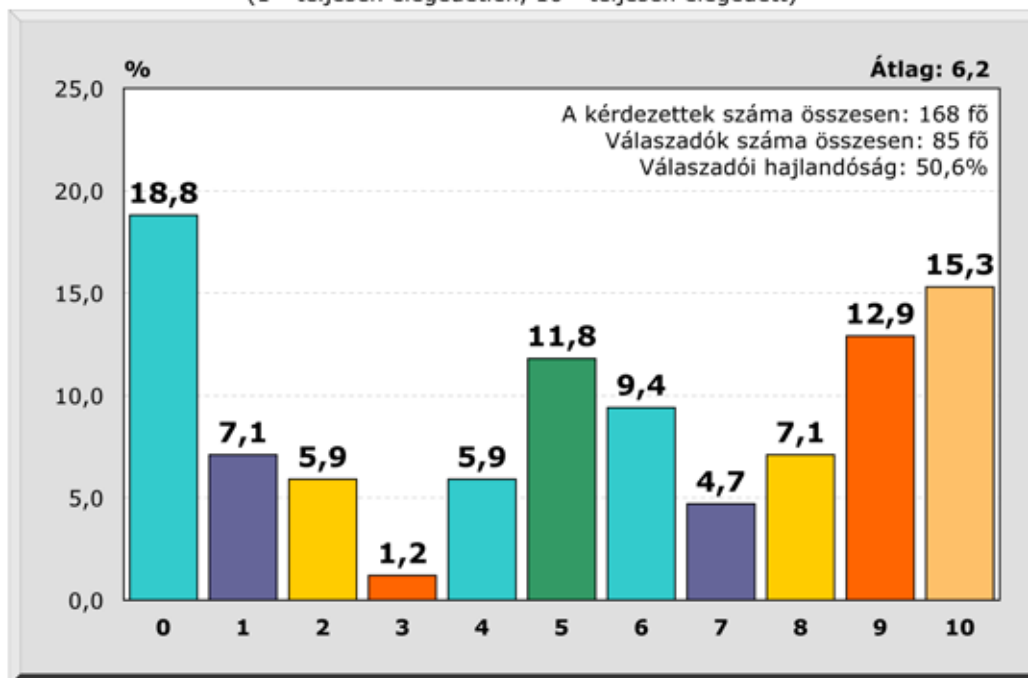
Az Egyenlő Bánásmód Hatóság és a megyei referensek a minőségbiztosítás érdekében évenként végeznek ügyfelelégedettség-mérést. A 2014-ben lebonyolított mérés mintája a 2013-as ügyek 168 panaszosának 172 határozattal lezárt esete volt. 85 kitöltött kérdőív alapján a válaszadói hajlandóság aránya 50,6% volt. A válaszokat 11 fokú skálán értékeltük. Az ügyintézés színvonalával elégedett a válaszadók 40%-a, elégedetlen 33% volt. Közepesre minősítette ügyintézés színvonalát 27%. A 11 fokú skála átlaga 6,2 értéket mutatott, 0,6 értékkel meghaladva az előző évi elégedettségi arányt.

Mindent egybevetve mennyire volt megelégedve az ügyintézés színvonalával?

Ügyfélélegedtség-mérés 2013

(1= teljesen elégedetlen, 10= teljesen elégedett)

© EBH

Az EBH és a referenci hálózat **ügyfelfogadásain** az ügyfélélegedtség-mérés önkitöltős kérdőívét 2009.10.01-től 2014. december 31-ig 3774 ügyfél töltötte ki. Az ügyintézés színvonalát tízfokú skálán 9,57 értékkel minősítették az ügyfelek.

Az ügyfélélegedtség-mérés eredményei (átlag)

Milyen mértékben volt elégedett az alábbi tényezőkkel az ügyintézés során?

(1= teljes mértékben elégedetlen, 5= teljes mértékben elégedett)

© EBH

Az adatok az érintettek széles köréből adnak visszajelzéseket a hatóságnak ahhoz, hogy

- a hatósági jogalkalmazásban az eredményeket, azok tendenciáit figyelembe vegye, elemezze és értékelje,
- az egyenlő bánásmóddal és az esélyegyenlőség előmozdításával kapcsolatos jogi szabályozás folyamatában az ügyféligenyeket és értékeléseket megjelenítse,
- az ügyfélkörből érkező tapasztalatokra intézményi kommunikációjában reagáljon.

VI. 5. A projekt zárása

2014. szeptember 26-án 120 résztvevővel került sor a projekt zárórendezvényére és sajtótájékoztatóra Budapesten. A projektmegvalósítás eredményei, a hatósági szolgáltatások fejlesztésének irányai, az intézményi kommunikáció hatásai mellett a programok résztvevői saját tapasztalatairól tájékoztatták a jelenlévőket, akik *Egyenlőség. Egyenlőség?* címmel interaktív színházi előadásban is részt vehettek.

A hatóság az öt és fél éves pályázati programjában kitűzött célok, megvalósított fejlesztések és szakmai szándékok eredményességével a 2014. évi elemzéseken keresztül szembesült.

A szakmai programok, a kommunikációs módszerek és eszközök hatásvizsgálatai bebizonyították, hogy az EBH az alacsony ismerettségű és korlátozott elérésű kategóriából ismert és elismert jogorvoslati intézménnyé vált. Meggyőző adatok igazolták, hogy képzési, kutatási és információszolgáltatási tartalmakkal a hatóság szakmai-intézményi stratégiájában helye van a prevenciónak. Nyilvánvalóvá vált, hogy a hátrányos megkülönböztetés eseteiben a reparációt és szankciót jogszerűen alkalmazó hatóság hatékony eszköze a kommunikáció.

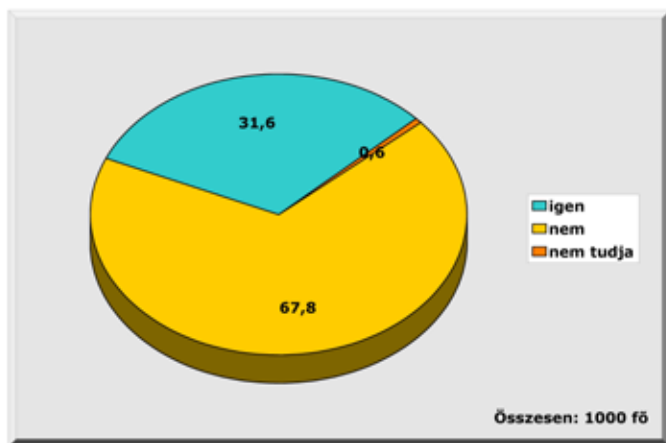
A hatóság elnöke a tapasztalatok alapján a projekt fejlesztéseinek és eredményeinek fenntartására szervezetfejlesztést kezdeményezett. 2015. január 1-től a hatóság szervezeti struktúrájában önálló feladatkörrel Kommunikációs és Partnerségi Főosztály létesült.

VI. 6. A kommunikációs és képzési program eredményei

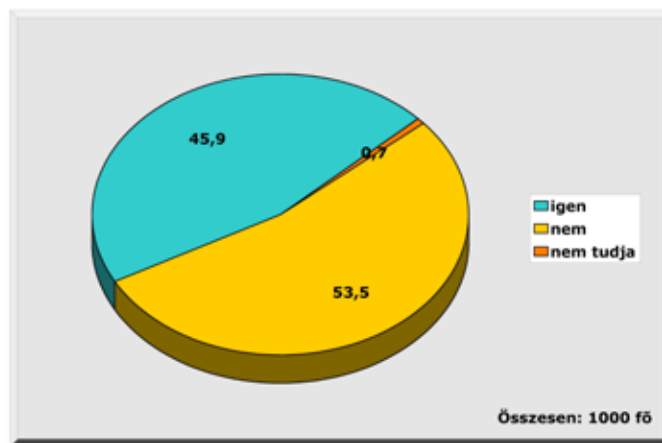
A bizalmi index és az EBH ismertségének változásai, az intézményi kommunikáció és a képzési program hatásvizsgálata: a program és a kampány hatására növekedett az EBH ismertsége.

Hallott-e már Ön az EBH-ról?
(Országos reprezentatív kutatás, 2010)
Médiakampány előtt, %

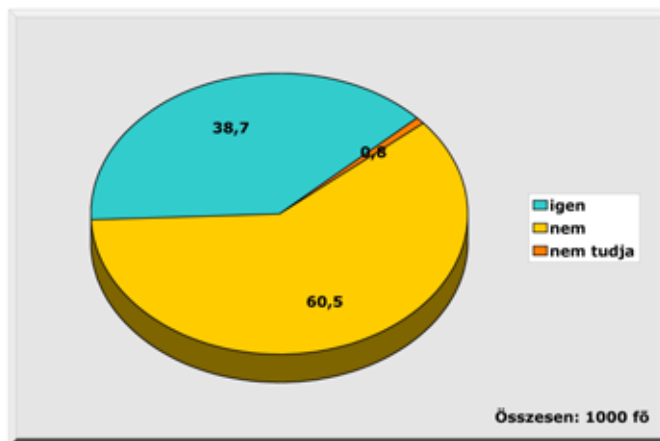
© EBH, TÁMOP-5.5.5 program

Hallott-e már Ön az EBH-ról?
(Országos reprezentatív kutatás, 2013)
Médiakampány után, %

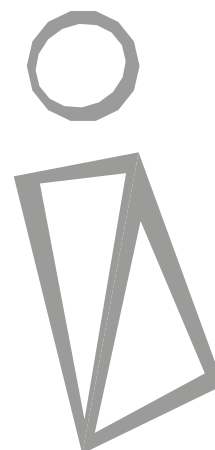
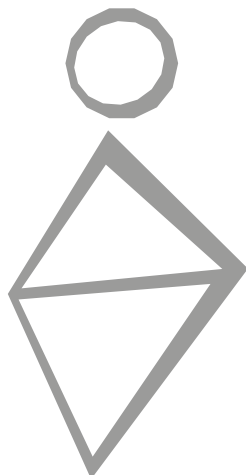

© EBH, TÁMOP-5.5.5 program

Ismeri-e az EBH szlogenjét:
"Egyenlő bánásmód - mindenkit megillet"?
(Országos reprezentatív kutatás, 2013-as médiakampány után, %)

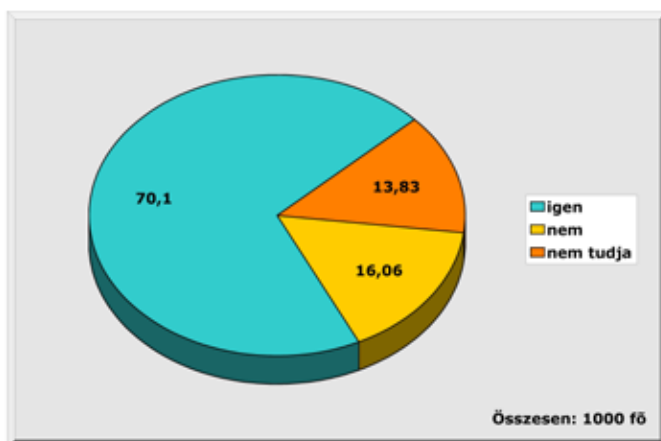

© EBH, TÁMOP-5.5.5 program

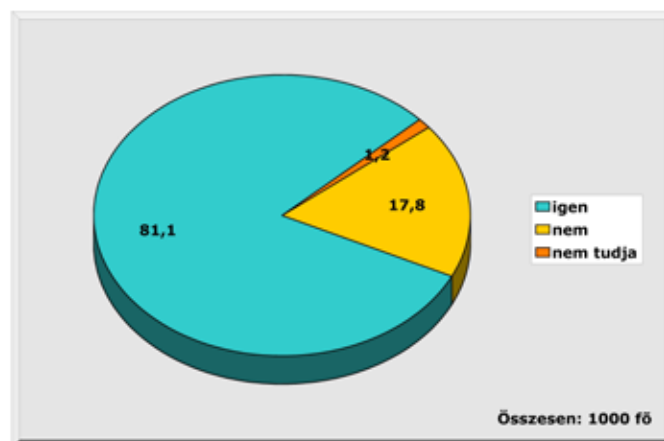
A legitimációs index összehasonlítása, az intézményi kommunikáció és a képzési program hatásvizsgálata:
A program és a kampány hatására csökkent a bizonytalanok aránya és növekedett az EBH bizalmi indexe.

Ajánlaná-e az EBH-t ismerőseinek?
(Országos reprezentatív kutatás, 2010)
Médiakampány előtt, %

© EBH, TÁMOP-5.5.5 program

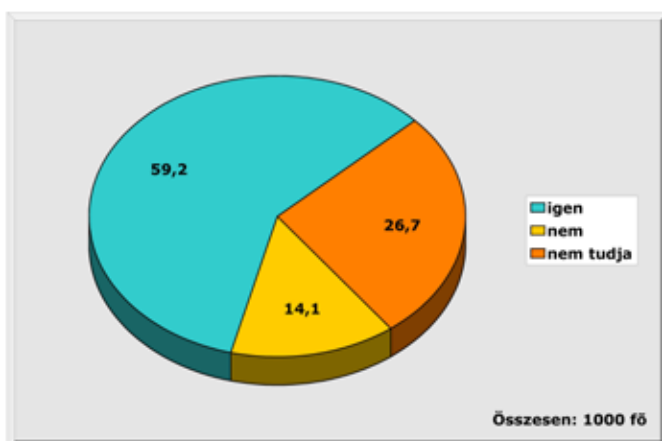
Ajánlaná-e az EBH-t ismerőseinek?
(Országos reprezentatív kutatás, 2013)
Médiakampány után, %

© EBH, TÁMOP-5.5.5 program

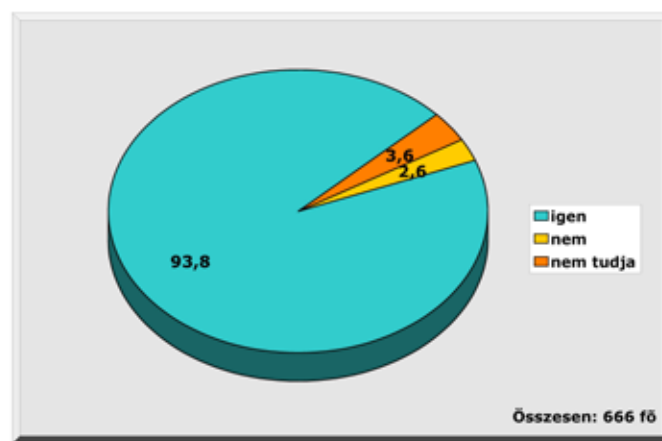
Jogtudatosság-változás, az intézményi kommunikáció és a képzési program hatásvizsgálata: a képzés hatására növekedett a jogorvoslati lehetőségeket ismerők aránya.

Magyarországon létezik-e olyan törvény, amely tiltja a diszkriminációt?
(Országos reprezentatív kutatás, 2013, %)

© EBH, TÁMOP-5.5.5 program

Magyarországon létezik-e olyan törvény, amely tiltja a diszkriminációt?
(A képzések résztvevőinek körében végzett jogtudatosság-vizsgálat, 2013, %)

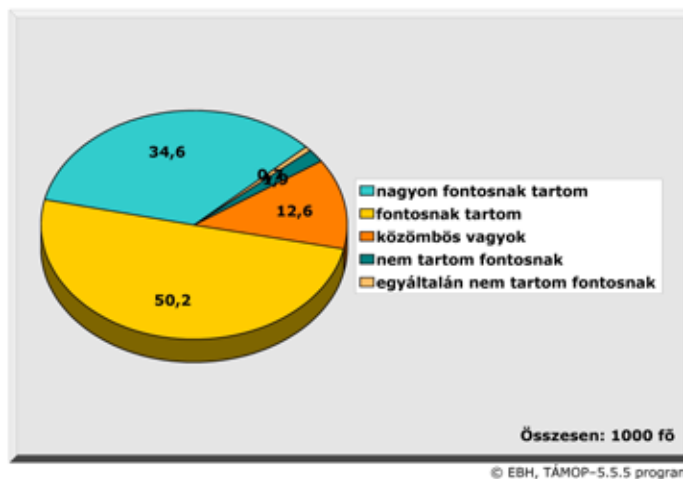

© EBH, TÁMOP-5.5.5 program

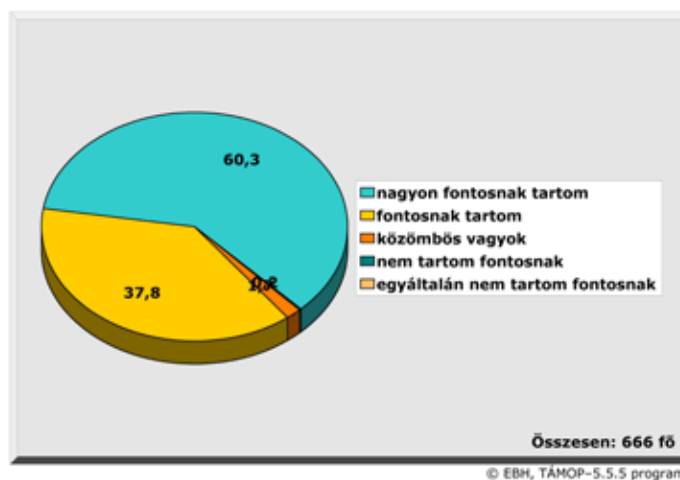

A program a kampány és a képzés hatására a képzésben résztvevők 98%-a, a lakosság 85%-a fontosnak vagy nagyon fontosnak tartja a diszkrimináció és az egyenlő bánásmód kérdését; növekedett az EBH legitimációs indexe.

Mennyire tartja fontosnak a diszkrimináció és az egyenlő bánásmód kérdését? (Országos reprezentatív kutatás, 2013, %)

Mennyire tartja fontosnak a diszkrimináció és az egyenlő bánásmód kérdését? (A képzés résztvevői körében végzett jogtudatosság-vizsgálat, 2013, %)

A megyei egyenlőbánásmód referenci hálózat

Megye	Egyenlőbánásmód-referens neve	Telefonszám, e-mail	Ügyfélfogadás helyszíne, címe
Bács-Kiskun megye	Dr. Tóth Edina	70/ 517-9251 tothedina.mail@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • SINOSZ Bács-Kiskun Megyei Tagszervezete 6000 Kecskemét, Táncsics M. u. 19. Telefon: 06 76/417-865; • Roma Nemzetiségi Önkormányzat, 6000 Kecskemét, Batthyány u. 2. Telefon: 06 30/289-4786 • Bács-Kiskun Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház, 6000 Kecskemét, Reile G. u. 22. Telefon: 06 20/332-8711 • Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat, 6000 Kecskemét, Irinyi út 17. Telefon: 06 76/501-749
Baranya megye	Dr. Gajda Zoltán	70/ 217-9323 gajda.zoltan@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Baranya Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat 7621 Pécs, Mátyás király u. 32. Telefon: 06 72/512-770 • Mozgáskorlátozottak Baranya Megyei Egyesülete 7621 Pécs, Lyceum u. 5. Telefon: 06 72/532-138
Békés megye	Dr. Csúri Gábor	30/ 925-7454 gcsuri@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Békés Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház Csabagyöngye Kulturális Központ, 5600 Békéscsaba, Széchenyi utca 4. IV. em. Telefon: 06 66/449-222 • Békés Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat 5700 Gyula, Kossuth utca 2. Telefon: 06 66/530-290
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Dr. Hronszky Regina	70/ 269-4380 iroda@hronszky.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 3525 Miskolc, Szentpáli u. 1. I/108. Telefon: 06 46/501-090
Budapest	Dr. Lennert Zsófia	06 1/795-2976 zsófia.lennert@egyenlobanasmod.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Budapest Esély Kft. 1084 Budapest, Őr u. 5-7., kis tárgyaló

Megye	Egyenlőbánás- mód-referens neve	Telefonszám, e-mail	Ügyfélfogadás helyszíne, címe
Csongrád megye	Dr. Kiss Éva	30/ 275-2520, kissevadr@invitel.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Csongrád Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság, 6722 Szeged, Bécsi krt. 5. Telefon: 06 62/680-300 • Idősek Közösségi Központja Senior Center, 6721 Szeged, Eszperantó u. 1. Telefon: 06 62/648-132
Fejér megye	Dr. Szatmári Éva	30/ 960-2657 eva.drshatmari@ gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Székesfehérvári Regionális Álláskeresők Egyesülete, 8000 Székesfehérvár, Tolnai u. 10. Telefon: 06 20/562-9619 • Fejér Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 8000 Székesfehérvár, Rákóczi u. 25. Telefon: 06 22/502-276; 06 30/380-7943
Győr- Moson- Sopron megye	Dr. Göndör Éva	20/ 459-8163, gondore@sze.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Győr-Moson-Sopron Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 9021 Győr, Király u. 5. Telefon: 06 96/618-805, 06 70/328-4282 • Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal, 9022 Győr, Árpád u 32.; Telefon: 06 96/507-203 • Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal, Igazságügyi Szolgálat 9021 Győr, Jókai u. 12. 309-es szoba Telefon: 06 96/514-766)
Hajdú- Bihar megye	Dr. Kovács Krisztián	30/ 408-5619, kovacs.krisztian@ vipmail.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Hajdú-Bihar Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7. Telefon: 06 20/263-7555; 06 20/345-8445
Heves megye	Dr. Lassánné dr. Simon Ágnes	30/ 266-6510, dr.simon.agi@ t-online.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Heves Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 3300 Eger, Knézich Károly út 8. Telefon: 06 36/510-025 • Heves Megyei Kormányhivatal Jogi Segítségnyújtó Szolgálat 3300 Eger, Barkóczy út 7. I. em. Telefon: 06 36/510-690

Egyenlő Bánásmód Hatóság

Megye	Egyenlőbánásmód-referens neve	Telefonszám, e-mail	Ügyfélfogadás helyszíne, címe
Jász-Nagykun-Szolnok megye	Dr. Kormányos Nóra	20/ 251-5192 nora.kormanyos@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Jász-Nagykun- Szolnok Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 5000 Szolnok, Kossuth L. u. 2., fszt. 39. Telefon: 06 56/514-947 • Szolnok Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata 5000 Szolnok, Kossuth Lajos tér 1. Telefon: 06 30/634-7042
Komárom-Esztergom megye	Dr. Kócza Júlia	30/ 900-4624 domebe@t-online.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Veled-Érted Egyesület 2500 Esztergom, Simor János u. 39. Telefon: 06 33/311-378 • Oroszlányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, 2840 Oroszlány, Gárdonyi G. u. 10., fszt. 1. Telefon: 06 20/313-1681 • Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal 2800 Tatabánya, Bárdos László utca 2. Telefon: 06 34/515-100
Nógrád megye	Dr. Nagy Anna	20/ 388-1029 dr.nagy.anna58@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Mozgáskorlátozottak Egymást Segítő Egyesülete, 3100 Salgótarján, Lówy Sándor u. 12-14. Telefon: 06 32/423-477 • Nógrád Megyei Kormányhivatal 3100 Salgótarján, Zemlinszky R. út 9. Telefon: 06 32/620-702
Pest megye	Dr. Szatmári Éva	30/ 960-2657 eva.drshatmari@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Pest Megyei Kormányhivatal 1052 Budapest, Városház u. 7. Telefon: 06 1/485-6957
Somogy megye	Dr. Berdár Valéria	20/ 489-9633 berdarvali@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Napkerék Egyesület Somogy Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 7400 Kaposvár, Honvéd u. 13. Telefon: 06 82/311-523
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	Dr. Vassné Dr. Kemecei Hedvig	70/ 776-6527 peter_vass@freemail.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Vakok és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete 4400 Nyíregyháza, Országzászló tér 8., II. em. Telefon: 06 42/407-486

Megye	Egyenlőbánás- mód-referens neve	Telefonszám, e-mail	Ügyfélfogadás helyszíne, címe
Tolna megye	Dr. Schall Norbert	20/ 772-1242, 72/215-050, drschall@drschall.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Lakható Szekszárdért Közhasznú Egyesület, Tolna Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 7100 Szekszárd, Béla király tér 6. Telefon: 06 74/407-294 • Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége 7100 Szekszárd, Találka tér 4. Telefon: 06 74/419-711
Vas megye	Dr. Jójárt Ágnes	30/ 519-8838, jojart.agnes@t-email.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Vas Megyei Család- Esélyteremtési és Önkéntes Ház 9700 Szombathely, Óperint u. 1. Telefon: 06 30/653-5136 • Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft. 9700 Szombathely, 11-es Huszár u. 116. Telefon: 06 94/508-770 • Vas Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ 9700 Szombathely, Hunyadi u. 45. Telefon: 06 94/517-117
Veszprém megye	Dr. Fábíán Alexandra	30/ 377-4272, szandra@drsziget.hu	<ul style="list-style-type: none"> • Veszprémi Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 8200 Veszprém, Kossuth u. 10., I/107. Telefon: 06 88/401-110
Zala megye	Dr. Kovács Orsolya	30/ 870-5401 ugyved@drkovacsorsolya.hu; kovacs.orsolya.dr@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • Zala Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat 8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 42-44. Telefon: 06 92/550-250 • Zala Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 8900 Zalaegerszeg, Kossuth utca 47-51. Telefon: 06 92/310-384

Egyenlő Bánásmód Hatóság

1013 Budapest, Krisztina krt. 39/B
Postacím: Pf. 672. Budapest 1539
Telefon: + 36 (1) 795 29 75
Fax: +36 (1) 795 07 60
ebh@egyenlobanasmod.hu
www.egyenlobanasmod.hu

Elnök: Dr. Honecz Ágnes
Elnökhelyettes: Magyar Enikő

Hatósági és Jogi Főosztály

Főosztályvezető: Dr. Gregor Katalin
Főosztályvezető-helyettes: Dr. Varga Judit
Dr. Bódi Krisztina
Dr. Eperjessy-Rác András
Dr. Horváth Krisztina
Dr. Lukovics Adél
Molnár Veronika
Dr. Szilágyiné dr. Sarus Gyöngyi
Dr. Takács Marianna

TÁMOP Programiroda

Főosztályvezető: Dr. Pánczél Márta
Főosztályvezető-helyettes: Szabados Tímea
Ágó Anna
Dr. Csókás Erna
Pánczél Orsolya
Váradi Krisztina
Wéber Andrea
Fris E. Kata

Elnöki Titkárság

Dr. Lennert Zsófia
Endrődiné Magyar Tünde
Nagy Anita
Póka István Györgyné
Rendek Rezső
Janovecz Józsefné

Gazdasági és Ellátási Főosztály

Főosztályvezető: Dr. Török Lászlóné
Főosztályvezető-helyettes: Chripkóné Kosár Róza
Bódi Pál Jánosné
Dávid Barbara
Szalai Ferencné

